APPENDICE.

Regulele poesieĭ italiane.

Biblioteca Universității „Lucian Blaga” din Sibiu

PREFATIUNE.

Adaugămŭ la Gramatica italiană regulele principale ale versificaţiuniĭ italiane, spre a facilita Românilorŭ appreţiaţiunea armonieĭ încântătóre a poesieĭ italiane, şi spre a le monstra cumŭ se compunŭ differentele poeme în limba luĭ *Dánte Alighiéri* şi a luĭ *Francésco Petrárca*.

Facemŭ ăncă acéstă adaugare, đesiderândŭ ca Româniĭ prin studiulŭ Classicilorŭ poeticĭ italianĭ să ajungă,-cu ajutorulŭ Muselorŭ-a compune verse în limba italiană, ca şi în limba română; câcĭ eĭ, ca şi Italianiĭ, aŭ mare disposiţiune pentru poesia. Şi fiindŭ că limba română are multă affinitate cu limba italiană, eĭ arŭ pŭté compune, cu facilitate, şi poeme italiane.

Ensă maĭ înainte cătă să espunemŭ, cu brevitate, nesce noţiunĭ istorice asupra poesieĭ italiane.

Istoria poesieĭ iftaliene.

Poeţiĭ Sicilianĭ fură ceĭ d'ântêiŭ cariĭ compuseră poeme în limba italiană. Eĭ manifestândŭ immensitatea affecţiuniĭ lorŭ pentrŭ acelle nobile fiinţe pe carĭ cĭ amaŭ, începurŭ a compune verse amoróse în limba italiană, numită atuncĭ vulgară din causa întrebuinţăreĭ eĭ de côtrŏ vulgulŭ Italieĭa, câcĭ nu pŏteaŭ să le compună în limba latină, întrebuinţată, în acellŭ timpŭ, numaĭ de bârbaţiĭ ceĭ doţi, şi prin urmare marginită în circulŭ lorŭ.

Francesco Petrarca într'ună epistolă scrissă în annulŭ 1360 ḑice că Sicilianiĭ compusesseră verse vulgare cu quŏţĭ-va seculĭ maĭ înainte.

Biblioteca Universităţii „Lucian Blaga" din Sibiu

Se póte dar fissa cellŭ d'antêiŭ seculŭ alŭ poesieĭ italiane de la anulŭ 1100 pénă la annulŭ 1200. În acellŭ seculŭ, care se póte numi înfanția poesieĭ italiane, poețiĭ italianĭ strălucră pré puçinŭ; căcĭ espressiunile lorŭ erau necultivate în acellŭ timpŭ de cultură neglectă.

În annulŭ 1220 imperatorulŭ *Friderică II*, unulŭ din ceĭ d'antêiŭ poețĭ aĭ acelluĭ seculŭ, se statornicĭ în Sicilia, și aceĭ docțĭ Italianĭ, cariĭ frequentau Curtea luĭ, învețară poesia vulgară, și se întórseră cu dênsa la cetățile respective unde se nascuseră. Pe urmă începură a înflori poețiĭ vulgarĭ în, Emilia, precumŭ și în ălte pârțĭ ale Italieĭ. Se distinseră între ceĭ l'alțĭ, *Guittone d'Arezzo*, *Guido Guinicelli*, *Cino da Pistoia* și *Guido Cavalcánti*, cariĭ întrebuințară, în poemele lorŭ, uă limbă maĭ cultivată, frase maĭ formóse, imagine maĭ vie, idee maĭ nobile și maĭ sublime.

Cu acesti poețĭ și cu mulțĭ alțĭ, cariĭ înflorirăentr'celași timpŭ, și de carĭ face mențiune *Crescimdéni* în a sea istoria vulgareĭ poesie, se terminăsecululuĭ cellŭ d'alŭ doilea alŭ poesieĭ italiane.

Poesiă vulgară fu multŭ maĭ ferice și maĭ perfectă în alŭ treilea seculŭ, quândŭ dupŏ *Dante Alighieri*, înflori *Francésco Petrarca*.

»Ingeniulŭ êntr'adeverŭ mirabilŭ alŭ acestuĭ grandŭ omŭ, dice »Muratori, ereditâ tôte virtuțile vecchilorŭ poețĭ, ensă nu defectele »lorŭ.

»Formosețea limbeĭ și nobilitatea ideelorŭ cu carĭ suntŭ țessute »versele luĭ, i a procuratŭ cu dreptate, titululŭ meritatŭ de prin»cipe alŭ poețilorŭ liricĭ italianĭ»

Înflorirăîn acellŭ seculŭ quŏțĭ-va alțĭ poețĭ, care de și inferiorĭ luĭ *Francesco Petrarca* meritră pré multă estimațiune.

Principaliĭ dêntre acestia suntŭ: *Buonaccórso da Montemagno*, *Rinuccini*, *Sacchétti* și *de'Conti*, toțĭ imitatorĭ aĭ ingeniuluĭ accelluia așia de sublimŭ și așia de stupendŭ.

Secululuĭ cellŭ d'alŭ patrelea nu pré fu fructuosŭ pentru poesia italiană. Ensă pe la annulŭ 1450 se restatornicĭ reputațiunea eĭ prin strălucirea luĭ *Girólamo Benivieni*, a luĭ *Angelo Poliziáno*, a luĭ *Mattéo Boiárdo*, a luĭ *António Tibaldéo*, a luĭ *Serafíno dall'Aquila* și a luĭ *Lorenzo de'Medici*, în versele cârora de și nu se vede uă perfecțiune completă, se observă ensă idee nobile și sublime însoçite de unŭ gustŭ poeticŭ neinferiorŭ gustuluĭ poețilorŭ cellorŭ maĭ bunĭ.

Secululuĭ cellŭ d'alŭ cincilea, care începe de la annulŭ 1500, fu pré productivŭ pentru poesia italiană; câcĭ acésta renâscu și ajunse la uă gloriă necredibilă. În acellŭ seculŭ strălucră *Pietro Bembo*, *Giovanni dalla Casa*, *Angelo di Costánzo*, *Luigi Tansillo*, *Giovanni Guidicciôni*, *Annibale Caro*, *Lodovíco Ariosto*, *Torquáto Tásso*, *Giambattista Guarino*, și mulțĭ âlțĭ ce nu enumerâmŭ

Biblioteca Universității „Lucian Blaga" din Sibiu

aci. Acești poeți scriseră cu unŭ gustŭ pré bunŭ și se distinseră prin eleganță și naturalitate.

Observâmŭ ensă că, pe la finitulŭ acelluĭ seculŭ, poeții începură a ama ideele ingenióse, cugetările argute și ornamentele elegante. *Marini*, maĭ multŭ de quâtŭ ceĭ l'alți, întrodusse acestŭ gustŭ în Parnassulŭ Italianŭ. Așia toțĭ poeții urmatorĭ, împinșĭ de reputatiunea acelluĭ poetŭ, imitară stilulŭ luĭ. Suntŭ esceptuațĭ numaĭ duoĭ nobilĭ ingenii, adecă *Gabriele Chiabrera* imitatorulŭ liricilorŭ Grecĭ, și *Fúlvio Testi* imitatorulŭ liricilorŭ Latinĭ, amênduoĭ demnĭ de unŭ nume nemuritorŭ.

Pe la annulŭ 1650 Italia începu a se deștepta din somnulŭ seŭ lungŭ; câcĭ *Francésco Rédi*, *Benedetto Menzini*, *Vincénzo da Filicaia*, *Carlo Maria Maggi*, și altĭ, de carĭ nu facemŭ mențiune din causa brevitățĭ, restituiră poesieĭ italiane acea splendóre, ce avea maĭ înainte.

Așia se terminä secululŭ sestŭ alŭ poesieĭ italiane.

Pe là începutulŭ secululuĭ XVIII. atâtŭ de propițiŭ poețilorŭ italianĭ, înflorirä *Apóstolo Zéno*, *Scipióne Maffei*, *Antonio Salvini*, *Camíllo Frugóni*, *Pietro Metastásio*, *Melchiórre Cesarótti*, și alțĭ, carĭĭ meritä uă gloriä egualä.

Pe la finitulŭ acelluĭ seculŭ strâluciră *Giuséppe Parini*, *Vittorio Alfiéri*, *Ippolito Pindemónte*, *Giúlio Perticári*, *Lorénzo Mascheróni*, *Vincenzo Mónti*, *Ugo Fóscolo*, și alți carĭĭ, cu toțĭ acestia adaugară noue divíție tesauruluĭ Poesieĭ Italiâne.

Așia se terminä secululŭ septimŭ alŭ poesieĭ italiane.

Ajungendŭ la secululŭ nostrŭ însemnämŭ numaĭ poețiĭ aceia carĭ meritä de a fi menționațĭ, adecà *Silvio Péllico*, *Giambatista Niccolini*, *Alessandro Manzóni*, *Tommáso Gróssi*, *Giácomo Leopárdi*, *Gabriéle Rosétti*, înfloriți pênê astä-dĭ,

Acestŭ seculŭ, în care Italia s'a regeneratŭ, și într'unŭ modŭ așia de gioriosŭ a frânt catenele servituțiĭ, va avé ancä maĭ mulți și maĭ însigni poețĭ, demnĭ succesorĭ áĭ luĭ *Dante Alighieri*, aĭ luĭ *Francesco Petrárca*, aĭ luĭ *Vincénzo Filicáia*, aĭ luĭ, *Vittório Alfiéri*, aĭ luĭ *Ugo Fóscolo*, aĭ luĭ *Ippólito Pindemonte*, aĭ luĭ *Silvio Péllico*, aĭ luĭ *Giambattista Niccolini*, aĭ luĭ *Alessándro Monzóni*, aĭ luĭ *Giacomo Leopárdi*, aĭ luĭ *Gabriéle Rosétti*, superiorĭ cellorŭ l'alțĭ poețĭ italiani din causa patriotismuluĭ lor.

Biblioteca Universității „Lucian Blaga" din Sibiu

CAPŬ I.

Versificaţiunea.

§§ I.

Mesura verselorŭ.

Mesura unuĭ versŭ se socotesce, după quantitatea sillabelorŭ din carĭ ellŭ se compune. Aşia unŭ versŭ de patru sillabe se numesce (quatrisíllabo) seŭ (tetrasillabo (*); unŭ versŭ de cincĭ sillabe se numesce (quinário) séŭ (pentasíllabo); unŭ versŭ de şese sillabe se numesce (senário) séŭ (esasíllabo); unŭ versŭ de şepte sillabe se numesce (settenário) séŭ (ettasillabo); unŭ versŭ de optŭ sillabe se numesce (ottonário) séŭ (ottosíllabo); unŭ versŭ de noŭe sillabe se numesce (novenàrio) séŭ (enneasíllabo); unŭ versŭ de ḑece sillabe se numesce (decasillabo); unŭ versŭ de unspreḑece sillabe se numesce (endecasillabo); şi unŭ versŭ de doŭe-spre-ḑece sillabe se numesce (dóppio senário) séŭ (dodecasillabo).

---

§§ II.

Elisiunea vocaleloru.

Elisiunea uneĭ vocale se face în poesia ca şi în prosa, dupŏ regula, quândŭ ca întelnesce uă altă vocală nedifferentă, precumŭ:

Costéi gl'ingégni feminili e gli úsi
Tutti sprezzò sin dall'acérba etáte.

(*) Este neutilŭ de a se vorbi despre verse de doŭe séŭ de treĭ sillabe, numite (dissillabi) şi (trissillabi); câcĭ nu se întrebuinţéză de quâtŭ pré rarŭ, şi nu offerŭ nicĭ uă difficultate.

Biblioteca Universității „Lucian Blaga" din Sibiu

(Acésta artele femeescĭ și usanțele tóte déspreţui ăncă de la tinera etate.)
și dupŏ armonia, quândŭ întelnesce uă vocală differentă, precumŭ:

Ai lavóri d'Arácne, all'ago, al fúso:
Inchinár non degnò l'eburnea máno.

(La lucrurĭ de Aracne, la acŭ, la fusŭ, a închină nu voi alba sea mâna).

---

§§. III.

Diftongele breve.

Diftongele numite italianeşce (raccólti) séŭ (brévi), ca în vorbele: pióppo (plopŭ) béstia (dobitocŭ) suntŭ socotite maĭ totŭ d'auna ca uă singură sillabă atôtŭ la medioloculŭ, quâtŭ și la finitulŭ verselorŭ.
Spre esemplu:

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11
Quel pri-mo stuol del-le fran-ce-sche gen-ti.

(Acea d'antêia mulţime a franceselorŭ ginţĭ).

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11
Lé-ve e so-a ve al-fin pur spi-ra un au-ra.

(Uşioră și suavă în fine suflă uă aură).

---

§§. IV.

Diftongele lunge.

Diftongele numite (distési) séŭ (lúnghi) ca în vorbele auróra (aurorá) éuro (eurŭ-ventŭ orientalŭ) suntŭ socotite ca una séŭ ca doŭe sillabe, dupŏ cumŭ se crede de cuvĭinţă.
Spre esemplu:

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11
L'au-ro-ra in-tan-to il bel pur-pu-reo vól-to.

(Aurora atuncĭ formósă a sea purpurina façia).

Biblioteca Universităţii „Lucian Blaga" din Sibiu

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11
Che piú so-a-ve e piu pia-ce-vol si-a.

(Ca maĭ suavŭ și maĭ de plăcutŭ să fie).

În versulŭ cellŭ d'anteiŭ celle doŭe vocale inițiale ale vorbeĭ (aurora), și celle doŭe vocale finale ale vorbeĭ (purpúreo) suntŭ socotite ca uă singură sillabă, pe quândŭ în versulŭ cellŭ d'allŭ doilea celle doŭe vocale (oa) ale vorbeĭ (soáve) suntŭ socotite ca doŭe sillabe.

Cu tóte acestea, diftongele (distési) séŭ (lúnghi) suntŭ socotite ca doŭe sillabe quând elle se află la finitul verselor.

Spre esemplu:

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11
E pre-ve-nia le tróm-be e que-ste pó-i.

(Și prevenia trombele și aceste apoĭ).

Assemenea se póte face pentru combinațiunile de treĭ séŭ patru sillabe ca în vorbele suoi (aĭ seĭ), acciáio (oțellŭ) ferraiòlo (manetllŭ fără mânice).

Spre esemplu:

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11
Dier piú lie-ti e ca-no-ri i se-gni suò-i.

(Deteră maĭ vessele și armonióse semnele lorŭ).

Combinațiunile (cio) (gio), (cia) (gia), (chia) (chio), (glia) (glio), nefiindŭ diftonge, cată a fi socotite ca uă singură sillabă.

CAPU II.

Accentulŭ tonicŭ.

Spre a se compune unŭ versŭ, nu este de ăjuns numerulŭ sillabelorŭ; suntŭ necessarie și accenturile puse dupŏ regulele poesieĭ.

Noĭ amŭ vedutŭ vorbindŭ despre pronunțiațiune, că tótă vorbă italiană compusă de una séŭ de maĭ multe sillabe are un singur accentŭ tonic. Acestŭ accentŭ este elevațiunea momentaneă a vocii asupra uneĭ sillabe. Așia pronunțiânduse vorba (bárbaro), vo-

Biblioteca Universității „Lucian Blaga" din Sibiu

cea se elevă asupra antepenulțimeĭ sillabe, care primesce accentulŭ tonic.

Fiindu că totă vorbă are un accentu, s'ar poté crede că un versu italianu are atâte accenturĭ, quâte suntu vorbele din cariellu se compune.

Așia acestŭ versŭ de unu-spre-ḑece sillabe:

Tácque, e concórde dégli augélli il córo

ar avé cincĭ accenturĭ, precumŭ în pronunțiatiunea cea ordinariă. (*) Ensă în poesia suntŭ regule carĭ fiissă numerulŭ accenturilorŭ ce imprimŭ pausăunuĭ versŭ, astŭ-felŭ în quôtŭ celle l'alte accenturĭ se audŭ êntr'unŭ modŭ nesensibilŭ.

În effectŭ, décă cine-va s'ar opri pe fiă-care vorbă, ar urma că versele, fiindŭ citite cu unŭ accentŭ pe fiă-care vorbă, arŭ avé sunete neplâcute.

Repețimŭ déră că fiă-care versŭ are accenturĭ obligate, carĭ se află maĭ bine asupra uneĭ, de quôtŭ asupra alteĭ sillabe, și carĭ i imprimŭ ritmulŭ musicalŭ.

CAPU III.

Poterea accentuluĭ.

Puterea accentuluĭ tonicŭ este atâta, in quôtŭ fôră dênsulŭ nu se ar puté avé verse italiane.

Demonstrâmŭ acésta cu unŭ esemplŭ:

4 8 10
Così trapássa al trapassár d'un giórno.
6 10
Della vita mortále il fiòre e'l vérde.

(Așia trece la trecerea uneĭ ḑile, a viețeĭ muritóre flóre și verdéțe).

Versulŭ cellŭ d'antêiŭ are treĭ accenturĭ puse asupra quarteĭ, octaveĭ și ḑecimeĭ sillabe. Transpunemŭ acumŭ vorba (trapássa) după (al trapassár d'un giórno), și citimŭ.

5 7 10
Così al trapassár d'un giórno trapássa.

(*) Multe monosillabe nu aŭ accentulŭ tonicŭ, precumŭ (mi), (ti), (si), (ne) seŭ (ci), (vi), (di), (a), (da), (lo), (la), (li), (le), (gli), (non), și c. l. carĭ servŭ a uni părțile discursuluĭ, și suntŭ vorbe d'asupra cârora nu se face nicĭ uă dată repausŭ.

Biblioteca Universității „Lucian Blaga" din Sibiu

Aci numerulŭ sillabelorŭ este totŭ acellaşĭ: ensă armonia s'a perdut. Acesta nu maĭ este unŭ versŭ armoniosŭ, ci prosa, din causa dislocârĭĭ cellorŭ doûe d'antêiŭ accenturĭ, carĭ numaĭ se află asupra quarteĭ şi octaveĭ sillabe, ca inainte de a se disloca, ci se află asupra quinteĭ şi septimeĭ sillabe.

Versulŭ cellŭ d'alŭ doilea are doûe accenturĭ puse asupra sesteĭ şi ḑecimeĭ sillabe. Transpunemŭ acumŭ vorbele (il fióre c'l verde) înainte (della vita mortále) şi citimŭ:

4 8 11
Il fiore c'l verde della vita mortále,

Aci numerulŭ sillabelorŭ este de doûe-spre-ḑece din causa dislocârĭĭ vorbelorŭ (il fióre c'l verde), şi armonia versuluĭ s'a perdutŭ; câcĭ acesta are uă sillabă de prisosŭ şi treĭ accenturĭ (adecă unŭ maĭ multŭ de quôte avea inainte de a se face dislocarea vorbelorŭ menţionate) puse asupra quarteĭ, octaveĭ şi undecimeĭ sillabe în contra metruluĭ cerutŭ de natura versuluĭ, şi contra armonieĭ.

Assemenea esemple se arŭ putê adduce pentru tôte celle l'alte verse de metru inferiorŭ.

CAPU IV.

Denominaţiunea verselorŭ.

S'a vedutŭ că versele italiane se compunŭ de la numerŭ de patru sillabe pênê la numerŭ de doûe-spre-ḑece sillabe, şi că elle se numescŭ êntr'unŭ modŭ differêntŭ după quantitatea sillabelorŭ ce coprindŭ. Acumŭ observâmŭ că fiă-care versŭ potêndŭ fi terminatŭ cu uă vorbă séŭ piána (încetă) séŭ sdrúcciola (iute) séŭ trónca (truncată) urméză că versulŭ care este terminatŭ cu uă vorbă (piána), se numesce (vérso piáno), că versulŭ care este terminatŭ cu uă vorbă (sdrúcciola), se numesce (verso sdrúcciolo), că versulŭ care este terminatŭ cu uă vorbă (trónca), se numesce (verso trónco).

Versulŭ (piáno) are totŭ d'auna atôte sillabe, quôte suntŭ necessarie versuluĭ.

Versulŭ (sdrúcciolo) are uă sillabă maĭ multŭ de quôtŭ versul (piáno) din causa rapiditâţĭĭ cu care se pronunţiă celle doûe sillabe breve, carĭ se află după sillaba accentuată.

Versulŭ (trónco) are uă sillabă maĭ puţinŭ de quôtŭ versulŭ (piáno) câcĭ pausa ce se face asupra ultimeĭ sillabe accentuate, este equală, pentru mesura, cu acea de doûe sillabe fôră accentŭ.

Biblioteca Universităţii „Lucian Blaga” din Sibiu

Spre esempulŭ:

3 7
Del destin non vi lagnate.
(De destinŭ nu ve plângeţĭ).
3 7
Perchè tremi o destra timida?
(Pentru ce tremurĭ, o drépta timidă?)
3 7
Sol piangendo canterò.
(Numaĭ plângêndŭ voiŭ cânta).

Acceste verse suntŭ (ottonári; séŭ ottosíllabi); cellŭ d'anteiŭ coprinde optŭ sillabe; cellŭ d'alŭ doilea coprinde noûe sillabe; ansă ellŭ este consideratŭ ca un versŭ de optŭ sillabe, câcĭ are accentul asupra sillabeĭ (ti), care este antepenultimă; cellŭ d'al treilea coprinde şépte sillabe; ensă ellŭ este considerat ca un versŭ de optŭ sillabe, câcĭ are accentul asupra sillabeĭ (rò) cu care este terminat.

CAPŬ V.

Rima

Sicilianiĭ fură ceĭ d'anteiŭ cariĭ întrodusseră rima în poesia italiană.

Principiulŭ nevariabil al rimeĭ cere maĭ ântêiŭ ca celle doûe vorbe, carĭ trebue să fiă rimate împreună, să aibă aceaşĭ natură, adecă să fiă séŭ doûe vorbe (piâne), séŭ doûe vorbe (sdrúcciole), séŭ doûe vorbe tronche), şi ca de la vocala accentată tóte literele să fiă acelleaşĭ. Aşia frémere (a freme) nu ar potea rima cu (cénere) cenuşia, de şi amendoûe aceste vorbe suntŭ (sdrúcciole) câcĭ de la vocala (é), asupra cârii repausă accentul, tóte literele nu suntŭ acelleaşĭ.

Ensă quôtŭ despre vorbele (trónche), este de ajunsŭ ca vocala cea din urmă trebue să fiă aceaşĭ, câcĭ asupra eĭ repausă accentulŭ, şi literele precedente nu strică armonia versuluĭ. Aşia déră (dì) póte rima cu (servì), (però), ensă, cu (cercò) câutâ, şi (fò) facŭ, cu (può) póte; câcĭ vocalele finale suntŭ acelleaşĭ în ambele vorbe. Cu tóte acestea rima este maĭ plâcută quândŭ consunanta, care se află înaintea vocaleĭ finale, este aceaşĭ în ambele vorbe ce cată a fi rimate împreună, precumŭ (morì) cu (apri) deschise, (pietà) pietate, cu (amistá) amiciţia, (andò) merse, cu (laudò) lâudâ (virtù) virtute, cu (gioventù) juneţă şi c. l.

Éccă quôte-va esemple pentru correspunderea rimelorŭ;

Biblioteca Universităţii „Lucian Blaga" din Sibiu

Montágna (munte)	rimă	cu	Campagna (câmpiâ)
Paróla (vorba)	—	—	Vióla (vióră)
Ventúra (întêmlare)	—	—	Paúra (frică)
Favélla (vorbire)	—	—	Procélla (tempesta)
Fanciullíno (bâiaţellŭ)	—	—	Cagnolíno (caţellŭ)
Nobilissimo (pré nobil)	—	—	Onestíssimo (pré onestŭ)
Tornar (a se întórce)	—	—	Cercar (a câuta)
Favór (favóre)	—	—	Livór (livore)
Sentì (senţi)	—	—	Patì (pâţi)
Vedér (a vedé)	—	—	Sedér (a şedé)
Legger (a lege-a citi)	—	—	Corrégger (a corrige)
Scándalo (scandal)	—	—	Sándalo (sandalŭ-papucŭ)
Trémito (trâmurare)	—	—	Frémito (fremitŭ)
Amóre (amorŭ)	—	—	Timóre (timóre)

CAPŬ VI.

Metre differente de verse italiane.

Esplicâmŭ acumŭ mesurile differite ale verselorŭ italiane.

§§ I.

Quatrisillabi séŭ tetrosillabi.

Versele *quatrisillabi* séŭ *tetrasillabi* aŭ accentulŭ asupra primeĭ şi terţeĭ sillabe.

Spre esemplŭ:

1 3
Nélle lúci (în luminele-ócchi-)
1 3
Súe divine (alle eĭ celle divine)
1 3
Páce alfine (pace în fine)
1 3
Gode il cór (gaudet cor)

Aceste verse aŭ une orĭ, accentulŭ numaĭ asupra terţeĭ séŭ penultimeĭ sillabe, ensă asta se entêmplă quândŭ versele începŭ cu monosillabe.

Spre esemplŭ:

3
Ma si víve (ensă se vieţuesce)
3
Nel dolór (în dorere)

Biblioteca Universității „Lucian Blaga” din Sibiu

§§ II.

Quinari séŭ pentasillabi

Versele *quinarii* séŭ *pentasíllabi* aŭ accentulŭ asuprà primeĭ séŭ secundeĭ sillabe, și asupra quarteĭ sillabe.

Spre esemplŭ:

2 4
No, tánto mérito (nu atôtŭ meritŭ)
1 4
Tánto valóre (atôtă valóre)
1 4
L'ómbra de' sêcoli (umbra seculilorŭ)
1 4
Coprír non puó (acoperi nu póte)

Aceste verse aŭ, de une orĭ. accentulŭ numaĭ asupra quarteĭ sillabe, precum în secundul și quartul din următórele verse:

1 4
Inno, che attóniti (imnŭ ce attonite)
4
I venticélli (vêntulețele)
2 4
Fra'tuói capelli (în pêrul teŭ)
4
Susurrerán. (vor susurra)

---

§§ III.

Senarii séŭ esasíllabi.

Versele senárii séŭ esasíllabi sunt accentate asupra secundeĭ și quinteĭ sillabe.

Spre esemplŭ:

2 5
Che abísso di péne! (ce abissŭ de pene!)
2 5
Lasciáre il súo béne, (a lâssa pe al seŭ bine-amantŭ)
2 5
Lasciárlo per sémpre (a 'lŭ lâssa pentru totŭ d'auna)
2 5
L'asciárlo così. (a lŭ lâssa așia)

Biblioteca Universității „Lucian Blaga" din Sibiu

§§ IV.

Settenarii séŭ ettasillabi.

Versele (settenarii séŭ ettasillabii se compunŭ cu multă facilitate, căcĭ elle pot avé doŭe séŭ treĭ accente, carĭ se pun în şése moduri differente, adecă.

1-. asupra primeĭ şi sesteĭ slilabe, precumŭ:

1 6
Gióvane vága e bélla (jună plăcută şi formósă)

2-a. asupra secundeĭ şi sesteĭ, sillabe precum:

2 6
Súa dólce e cára prole (a sea dulce şi cară prolă-copiĭ)

3-a. asupra terţeĭ şi sesteĭ sillabe, precum:

3 6
Caro istánte desiato (carŭ moment dorit)

4-a. asupra quarteĭ şi sesteĭ sillabe, precum:

4 6
Qual fiór cadéa sul lémbo (ca flórea câdea pe póle)

5-a. asupra primeĭ, quarteĭ şi sesteĭ sillabe, precum;

1 4 6
Stánco assetáto in ríva (obosit setos în rîpă)

6-a. asupra secundeĭ, quarteĭ şi sesteĭ sillabe, precum:

2 4 6
Ma férve in bén altr'ópra (ensă ferbe în altŭ opŭ)

---

§§ V.

Ottonarii séŭ ottosillabi.

Versele (ottonárii) séŭ (ottosillabi) suntŭ accentate asupra terţeĭ şi septimeĭ sìllabe.

Spre esemplŭ:

3 7
Non è vér che sía la mórte (nu este adever că mórtea e)

3 7
Il peggiór di tutt'i máli (cel maĭ reŭ din tóte relele)

3 7
È un solievo pei mortáli (este uă uşurinţă pentru moritoriĭ)

3 7
Che son stanchi di soffrír. (cariĭ sunt osteniţĭ de a sufferi)

Biblioteca Universității „Lucian Blaga” din Sibiu

§§ VI·

Novenárii séŭ enneasíllabi

Versele novenárii séŭ enneasíllabi suntŭ accentate asupra secundeĭ, quinteĭ şi octaveĭ sillabe.

Spre esemplŭ:

2 5 8
Torménto crudéle tiránno (tormentŭ crudel tiran)
2 5 8
Mi strugge, mi lácera il cór (îmĭ prâpâdesce, îmĭ sfaşiă inima.

---

§§ VII

Decasíllabi

Versele decasillabi sunt accentate asupra terţeĭ, sesteĭ şi noneĭ sillabe. Uă assemenea combinaţiune de accenturĭ dâ acestor verse uă rapiditate grandâ.

Spre esemplu:

3 6 9
Fu l' Itália a noi tútti nutríce
3 6 9
Questa térra di sangue or'intrísa,
3 9
Che Natura dall'altre ha divísa,
3 6 9
E ricínta dell' Alpi e del már.

(Fu Italia pentru noĭ toţĭ nutrice, acéstă ţérră de sângue acum udată, ce Natură de celle l'alte ha despârţit, şi încins cu Alpĭ şi cu mare)

Se pot forma verse (decasíllabi) prin uniunea duor (quinarii.) Atuncĭ conservânduse combinaţiunile accentate proprie ale acestor verse ,rapiditatea lor va fi maĭ mică.

Spre esemplŭ:

Chi máĭ nón víde—fuggír le spónde.
La prima vólta—che và per l'ónde,
Crede ogni stélla—per lúi funésta,
Teme ogni zéfiro—come tempésta,
Un piccol móto—tremár lo fá

Biblioteca Universității „Lucian Blaga" din Sibiu

(Cine nu vedŭ fugind spondele, ânteia dată ce merge pe unde, crede orĭ-ce stéa pentru ellŭ funestă, teme orĭ-ce zefir ca uă tempestate, cellŭ maĭ mic sgomot 'l face să tremure),

Quand aceste verse sunt amestecate cu vorbe (sdrúcciole), resulta dêntr'aste uă armoniă variată.

Spre esemplŭ:

Fin le più tímide—belve fugáci
Valór dimóstrano,—si fánno audáci
Quand' è il combáttere—necessità,

(Chiar celle maĭ timide fiere fugace, demonstră valóre, se fac audace quând lupta este uă necesitate)

---

§§ VIII.

Endecasillabi.

Versele (endecasíllabi) sunt proprie spre a esprime grandele şi nobilele cugetârĭ: elle cuvin la sublimele poeme şi cu particularitate la poemele eroice.

Accentuaţiunea acestorŭ verse se face în treĭ moduri differente; după cellŭ d'antêiŭ ea se face asupra sesteĭ şi ḑecimeĭ sillabe; dupŏ cellŭ d'al doilea se face asupra quarteĭ, octaveĭ şi ḑecimeĭ sillabe; dupĕ cellŭ d'al treilea se face asupra quarteĭ, septimeĭ şi ḑecimeĭ sillabe.

Primŭ esemplŭ:

6 10
In vóce mormoráva alta e sonóra.
(Cu voce murmura înaltă şi sonoră)

Secundŭ esemplŭ:

4 8 10
Di róse cólte in paradiso infióra.
(De rose cullesse în paradis înflóră).

Terţiŭ esemplu

4 7 10
Che mórte tánti n'avesse disfátti.
(Ca mórtea atôţia să fiă desfăcut).

Uniĭ literaţĭ aŭ gâsit multe combinaţiunĭ differente pentru versele (endecasillabi). Ensă noĭ observâmŭ că tóte aceste combinaţiunĭ, esceptuânduse puçine dintr'ensele, se potŭ reduce la acelle treĭ principale ce noĭ amŭ indicatŭ. Câcĭ poeţiĭ ceĭ maĭ însemnaţĭ

Biblioteca Universităţii „Lucian Blaga" din Sibiu

aşia aŭ accentuat versele lor, quândŭ aŭ voit să le dé uă rapiditate séŭ grandă séŭ mică, şi uă majestate însoţită de dulcéţă şi de graţiă, precum, şi uă armonia care esprime sentimente nobile şi delicate. În fine prin pause şi elisiunĭ cuvincióse eĭ aŭ dat verselor lor gradaţiunĭ şi înflecţiunĭ, carĭ armonizânduse cu imaginile şi sentimentele ce voiaŭ a esprime, producŭ nesce effecte admirabile.

Éccă differite alte combinaţiunĭ ale verselor (endecasillabi), carĭ se întîlnesc maĭ rar:

1 6 8 10
Móvesi il vecchierél canúto e biánco.
(Se mişcă betrânellulŭ caruntŭ şi albŭ).
2 4 8 10
Fior bianchi e giálli per le piágge améne,
(Florĭ albe şi galbine prin ţermurile plâcute).
3 6 10
E rotóllo, e percósselo ad un sásso.
(Şi 'l înverti, şi 'l lovi de uă pétră).

---

§§ IX.

Dóppio senário séŭ dodecasillabo.

Versele (dodecasillabi) carĭ sunt celle maĭ lunge, se compun de (dóppii senárii), adecă de doŭe verse de şése sillabe fiă-care, îndoite ast-fel, în quôt pare că este un singur vers.ŭ

Aceste verse se întrebuinţeză numaĭ în poeme lirice: ensă argumentul lor cată a fi plinŭ de serietate şĭ de demnitate.

Esemplŭ;

— Il mar valicándo col core geménte.
Mi volgo a fissarti, mia Italia ridénte,
Un bacio, un salúto, ti mándo un sospír!

— Nel pérderti oh quanto mi sémbran piŭ vaghi.
L'opímo sorríso de' cólli, de' laghi,
Lo smalto de' prati, del ciel lo záffír!

— Negli álacri sogni degli anni primiéri.
Ne'caldi colloquii d'amici sincéri,
Nel gáudio sicúro, tra'i baci d'amòr,

— O patria, tu prima mi stavi in pensiero;
Con teco, diletta d'amóre sincéro,
La speme divisi, divisi il timór.

Biblioteca Universităţii „Lucian Blaga" din Sibiu

— Ognóra contento, nel dolce tuo séno,
Con calma operósa trascórrer seréno,
Fu il voto che al celo facevo ogni dì;

— Poì senza procella giungéndo nel pórto,
Del piánto de'buóni dormir col conforto,
Nel suól che i tranquilli miéi padri coprì,

— Ahi l'ira dispérse l'ingénua preghiéra!
Rigór non mertáto di mano sevéra.
Per biéco mi spinge ramigno sentiér.

— Qual piánta in deserto terréno intristita
Si strugge in cordóglio dell'esul la vita,
Infermo giacénte su suolo straniér!

— Al sol che s'invóla levò la pupílla:
Non è il sol d'Itália che in fronte gli brilla,
Che un fióre al compiánto suo fral nutrirà!

— Spirándo anzi tempo nell'óspite létto,
Gli amici, la patria che tanto ha diletto,
L'estrema parola dell'esul sarà!

(Pe mare mergêndŭ cu inimă gemindă, me întorcŭ spre a aţinta occhiĭ meĭ asupra tea, o Italia riḑendă, şi îţĭ trimittŭ uă sârutare şi unŭ suspinŭ)!

Perḑendŭ-te, oh quâtŭ de formosŭ 'mĭ se pare dulcele surrisŭ alŭ collinelorŭ şi alŭ lacurilor, smaltulŭ pratelorŭ, şi puritatea ceruluĭ!

În visurile celle vessele ale annilorŭ cellorŭ d'antêiŭ, în convorbirile calduróse ale amicilor sinceri, în gaudiulŭ securŭ, în sârutarile Amoruluĭ,

O patriă, tu maĭ antêiŭ staĭ în alŭ meŭ gândŭ, cu tine, iubită cu uă iubire sinceră, împarţiĭ speranţă şi temere.

Totŭ d'auna mulţumitŭ în alŭ têŭ dulce sênŭ, cu linişte operósă trecêndŭ senin, fu votulŭ ce faceam câtrŏ cerŭ pe fiiă-care ḑi;

Apoĭ fără tempestate ajungêndŭ la portŭ, să dormŭ cu consolaţiunea de a fi plânsŭ de ceĭ bunĭ în pâmêntul ce acoperi pe strâmoşiĭ meĭ ceĭ liniştiţĭ.

Biblioteca Universităţii „Lucian Blaga" din Sibiu

Ah! mânia înzâdarnici rogaciunea sinceră! uă rigóre nemeritată me împinge pe uă calle necunoscută şi difficilă.

Ca uă plantă în pâmêntŭ desertŭ vestegită, se prepadesce în durere viaţa esululuĭ, zacêndŭ înfirmŭ în ţerră straină.

Câtrŏ sórele ce apune ridică occhii, nu este sórele Italieĭ ce pe frunte-i lucesce, ce uă flóre la corpulŭ séŭ cellŭ complânsŭ va nutri!

Espirândŭ înaintea timpuluĭ în patulŭ cellŭ ospitalŭ, amiciĭ, patria ce atâtŭ a iubitŭ, va fi vorba cea d'în urma a esululuĭ!

CAPU VII.

Composiţiunile poetice.

§§. I.

Ottava rima.

Se numesce (ottáva ríma) uă composiţiune poetică de optŭ verse (endecasíllabi), în care versulŭ primŭ face rimă cu terţiulu şi quintulŭ; versulŭ secund face rimă cu quartulŭ şi sestulŭ; versu-septimŭ face rima cu octavulŭ.

Giovanni Boccáccio fu cellŭ d'anteiŭ, care întrebuinţâ ottava rimá în poema numită *Teséide*, şi în secululŭ următor *Angelo Poliziáno* întrebuinţâ acestŭ modŭ de versificaţiune cu multă eleganţă. Acestĭ doui poeţĭ deschiseră uă calle pe care *Lodovico Aríósto* şi *Torquáto Tásso* âmblară, ducêndŭ ottáva ríma la uă perfecţiune admirabilă.

Esemplu:

Là nell'Itália bélla in su la ríva
D'Anio son nata, ove il buon padre mío
Un podér possedéa fertil d'olíva
E un orticel che il próprio lavorio
D'ogni buon séme, e d'ogni frútto empíva.
Colà tre figliolétti e me nutrio
In una valle ov'è certo arboréto
Presso a quel fiume, a piè d'un póggio liéto.

(A colo în Italía formósă pe rìpa Aniuluĭ m'amŭ nâscutŭ, un-

Biblioteca Universităţii „Lucian Blaga" din Sibiu

de bunulŭ meŭ pârinte uă proprietate possedea fertilă de olivă, şi unŭ mícŭ ortŭ ce prin a sea muncă de orĭ-ce bună seminţă şi de orĭ-ce bun fructŭ împlea. Acolo treĭ copilaşĭ şi pre mine nutri ĕntr'uă valle unde este uu arboretŭ, lûngă acellŭ flumenĕ, la piciórele unuĭ délŭ vesselŭ).

---

§§. II.

Sesta rima.

Se numesce (sesta rima) uă compasiţiune de şese verse (endecasíllabi), în care versulŭ primŭ face rimă cu terţiulŭ; versulŭ secund face rima cu quartulŭ; versul quintŭ face rima cu sestulŭ.

Esemplu:

Éra cándido il cor de la gentíle
Come i préghi degli ángeli al Signore,
Ridéa siccome ride un fior d'aprile
Allo spuntár del matutino albóre.
Ora è polve? O viatore, arresta il pásso;
Posa un bacio e un sospir su questo sásso!

(Era candidă inima formóseĭ ca rugaciunile angerilorŭ Domnuluĭ. Ridea precumŭ ride uă flóre a luĭ Aprile la înfacişiarea alboriĭ demêneţeĭ. Acumŭ este pulbere! O câlletorule, opresce passulŭ; Depune uă sârutare şi un suspin pe acéstă pétră!)

Aceste doûe composiţiunĭ, şi maĭ cu sémă cea d'antêiŭ, sunt cuviincióse pentru poemele eroice, câcĭ elle, prin divisiunea lor în strofe, offerŭ un repaus spirituluĭ, care îmbraţişéză, cu facilitate, sensul acestora la finitul lor.

Tóte versele unuĭ poeme nobile cată a fi (piáni).

Ensă se întêlnesc verse (sdrúccioli) şi (trónchi) într'unele poeme luĭ *Dante Alighiéri;* care fiindŭ plină de originalitate, şi coprindend, ca să ḑicemŭ aşia, tóte manierele poetice, lâssa poetuluĭ totă libertatea de a întrebuinţa acelle verse, carĭ se cuvinia maĭ bine la imaginile ce ellŭ voia a representa. Cu tóte acestea ellŭ se servia pré rarŭ de assemenea verse.

---

§§ III.

Terza rima.

Se numesce (terza rima) uă composiţiune de treĭ verse (ende-

Biblioteca Universităţii „Lucian Blaga" din Sibiu

casillabi), în care versul primŭ face rimă cu terțiul, și versul secundŭ face rimă cu versul primŭ al terțietuluĭ succedente; urmânduse așia pênĕ la cellŭ după urmă, care este terminat cu un al patrelea versŭ rimat cu versul secundŭ al ultimuluĭ terțiet. *Dánte Alighiéri* fu înventorul acestuĭ componimentŭ, cu care se servi în a sea poema intitulată *Divìna Comédia*. *Francésco Petrárca* fecu assemenea în ale sele poeme intitulate *Trionfi*, precum și *Giovánni Bnccaccio* în a sea poemă intitulată *Amorósa Visiòne*. Esemplul lor fu urmat de mulți alți poeți.

Esemplŭ;

Non dévi píù ammirár, se bene stimo
Il túo salír, se non cóme d'un rívo
Che d'álto monte scende giúso ad imo.
Maravíglia sarébbe in te, se, privo
D'impedimento, giu ti fossi assiso,
Come a térra quiéto fóco vivo.
Quinci rivolse in ver lo cielo il viso.

(Nu trebue să maĭ admirĭ, décă bine judec, salirea tea, de quôtŭ ca unŭ riŭ, care d'inaltŭ munte descende jos la imŭ. Mirare ar fi în tine, décă, fôră împedecare, jos aĭ fi ședutŭ, ca la pâmênt viŭ foc leniștitŭ. Apoĭ întórse côtre cer fația).

---

§§ IV.

Canzóne séŭ Ode.

Se numesce (canzóne) uă composițiune de un stil nobil și inalt, precum sunt odele luĭ *Dante Alighiéri* și ale luĭ *Francésco Petrárca*.

Acesta composițiune este împărțită în strofe de aceașĭ țessetură. Numerul lor póte varià, ensă, în generale, este de cincĭ pênĕ ḑece, și fiă care din aceste strofe este formată de maĭ multe quartete. Aceste verse sunt maĭ tot d'auna de doûe sórte, (endecasillabi) și (settenariĭ) ammestecați. Rima verselor se face după voluntatea poetuluĭ. Quôte uă datŭ se adaugă la finitul odeĭ uă strofă maĭ scurtă, numită (ripresa) séŭ (congédo), ca cumŭ poetulŭ ar voi să se despărțéscă de poesia sea.

Esemplŭ.

Nella stagión ch'il cél rapido inchina
Verso occidénte, e ch'il dì nostro vóla
A gente che di là forse l'aspétta,
Veggéndosi in lontán paese sóla
La stanca vecchierélla peregrina
Raddoppia i pássi e più e più s'affrétta,

Biblioteca Universității „Lucian Blaga" din Sibiu

E pói, così solétta,
Al fin di sua giornáta
Talóra è consoláta
D'alcun breve ripóso, ov'ella oblía
La nóia e'l mal de la passáta via.
Ma, lasso! ogni dolór ch'il dì m'addúce,
Crésce qualór s'invía
Per partirsi da noi l'etérna luce. —
Cóme il sol volge l'infiammáte róte
Per dar luógo alla notte, onde discénde
Dagli altissimi monti maggior l'ombra
L'aváro zappadór l'arme appénde,
E con parole e con alpestri nóte
Ogni gravezza del suo potto sgombra;
E poi la mensa ingombra
Di póvere vivánde,
Simili a quelle ghiánde
Le qua i fuggéndo tutto il móndo onóra.
Ma chi vuol, si rallégri ad óra ad óra.
Ch'io pur non ébbi ancór, non dirò liéta.
Ma riposáta un 'óra.
Nè per volger di cel, nè di pianéta. etc. — Petrarca

(În timpul annuluĭ ,quândŭ cerul rapidŭ închină către occidente, și quândŭ a nóstră ḑi volă la ginte care din colo póte o astéptă, veḑênduse în departată ţérră singură obosită betrânică peregrină îndoesce passiĭ și maĭ multŭ se grâbesce, și apoĭ așia singurică, la finele ḑileĭ sele quóte uă dată este consolată de unŭ brevŭ repaus, unde ea uită urîtul și reul trecuteĭ calli. Ensă; vaĭ! tótă dorerea ce ḑioa îmĭ adduce, cresce quândŭ începe a pleca de la noĭ lumina eternă. Precum sórele învertesce înflammatele séle róte spre a da locŭ la nópte, și descende de la munţĭ pré înalţĭ uă umbră majoră, avarul sapator arměle appinde, și cu vorbe și cu aspre sunete tótă gravitate de la peptulŭ seŭ departézŭ, și apoi mésa acopere cu serace bucate, assemenate cu acelle ghiande ce fugindŭ totŭ mundulŭ onóră. Ensă cine voesce, să se învesseléscă de quândŭ în qundŭ, câci eu nu avuĭ ăncă nu voiŭ ḑice vesselă, ci repausată uă ora, nicĭ prin învertirea ceruluĭ, nicĭ prin a planetuluĭ.)

Maĭ suntŭ în poesia italiană alte (cánzóni) séŭ (odi) după maniera Grecilorŭ, numite (pindáriche), și afară de aste, este și (ode toscána). Aceste compositiunĭ suntŭ amestecate de verse (endecasíllabi) și (settenárii), carĭ suntŭ maĭ scurte de quótŭ celle (petrarchésche) așia numite fiindŭ că suntŭ imitate dupŏ *Francésco Petrárca.*

Biblioteca Universității „Lucian Blaga" din Sibiu

Suntŭ âncă nesce ode de composiţiune maĭ simplce: ensă aceste tóte nu suntŭ aşia de însemnate.

Oda saffică-(ode sáffica)-aşia numită de la *Saffo* este uă composiţiune plină de majestate, împărţită în strofe de patru verse, din carĭ treĭ suntŭ (endecasíllabi) şi unulŭ este (quinário séŭ (péntásillabo).

Esemplŭ:

Non è si dólce della vaga auróra
La fresca stilla che ¡ fiorétti mólce,
Il mesto canto d'usignol che plóra,
Non è si dólce!
Fíglio degli ántri d'úmile collina,
Il sospirétto ténero d'apríle,
Quando s'imbrúna l'ora vespertìna,
È men gentíle.

(Nu este aşia de dulce a formóseĭ aurore recoritóră picatură ce floricellele udă, întristatulŭ cânticŭ alŭ preveghiatorĭĭ ce plânge, nu e maĭ dulce;

Fiulŭ antrelorŭ umileĭ colline, suspinelulŭ tenerŭ alŭ luĭ Aprile, quândŭ se întunecă ora vespertină, e maĭ puçinŭ gentilŭ.

---

§§ V.

Sonétto.

Se numesce (sonetto) uă graţiósă composiţiune de patru spre dece verse (endecasíllabi) care se împarţesce în doûe quartete şi în doûe terţete.

Rimele quarţetelorŭ se accórdă în doûe moduri differente, carĭ suntŭ maĭ întrebuinţate.

Dupŏ modulŭ I, versulŭ primŭ alŭ componimetuluĭ face rima cu versulŭ terţŭ, şi versulŭ secundŭ cu versulŭ quartŭ din primul quartetu; urmânduse assemenea în secundul quartetŭ.

Dupŏ modul II, versul primŭ al componimentuluĭ face rimă cu versulŭ quartŭ, şi versul secundŭ face rimă cu versul terţŭ din primulŭ quartetŭ; urmânduse assemenea în secundul quartetŭ.

Rimele terţietelorŭ se accórdă şi elle în doûe moduri differente.

După modulŭ I, celle treĭ verse ale primuluĭ terţietŭ suntŭ compuse cu desinente libere şi diverse; accordânduse, unul dupŏ altulŭ, cu celle treĭ verse ale secunduluĭ terţietŭ.

Dupŏ modulŭ II, versul primŭ face rimă cu versul terţŭ, a primuluĭ terţietŭ şi cu secundul versŭ al terţietuluĭ secundŭ, pre-

Biblioteca Universităţii „Lucian Blaga" din Sibiu

cumŭ versul secundŭ al primuluĭ terţietŭ face rlmă cu versul primŭ şi cu versul terţiŭ alŭ secunduluĭ terţietŭ.

Esemplŭ I.

Giunto Alessándro alla famósa tómba
Del féro Achille, sospirándo disse:
O fortunato, che sì chiara tromba
Trovasti, e chi di te sì alto scrísse!

Ma questa pura e cándida colómba,
A cui non so se al mondo mai pár visse,
Nel mio stil frale assái poco rimbómba.
Così son le sue sorti a ciascun fisse;

Che d' Oméro degnissíma, e d' Orféo
O del pastór che ancór Mantova onóra
Che andásser sempre léi sóla cantándo;

Stella difforme, e fato sol qui réo
Commise a tal che 'l suo bel nóme adóra.
Ma forse scema sue lódi parlándo,

Petrarca, n. 85.

(Ajungênd Alessandru la famosul mormêntŭ al feruluĭ Achille suspinândŭ ḑisse: o fortunatule, ce aşia de clară trombă gâsişĭ, şi pre cine de tine aşia de inaltŭ scrisse!

Ensă pre acésta pură şi candidă columbă, la care nu sciŭ, décă în mund ver uă dată egulă vieţui, în stilul meŭ debil pré puçin resună. Aşia sunt sorţile fie-câruia fissate;
în quôt de Omer pré demnă, şi de Orfeŭ, séŭ de pas-torul ce ancă Mantua onóră (Virgiliŭ) să fiă singură totŭ dăuna cântată;
uă stéa urîtă, şi un fat numaĭ aci reŭ, încredinţă unuia, care formosul eĭ nume adóră, déră, póte, micŭşioréză laudele eĭ vorbind.)

Eemplŭ II.

Apre l'uomo infelice, allor che násce
In questa valle di misérie piéna,
Pria che al sol, gli occhi al piánto, e nato appéna,
Va prigioniér fra le tenáci fasce.

Fanciullo poi che non piú latte il pasce,
Sotto rígida sférza i giórni ména;
Indi in età più ferma e più seréna
Tra fortuna ed amor more e rinasce.

Quante póscia sostién tristo e mendico
Fatiche e stenti, in fin che cúrvo e lásso
Appóggia a debil légno il fiánco antico!

Biblioteca Universităţii „Lucian Blaga" din Sibiu

Chiude al fin le sue spóglie augusto sásso
Rátto così che sospirando io díco:
Dálla cúlla álla tómba è un bréve pásso.

(Deschide omul neferice, quândŭ se nasce êntr'acéstă valle de miserie plină, înainte de a i (deschide) la sóre, ócchiĭ la plânsŭ, și d'abia nascut, merge încarceratŭ êntre strintele fasce.

Cupillŭ (fiind) dupŏ ce nu 'lŭ maĭ pasce lapte, subtŭ aspră disciplină ḑilele mênă (petrece): Apoĭ în etate maĭ tare și maĭ senină între fortună și amor, móre și renasce.

Quôte pe urmă susține tristŭ și mendic ostenéle și neajunsurĭ, pênĕ quând curb și obosit razemă pe debil lemnŭ (baston) lâturea cea vecchiă!

Inchide în fine spoiele luĭ (corpŭ) uă pétră mârginită (mormêntŭ) așia de rapede, în quôt suspinândŭ eu ḑic; (de la légan la morméntŭ este un brev passŭ).

Maĭ sunt alțĭ (sonétti) numițĭ (sonétti cólla códa), câcĭ, afară de forma lor cea ordinariă, aŭ quôte-va terțiete maĭ multe, al câror prim verse este tot dăună de șépte sillabe. Aceste se gâsescŭ în autoriĭ, cariĭ aŭ scrissŭ poeme jocóse.

Versi sciólti,

Se numescŭ (versi sciólti) acelle verse, carĭ nu sunt rimate. Poețiĭ lo întrebuințéză în tragedie și în alte poeme; câcĭ elle sunt susceptibile de tóte acelle trasposițiunĭ, carĭ pot cuveni subjectuluĭ ce se tratéză. Și din acésta varietate resultă un effectŭ variat și uă armoniă potrivită cu sentimentele celle maĭ nobile și celle maĭ energice.

Esemplŭ I.

Si, Palamede, alla regál Messéne
Di pace appertatór Sparta m'invía.
Sparta di guerre è stanca, e i nostri allóri,
Di tanto sangue cittadin bagnáti,
Son di péso alla frónte e di vergógna.
Ira fu vinta da timór, preválse
Ragióne, e persúase ésser stoltizia
Per un, avára gelosia di Stato
Troncársi a brani, e desolár la terra.

(Da, o Palamede, la regésca Messena de pace adducutor me trimite. Sparta de resbelle este ostenită, și laurele nóstre de atôt sânge cetatenescŭ udate sunt de povară frunțiĭ și de rușine. Ira fu învinsă de timóre preponderâ rațiunea și persuase că este stultița pentru uă avară gelosiă de Stat a se trunca în bucațĭ, și a desola țérra).

Biblioteca Universității „Lucian Blaga" din Sibiu

Esemplŭ II.

All'ómbra de'cipréssi e déntro l'úrne
Confortate di piánto, è forse il sónno
Della mórte meu duro? Ove più il sole
Per me alla térra non fecóndi questa
Bélla d'erbe famiglia e d'animáli,
E quándo, vághe di lusinghe, innánzi
A me non danzerán l'óre futúre,
Nè da te, dolce amico, udrò più il vérso
E la mésta armonía che lo govérna,
Nè più nel cór mi parlerà lo spirto
Delle vergini Muse, e dell'amóre,
Único spirto a mia vita raminga,
Qual fia ristóro ai dì perdúti un sásso
Che distingua le mie dalle infinite
Ossa che in térra e in mar sémina Mórte? . . . . Foscolo

(La umbra cipresselorŭ şi ênte urnele confortate de plânsŭ, este óră somnul morţiĭ maĭ puçín dur? Quând sórele pentru mine nu va maĭ fecunda la pâmânt acéstă formósa familia de erbe şi de animale, şi quând doritóre de lânguşire inaintea mea nu vor dansa orele future, nicĭ de la tine, dulce amice, nu voiŭ maĭ auḑi versul, şi trista armoniă ce 'l gubernă, nicĭ în inima nu îmĭ va maĭ vorbi spiritul verginelor Muse şi al amoruluĭ, unicul spirit al errabundeĭ mele viețe, ce compensaţiune pentru ḑilele perdute va fi uă pétră care să distingă pe ale mele d'êntre infinitele ósse ce în pâmêntŭ şi în mare semenă Mortea? . . . .)

ANACREONTICHE.

Se numescŭ (anacreóntiche) tóte composiţiunile imitate după Anacreonte.

Metástásio şi mulţĭ alţĭ poèţĭ se aŭ distinsŭ cu aceste componimente, carĭ se facŭ cu verse de patrŭ, cincĭ, şese, şepte, optŭ şi noue sillabe, ammestecate de (sdrúccioli) şi de (trónchi), dupŏ voluntatea poetuluĭ.

Ar merge pré departe espunerea diverselorŭ metre ale acéstorŭ composiţiunĭ. Dâmŭ numaĭ esemplele urmatóre:

I.

Quándo fuór di mia prigióne
Venni all'aura sì gradita,
Forse allór perdéa le víta
Sol non v'era che asciugasse
Col calór le mie doráte
Cartilágini piumáte,

Biblioteca Universității „Lucian Blaga" din Sibiu

Se una vaga Ninfa in sè
Non sentia pietà di me.

Così dándomi potér
Di slanciarmi a vol leggér etc.

II.

La violétta
Che in su l'erbétta
Apre al mattin novélla
Di'non è cósa
Tutta odorósa,
Tutta leggiadra e bella?

Sì certamente
Che dolceménte
Ella ne spira odóri,
E n'empie il pétto
Di bel dilétto
Col bel de'suoi colóri, etc.

III.

Non t'accostàre all'urna
Che il céner mio rinsérra
Questa pietósa térra
É sacra al mio dolór.

Ódio gli affánni tuói,
Ricúso i tuói gíacínti,
Che gióvano agli estinti
Due lácrime e dúe fiór? etc.

IV.

Dai piu vivi
Raggi estívi
Per sottrársi un di Neríno
Cercò altrónde
L'ómbra e l'ónda
Di romita grótta alpína.

La su tétra
Grigia pétra
Pose il fianco giovanile,
E lo stretto
Coturnétto
Si slegò dal piè gentile, etc.

V.

Lésbia vága
So che impiága
Del tuo cíglio la beltà
Ma quel lábro
Di cinábro
Quello, quello eguál non ha.

I capélli
Tuoi son bélli;
Ma v'è Fille, e Nisa v'è,
Che il tesóro
Del crin d'óro
Vántan lúngo al par di te etc

VI.

Tra l'erbe ténere
China la tésta
La vaga mámmola
Mest' al colór;

E della vérgine
Púra e modésta
Offre l'imágine
Col suo pudór, etc.

Biblioteca Universității „Lucian Blaga" din Sibiu

I.

(Quândŭ, afară din închisórea, veniĭ la aură aşia de plâcută' póte că atunci perdeam viăţa, décă uă formósă Ninfă în sine, nu senţia pietate de mine.

Sóre nu era care să usuce cu calore pe ale mele aurite cartilaginĭ plumate, dându'mi aşia putere de a lua unŭ sborŭ usiòrŭ); şi c. l.

II.

(Viorica care pe erbicica deschide demanéţa din noŭ; ḑi'nu este tótă odorósă, tótă graţiósă şi formosă?

Da, cu certitudine, ca într'unŭ modŭ dulce ne da odóre, şi ne umplĕ peptulŭ de bună plâcère cu formoseţea colorilorŭ sĕle): şi c. l.

III.

(Nu te appropia de urna care închide a mea cénere; acestŭ pietosŭ pâmentŭ este sacratŭ dorerii mele. Odiŭ întristârilĕ tele, recusŭ pe ale tele iacinte; ce folosesce mortilorŭ doŭe lacrime şi doŭe florĭ?) şi c. l.

IV.

(De la celle maĭ viue raḑe ale estáţiĭ spre a se subtrage uă ḑí, Nerina încercâ aiurea umbra uneĭ sìnguratice caverne alpine. A colo pe uă tetră cenuşia pétră puse cósta sa juna, şi strintulŭ seŭ coturnellŭ deslegă de la piciorulŭ fórmosŭ); si c. l.

V.

(Lèsbia formósa sciu că rânesce a occhiuluĭ teŭ formoseţea, ensă acellŭ labrŭ de cinabru acellŭ nu are egualŭ.

Pĕrulŭ teu este formosŭ, ensă Filla şi Nisa tesaurulŭ crineluĭ de aurŭ aŭ lungŭ totŭ ca tine), si c. l.

VI.

(Intre erbele tenere închină capulŭ formósŭ viorică cu colóre trista şi a virginii pure şĭ modeste offerĕ imagina cu pudóre sea), şi c. l.

LICENŢIE POETICE.

Poeţiĭ Italienĭ aŭ întrodussŭ multe licenţie, maĭ antêiŭ pentru

Biblioteca Universității „Lucian Blaga" din Sibiu

accente, căcĭ eĭ le aŭ întrodussŭ de la uă sillabă la altă, precumŭ (umíle) în locŭ de: (úmile, (oceáno) în locŭ de: (océano) şi c. l. apoĭ pentru sillabe, câcĭ eĭ aŭ scrissŭ (simileménte) în locŭ de: (símilméntе), (giúe) în locŭ de: (giu), uscío) în locŭ de: (uscí), (cadéo) în locŭ de: (cadè). (fue) în locŭ de: (fu) şi c. l.

Quâtĕ uă dată aŭ scurtatŭ vorbele, précumŭ (disnóre) în locŭ de: (disonóre), (martíro) în locŭ de: (martírio) şi c. l.

Afară de asta, eĭ aŭ rimatŭ (impáre) în locŭ de (impári, (pense) în locŭ de: (pénsi); (avémo), (sémo). (volémo) în locŭ de: (abbiámo), (siámo), (vogliámo); (amarme) în locŭ de: (amármi), (ferúte) în locŭ de: (ferite); (condútto) în locŭ de: (condótto), (sepúlto în locŭ de: (sepolto şi c. l.

Finis.

Biblioteca Universității „Lucian Blaga” din Sibiu

DIALOGHI.

DIALOGO. I.

Del tempo.

— Che tempo fa óggi? che tempo abbiámo?
— Fa bel tempo, — è un tempo bellíssimo.
Fa un cattívo tempo, — è un tempáccio.
Il tempo è nuvoloso.
Mi pare che vi sía mólta nébbia.
— La nébbia si va diradándo.
Vedéte, riappáre il sole.
— Óggi è una bella giornáta.
Il tempo è seréno-il cielo è limpido-il sole è raggiánte.
— Non fa nè troppo caldo, nè troppo freddo.
Fa caldo quest'óggi, non è vero?
— Principia a far caldo pria del tempo.
Fa mólto caldo, — è un calóre eccessivo, -- è un caldo soffocánte.

DIALOGE.

DIALOGŬ. I.

Despre timpu.

Ce timpŭ este astă-ḑi? ce timpŭ avemŭ?
Este timpŭ formosŭ, — este unŭ timŭ pré formosŭ.
Este timpŭ urîtŭ, — este unŭ timpŭ pré urîtŭ.
Timpulŭ este inoratŭ.
Îmĭ se pare că este multă negură.
Negura merge rarinduse.
Vedeţĭ, ese din noŭ sôrele.
Astă-ḑĭ e ḑi formosă.
Timpulŭ este seninŭ-cerulŭ este limpidŭ — sôrele este raḑiândŭ.
Nu este nicĭ pré caldŭ, nicĭ pré frigŭ.
E caldŭ astă-ḑĭ, entr'adêvêrŭ.
Incepe a fi caldŭ inaintea timpuluĭ.
E pre caldŭ, — este uă caldură pré mare,-este unŭ caldŭ înebusitorŭ.

Biblioteca Universității „Lucian Blaga” din Sibiu

— o son túttо in acqua, — son túttо in sudóre.
Non posso piu dal caldo.
— Appena si può respiráre.
— Il sóle entra in canícola.
— Siámo nel cuóre della estáte
— Il tempo si cámbia, — il tempo si è cambiáto.
— È un tempo molto variábile, — è un tempo molto incostánte.
— Spira vento, — tira vénto.
— Il vento si è calmáto.
— Si è annuvoláto.
— Il tempo è úmido, — il tempo è piovóso.
— Pare che voglia piióvere.
— Sono núvole passeggiére.
— Mi dispiáce di non aver preso meco il parácqua, — l'imbrélla.
— Pióve ?
— Non credo, — credo di no.
Óggi non pioverà.
— Principía a piióvere, a moménti pióverà.
— Pióve, — pioviggina.
— Pióve dirottaménte.
— Pioverà tutto il giorno.
— Ha piovúto tutta la notte.
— Questa pioggia continuerà incessantemente.
— Credo di no: essa passerà ben presto.
— Che temporále! che burrásca.
— Lampéggia senza interruzióne.
— Tuóna — il tuóno rimbómba.
— Il cielo è oscuráto.
— Non si véde che al folgorár de'lampi.
— Grándina — vien giu molta grándine.
— Il vento spira impetuosaménte.
— Spira un vento freddo.

Eu suntŭ totŭ în apă, — suntŭ totŭ în sudóre.
Nu maĭ poţŭ de caldŭ.
Abia se pote resufla.
Sórele entră în canicolă.
Suntemŭ în inima verei.
Timpulŭ se scâmbŭ, — timpulŭ s'a scâmbatŭ.
Este unŭ timpŭ multŭ variabilŭ, — este unŭ timpŭ multŭ inconstantŭ.
Suflă vêntŭ — trage vêntŭ.
Vêntulŭ s'a liniştitŭ.
Sa înoratŭ.
Timpulŭ este umidŭ, — timpulŭ este ploiósŭ.
Pare că voesce a ploà.
Suntŭ norĭ trecâtorĭ,
Îmĭ pare reŭ că nu amŭ luatŭ cu mine apârapa, — ombrella.
Ploă?
Nu credŭ, — credŭ că nu.
Astă-ḑi nu va ploá.
Începe e ploà, — entre unŭ momentŭ va ploà.
Ploă, — ploă încetişorŭ.
Ploă pré tare.
Va ploà tótă ḑioa.
A ploatŭ tótă noptea.
Acésta ploiă va urma fără incetare.
Credŭ că nu: ea va trece pré iute.
Ce vigelia! ce tempestate!
Fulgeră fără interrupţiune!
Tună — tunetulŭ bubuiă.
Cerulŭ s'a obscuratŭ.
Nu se vede de quâtŭ la strâlucirea fulgerilorŭ.
Grándină — vîne josŭ multŭ grândine.
Vêntulŭ suflă cu impetuositate.
Suflă unŭ vêntŭ rece-

Biblioteca Universității „Lucian Blaga" din Sibiu

— Il temporále è passáto.
— Le nubi si diléguano, — le nubi si dispérdono.
— Écco l'arco baleno-l'íride.
— É segno di bel tempo.
— Il tempo si rasseréna, — il tempo si rischiára.
— É molto loto per le stráde.
— I giórni diminuíscono.
— Ci avviciniamo all'autúnno.
— La mattine e le seráte sono molto fresche.
— Stamatína vi era brina.

— Questa è giornáta molto rígida,-frédda,
— Io son tutto geláto,-aghiacciàto.
— Accendéte un po' di fuoo,-fate un po' di fuóco.
— Riscaldate bene la stufa.
— Si avvicíni al fuóco,-si avvicíni alla stufa.
— Pare che voglia nevicare.
— Princípia a nevicáre.
— Nevica forte.
— Cade tanta neve, che si potrà andare in islitta.
— Non escirà ella di casa?
— No, poichè sento freddo.
— Ella è raffreddàta, come vedo.
— Sono due settimane che ho raffreddóre e tósse.
— Il tempo si è mitigàto. Non fa più si freddo, come facea pochi giornî addiètro.
— Non v'è più gélo-la néve si scíoglie.
— I giorni principiano a créscere.
— Ci avviciniámo alla primavéra.

Vigelia a trecutŭ.
Noriĭ se ducŭ, — noriĭ se risipescŭ.
Éccă curcubeulŭ.
Este semnŭ de formosŭ timpŭ
Timpulŭ se senĭnă, — timpulă se limpedesce.
Este multŭ noroiŭ prin strade.
Dilele se micŭşioréză.
Ne apropiemŭ de tómnă.
Dimineţile şi serele suntŭ multŭ recĭ.
Astă-dĭ de diminéţă era brumă.
Acésta este dĭ multŭ rigidă-frigurósă.
Eu suntŭ totŭ geratŭ-în ghiaţatŭ.
Apprindeţĭ niţel focŭ-faceţĭ niţellŭ focŭ.
Încălduţĭ bine soba.
Appropiaţi-ve de focŭ-appropiaţi-ve de sobă.
Pare că voesce a ninge.
Începe a ninge.
Ninge tare.
Cade atôta neve, în quôtŭ se va puté merge cu saniă.
Nu veţĭ eşi din casă?
Nu, pentru că mi e frigŭ.
D-vostră aţĭ recitŭ, cumŭ vedŭ.
Suntŭ doûe septămâne de quândŭ amŭ recélă şi tusse.
Timpul s'a îmuiatŭ.
Nu maĭ este aşia frigŭ cumŭ era puçine dile maĭ înderetŭ.
Nu maĭ e gerŭ,-nevea se topesce,
Dilele începŭ a cresce.
Ne appropiâmŭ de primavéră.

Biblioteca Universității „Lucian Blaga" din Sibiu

DIALOGO II.

Del levársi

— Buon giorno, amico.
— Oh caro! vi saluto.
— Come! ancóra in létto! voi séte molto pígro!
— Su, su vestitevi presto, perchè dobbiámo escire.
— Sono andato a letto sì tardi che ho ancór sonno.
— A che ora vi siéte coricato?
— Alle quattro dopo mezza notte.
— M'imágino che saréte stato al festino.
— Appúnto-Vi sono andáto con ferma intenzióne di non restárvi che due orétte, ma una compagnia d'amici mi ha obligato a trattenermi sino dopo le tre.
— Ho udito dire che v'érano molte máschere.
— È veríssimo.
— Avéte riposáto bene?
— Non ho fatto che un sonno in tútta notte.
— Ho dormito molto male, non ho chiuso occhio in tutta notte.
— Non mi sento mica bene.
— Me ne dispiáce assái, dovréste rimanere in letto.
— No, no; sarò con voi in uno istante.
— Ehi! ragazzo! chi è di là?
— Comandáte, illustrissimo.
— Bisognerà ch'io mi levi-voglio alzármi.
— Vedéte che óra è.
— Sono le otto in punto.
— Credévo che fosse piu tárdi.
— Dátemi una camícia netta.
— Datemi qua le mie pantofole,

DIALOGŬ II.

Despre sculare.

Bună ḑioa, amice.
Oh scumpule! ve salutŭ.
Cumŭ! încă în patŭ! sunteţĭ multŭ leneşiŭ!
Aide, înbrâcaţi-ve iute, pentru că trebue sa eşimŭ.
M'amŭ pusŭ în patŭ aşia de târḑiŭ, în quâtŭ mĭ e somnŭ încă.
Le quôte v'aţĭ culcatŭ?
La patru dupŏ meḑiă-nopte.
Me imaginŭ ca veţĭ fi fostŭ la festinŭ.
Întocmaĭ. M'amŭ dusŭ a colo cu statornică intenţiune de a nu remâné de quôtu doûe oreşióre: ensă uă compagniă de amicĭ m'a obligatŭ a me întreţiné pênă dupŏ treĭ.
Amŭ auḑitŭ ḑicêndŭ că eraŭ a colo multe mâsci.
Este pré adêvêratŭ.
V'aţĭ repausatŭ bine?
Nu am făcutŭ de quôtŭ unŭ somnŭ tótă nóptea.
Amŭ dormitŭ pré reŭ, nu amŭ inchisŭ occhiĭ tótă nóptea.
Nu me sinţŭ nimica bine.
Îmĭ pare reŭ pré multŭ, ar trebuĭ să remâneţĭ în patŭ.
Nu, nu, voiŭ fi cu voĭ ênt'-unŭ instantŭ.
Ehi! bâiete! cine este a colo?
Porunciţĭ, pré strâlucite.
Va trebui să me scolŭ-voiŭ să me scolŭ.
Vedeţĭ quôte ore suntŭ.
Suntŭ întocmaĭ optŭ.
Credeam că era maĭ târḑiŭ,
Daţi mĭ uă camaşia netezită.
Daţĭ-mĭ în qua pantofiĭ meĭ.

Biblioteca Universității „Lucian Blaga” din Sibiu

la mia veste da cámera, e i miei sotto calzóni,
— Dátemi da far la barba.
— Portatemi subito l'acqua calda.
— Éccola servita,
— Questo sapóne non vale niénte, ci vuole un' ora pria di farsi la saponáta.
— Dátemi i rasói inglesi, poichè questi non tágliano affatto.
— Converrà farli affiláre un'altra volta.
— Fate venire il perrucchiére.
— Preparátemi il lava máni, e ponétevi acqua.
— Date qua l'asciugamáni.
— Apríte l'armadio e tirate fuóri i calzóni di casimiro biánco.
— È netto il mio fazzolétto da collo?
— Recátemi un corpétto néro.
— Dove sono i miéi tiracalzóni?
— Questi stiváli non sono bene lustráti.
— Vestírà oggi l'abito néro?

— No; stamáne fa frésco; mi vestirò coll'abito cinerízio.

— Scopettate il mio cappello rotóndo.
— Cercatémi i guánti e il faz zolétto da náso.
— Vossignoría non diméntichi ch'è invitáta a pranzo dal sig? B . . . . .
— No; vado adesso alla cavallerizza, e verso il mezzo di tornerò a pettinármi ed a vestirmi.
— Preparatemi intánto l'ábito di gala ed una camicia bene stiráta.

halatulŭ meŭ şi ismenele mele,

Daţi-mĭ să me raḑŭ.
Adduceţimĭ iute apă caldă.
Poftiţĭ.
Acestŭ săpunŭ nu preţuesce nimică; trebue uă oră înainte de a se face sapunada.
Daţĭ-mĭ briciurile englese, pentru că aceste nu tăiă de locŭ.
Va cuveni să se facă ascuţĭ încă uă dată.
Faceţĭ să vie bârberulŭ.
Pregâtiţĭ-mĭ leghianulŭ, şi puneţĭ apă.
Daţĭ în qua peschirulŭ.
Deschideţĭ dulapulŭ şi scoteţĭ afară pantaloniĭ de caşimirŭ albŭ.
Este curatŭ a mea legâtură?

Adduceţĭ-mĭ uă veste négră.
Unde suntŭ bretellele mele?
Aceste cisme nu suntŭ bine date cu vacsŭ.
Ve veţĭ îmbrâca astăḑĭ cu haina négră?
Nu, astă-ḑĭ de diminéţă e rece; îmĭ voiŭ îmbrâcá cu haina cenuşiă.
Ştergeţĭ cu periă pâlăria mea rotundă,
Câutaţĭ-mĭ mânuşele şi basmaoa de nasŭ.
D-vóstră să nu uĭtaţĭ că aţĭ fostŭ invitatŭ la prânḑŭ de d-lŭ. B . . . . .
Nu; mergŭ acumŭ la manegiŭ, şi spre amiaḑĭ me voiŭ întórce ca să me peptinŭ şi să me îmbracŭ.
Pregâtiţĭ-mĭ pêne atuncĭ haină de gală şi uă camaşiă bine calcată.

Biblioteca Universității „Lucian Blaga" din Sibiu

DIALOGO III.

Del coricársi.

— Principio ad avér sónno.
— Che ora fa al suo orológio?
— Sono le úndeci.
— Così tardi!
— Il mio oriuólo non va béne: esso fa le diéci: ritarda—va troppo tárdi.
— Il mio avánza-va troppo presto.
— Io ho dimenticáto di caricare il mio orológio.
— Mézza notte si avvicína.
— È già tempo di andarsene a casa.
— Rimánga ancóra un poco.
— Non la incomoderò piú oltre.
— Principia a farsi tardi, e domattina devo levarmi per tempo.
— Ella è dunque sólita di coricársi a buon' ora?
— Per sólito non vado mái a letto pria di mezza nótte.

— Anch'io mi corico alla stessa ora.
— Buóna nótte.
— Felicissima notte.
— Andiámo a létto.
— Non pósso piú tenére apérti gli ócchi.
— Dátemi una candela.
— Cavátemi gli stivàli.
— Dov'è la mia berrétta da nótte?
— Aggiustáte un po'il letto; parmi che non sia ben fatto.
— Ehi! si è spénto il lume :accendetemi un' altra candéla.
— Io vóglio svestirmi.

DIALOGŬ III.

Despre culcare.

Începe să'mĭ fiă somnŭ.
Quôte ore suntŭ la orologiulŭ d-vóstre.
Suntŭ unspre-ḑece.
Aşia de târḑiŭ.
Orologiulŭ meŭ nu merge bine: la ellŭ suntŭ ḑece. Întârḑiă-merge pré .târḑiŭ.
Alŭ meŭ înaintéză-merge pré iute.
Eŭ amŭ uitatŭ să întorcŭ orologiulŭ meŭ.
Meḑia-nópte se apropiă.
Este acumŭ timpŭ să mergemŭ a casă.
Remâneţĭ ăncă nițel.
Nu ve voiŭ supera maĭ multŭ.
Începe a se face târḑiŭ, şi diminéță trebue să me scolŭ de timpuriŭ.
D-vóstră sunteţĭ obicinuiţĭ dară să ve culcaţĭ de vreme?
Dupĕ obicieŭ nu me puiŭ în patŭ nicĭ uă dată înainte de meḑia nópte.
Şi eŭ me culcŭ la aceaşĭ órŭ.

Bună nópte.
Pré ferice nópte.
Să ne punemŭ în patŭ.
Numaĭ poţŭ să ţiŭ occhiĭ deschisi.
Daţĭ-mĭ uă luminare.
Scóteţĭ-mĭ cismele.
Unde este scufa mea de nópte.
Dregeţĭ nițelŭ patulŭ, îmĭ se pare că nu e bine făcutŭ.
Ehi! s'a stinsŭ luminarea :aprindeţĭ-mĭ uă altă luminare.
Eu voiŭ să me disbracŭ.

Biblioteca Universității „Lucian Blaga” din Sibiu

— Domattinamin sveglieréte alle cinque e mezzo.
— Ripósi bene.

Diminéţă me veţĭ scula la cincĭ şi jumatate.
Repausaţi-ve bine,

DIALOGO IV.

La colazióne.

— Il signór M . . . . desidererebbe riverirla.
— Ditegli che favorisca.
— Stimatísimo signóre. ho l'onóre di rìverírla.
— Ben venuto, sìgnóre, la prégo di accomodársi.
— Ho ricevúto il suo biglietto stamane per tempo, e mi sono dato premura di venire da léi.
— Era sufficiénte farmi qualche riga di rispósta, senza incomodársi; ma poichè è quì, discorrerémo un poco dell'affare cónsapúto, facendo colazióne.
— Non s'incómodi, la prego; io non fo colazióne così per tempo. ma accetterò, con píacére, le sue grazie, per farle compagnía.
— Avrémo perníci, un pollástro fréddo, frútta, cioccoláta, tè e caffè col latte.
— Questo è troppo per far colazióne; anzi sarébbe più del dovére per pranzáre.
— Ella mangerà quello che vorrà. Pietro, è in távola la colazióne?
— Si, signóre.
— Andiámo a porci a távola.

Séda dirimpétto a me; così potrémo discórrere liberaménte. Piétro, avete dimenticáto una

DIALOGŬ IV.

Dejuneŭ.

D-lŭ M . . . . ar dori să se închine la d-vósră.
Ḑiceţĭ-i să poftéscă.
Pré stimate dómne, amŭ onóre de a me închina la d-vóstră.
Bine venitŭ, dómne, ve rogŭ să şedeţĭ.
Amŭ primitŭ billetulŭ d-vóstre astă-ḑi pré de diminéţă, şi m'ămŭ grăbitŭ să viŭ la d-vóstră.
Era de ajunsŭ să mĭ fiţĭ făcutŭ quôte va rîndurĭ de respunsŭ, fóră a ve supera; ensă fiindŭ că d-vóstră sunteţĭ acĭ, vomŭ vorbi niţelŭ de affacerea consciută, facêndŭ dejuneŭ.
Nu ve superaţĭ, mă rogŭ, eŭ nu facŭ dejuné aşia de diminéţă: ensă priimescŭ, cu plăcere graţiele vóstre, pentru a ve face compagniă.
Vomŭ avé potêrnichĭ, unŭ puiŭ rece, fructe, ciocolatá, ciăĭ şi café cu lapte.
Asta é pré multŭ spre a face dejuné; din contra ar fi maĭ multŭ de quôtŭ nu trebue spre a prândi.
D-vóstră veţĭ mânca ceea ce veţĭ voi. Petre, este gata dejuneul?
Da, dómne.
Să mergemŭ sa ne punemŭ la massă.
Sedeţĭ vis-a-vis cu mine; aşia vomŭ puté vorbi cu libertate.
Petre, aţĭ uitatŭ uă furculiţă,

Biblioteca Universității „Lucian Blaga" din Sibiu

forchêtta, un coltellŭ ed un tovagliolo pel signóre.
Dáteci ancóra cucchiaíni pel caffé col latte, e due piátti per ministráre le vivánde.
Signóre, vuóle élla che le ministri un'ála o úna coscia dĭ questo pollástro?
— Se ella mi permétte, mangerò una pernice.
— Favorísca, la prégo.
— È buoníssima; non è nè troppo grássa, nè troppo mágra.
— L'ho uccisa ío iéri l'áltro.
— Dunque ella è stata a cáccia?

— Si, con alcúni miéi amici in un mío podére due leghe lunge di qua.
— Ora che siám soli, le dirò che non v'è tempo da pérdere circa l'affáre su di cúi èlla si è degnáta consultármi: fa d'uopo vedére gli amici stamattína ed impegnárli per dománe, perché il signór N.., parte fra tre giorni per la villeggiatúra, donde non ritornerà pria della fine di decembre.
— Oh quanto le sóno obligáto! io non ne sapévo niénte affatto.
Ella ha quattro óre di tempo; non sono ancóra le nove.
— Subito mi vésto; noi uscirémo insiéme.
— Volentieri.
— Ma ella non beve-Favorisca quel vino di Borgogna,
— Esso è buonissimo.
— Ella mangerà certaménte una fetta di quel presciutto.
— Mille grázie. Mangerò un

unŭ cuțitŭ, și unŭ șervetŭ pentru domnŭ.
Dați-ne ăncă linguriță pentru cafea cu lapte, și doue talere, spre a pune bucate.
Dómne, voiți ca să ve puiŭ uă aripă séŭ unŭ piciorŭ din acestŭ puiŭ.
Décă me permitteți, voiŭ mănca uă poternică.
Poftiți, mă rogŭ.
E pré bună; nu este nicĭ pré grassă, nicĭ pré slabă.
Amŭ omorîto eŭ al'altă ierĭ.
D-vóstră dară ațĭ fostŭ la venatŭ?
Da cu nesce amicĭ aĭ meĭ la uă mușia mea doue poște departe de aicĭ.
Acumŭ că suntemŭ singurĭ, ve voiŭ spune că nu este timpŭ de perdutŭ pentru aflacerea asupra câria ațĭ bine voitŭ a me consultà: trebue să vedeți pe amiciĭ astă-dĭ de dimineță, și să i încajați pentru mâne, câcĭ domnulŭ N... plécă peste treĭ dile la țérră, de unde nu se va întórce înaintea fineie luĭ decembriĭ.

Oh quôtŭ ve suntŭ obligatŭ! eŭ nu sciam de locŭ asta.

D-vóstră aveți patru ore de timpŭ; nu suntŭ ăncă noue.
Iute ma îmbracŭ; noĭ vomŭ eși împreuna.
Bucurosŭ.
Ensă d vóstră nu beeți. Poftiți acellŭ vinŭ de Burgognă.
E pré bunŭ,
Veți mâncà de sigurŭ uă feliă de acea juncă.
Ve mulțumescŭ. Voiŭ mânca

Biblioteca Universității „Lucian Blaga" din Sibiu

frutto, se me le permette, una péra od una pesca.
— Ella fevorisa a suo piacére, senza cerimónie.
— Pria di mangiáre questa pesca mangerò un tantino di cacio-cavállo, affine di bere ancóra un poco di quest'ottimo vino.
— Si, è buóno senza éssere troppo généroso. Ma asséggi un poco questo vino di Bordò: è molto vecchio, ha séi ánni, ed è di prima qualità.
— Non voglio più bere. Ho mangiáto ed ho bevúto abbastánza; lo assaggerò un'áltra vólta.
— Se è così, io andrò a vestirmi mentre ella sorbirà una tazza di caffé, ed uscirémo súbito.

un fructŭ, décă me permitteţi, uă péră séŭ unŭ persicŭ.
Poftiţi cumŭ ve place, fôră complimente.
Inainte de a mânca acestŭ persicŭ, voiŭ mâncă niţelŭ caşiu-cavallŭ, ca să maĭ beŭ ĕncă puçinŭ din acestŭ pré bunŭ vin.
Da, e bunŭ fôră a fi pré multŭ generosŭ. Ensă încercaţi niţelŭ acestŭ vinŭ de Bordò: este multu vecchiŭ, are sése annĭ şi este de prima qualitate.
Nu voiŭ să maĭ béŭ. Amŭ mâncatŭ şi amŭ beutŭ în destulŭ: 'lŭ voiŭ încerca altă dată.
Décă este aşia, eŭ voiŭ merge a me îmbrăcă pe quândŭ d-vóstră veţi sorbi uă céscă de café, şi vomŭ eşi iute.

DIÁLOGO V.

Del pranzo.

— Nicola! andate a dire di ministrare, e portáre a tavola.
— È andáto Giováni; si porterà súbito a távola.
— Signóre, il pranzo è a távola.
— Oggi è venerdi, e si mangia di magro; non so se le piacerà. Avremo pesce.
— Il pesce mi piáce assái; e quando vi è pasce, io pranzo sempre bene.
— Tanto méglio.
— Questa minestra di pesce mi piáce immensamente.

DIALOGŬ V.

Despre prânḑŭ.

Nicolae! duceţi-ve de ḑiceţi să puiă bucate, şi să adducă la massă.
S'a dusŭ Ioanŭ; se va adduce îndată la massă.
Dómne, prânḑulŭ este la massă.
Astă-ḑi este vineri, şi se mânincă postŭ, nu sciŭ décă ve va placé.
Vomŭ avé pesce.
Pescele îmĭ place pré multŭ; şi quândŭ e pesce, eŭ prânḑezŭ totŭ d'auna bine.
Atôtŭ maĭ bine.
Acéstă supă de pesce îmĭ place pré multŭ.

Biblioteca Universității „Lucian Blaga" din Sibiu

— Favorisca dunque liberaménte.
— È pesce di mare o di fiúme?
— Questo è di mare, ma ne abbiámo anco di fiume.
— È assái ben condíto.
— Si; il mio cuóco condísce ottimaménte tutte le vivánde.
— Esso cucina a meravíglia bene.
— Vuóle patáte?
— Con piacére.
— Date da bere al signóre.
— Questo vino è óttimo.
— È vino vécchio. Sono cinque anni ch'esso è in cantina.
— Parmi che questo pesce arrostíto sia di fiúme.
— Si, signóre.
— Esso è molto frésco.
— È stato pescáto stamáne.
— Si péscano dunque óttimi pesci nel vostro fiúme.
— I pesci del nostro fiume non fanno mái desideráre quéi di mare.
— Questa è gran comodità per vossignoría.
— Dáteci vino di Madéra.
— Questo vino è molto piacévole. In poche case si bee un vino così buóno.
— Asséggi questo sciampágna che non è dispiacévole.
— È eccellénte. Da molto tempo non avea bevúto un símil vino.
— Vuóle spináci, aspáragi cavolofióri?
— La ringrázio.
— Non le piacciono forse.
— Al contrário; ma ho mangiáti molti.
— Mangi alméno qualche frutta.

Poftiţi dară cu libertate.
Este pesce de mare séŭ de gârlă?
Acesta este de mare, ensă avemŭ şi de gârlă.
Este pré bine gatitŭ.
Da; bucatarulŭ meŭ gâtesce pré bine tóte bucatele.
Ellŭ ferbe de minune bine.
Voiţi cartofi?
Cu plâcere.
Daţi de bere domnuluĭ.
Acestŭ vinŭ e pré bunŭ,
Este vinŭ vechiŭ. Suntŭ cincĭ annĭ de quândŭ este în pimniţă.
Mi se pare că acestŭ pesce friptŭ este de gârlă.
Da, dómne.
E pré prospetŭ.
A fostŭ pescuitŭ astă-dĭ de diminéţă.
Se pescuescŭ dară pescĭ pré bunĭ în gârlă d-vóstre.
Pescĭĭ gârleĭ nóstre nu facŭ dori nicĭ uă dată aceĭ de mare.
Acéstă este mare comoditate pentru d-vóstră.
Daţine-ne vinŭ din Madera.
Acestŭ vinŭ e pré plăcutŭ în puţine case se bee unŭ vinŭ aşia de bunŭ:
Încercaţi acestŭ şiampagnă că nu e neplăcutŭ.
Este eccellentŭ. De multŭ timp nu beussemŭ un assemenea vinŭ.
Voiţi spanacŭ, sparanghiŭ, conopide?
Ve mulţumescŭ.
Nu ve placŭ póte.
Din contra; ensă amŭ mâncatŭ multŭ.
Mancaţi cellŭ puţin quóte-va fructe.

Biblioteca Universităţii „Lucian Blaga” din Sibiu

— Con molto piacére, poichè le frutta mi piácciono assái.
— Favorisca dunque ciriége, frágole, pére.
— Preferísco frágole con zucchero.
— Come vuóle.
— Queste frágole sono veraménte aggradévoli.
— Esse sono del nostro giardino.
— E le ciriége colle pere?
— Egualménte.
— Nel vostro giardino tróvansi dunque tutte le frutta.
— I migliori soltanto.
— È spazióso il vostro giardino?
— Venga a vederlo se vuole. Ivi beverémo il caffé.

Cu multŭ plăcere pentru că fructele îmĭ placŭ pré multŭ.
Poftiţĭ dară cireşie, fragĭ-pere.
Preferŭ fragĭ cu zaharŭ.
Cumŭ poftiţĭ.
Aceste fragĭ suntŭ entr'ade, vĕrŭ plăcute.
Suntŭ din gradina nóstră.
Şi cereşiele cu perele?
Assemenea.
În grădina vostră se află dară tóte fructele.
Celle maĭ bune numaĭ.
Este spaţiósă a vostră grădină?
Veniţĭ de o vedeţĭ décă voiţĭ. Acolo vomŭ bee caffea.

DIALOGU VI.

Del té,

— Ragázzo, portatéci tazze, cucchiaíni, zúcchero, pane, butiro e latte.
— Écco, signóre, quanto ha comandáto di portarle.
— Ponéte tutto sulla távola, e fate férvere acqua per fare il té.
— C'è acqua fervente, signóre; se vuole, prepararò súbito il tè.
— Fate come volete; ma non dimenticate di portarci coltélli e tovaglióli.
— Signóre, écco tutto pronto.
— Benissimo. Favorisca, la prego.
— Eccomi.
— Che le ne pare? Forse questo té non è cárico abbastanza per lei.

DIALOGU VI.

Despre ciaĭ.

Băete, adduceţi-ne cescĭ, linguriţe, zaharŭ. pâne, untŭ prospetŭ şi lapte.
Éccă, dómne, quôtŭ aţĭ poruncitŭ să ve adducŭ.
Puneţĭ tóte pe massă, şi faceţĭ să ferbă apă spre a face ciăĭ.
Este apă ferbinte, dómne décă voiţĭ, voiŭ pregăti îndată ciăĭ.
Eaceţĭ cumŭ voiţĭ; ensă nu uitaţĭ de a ne adduce cuţite şi servete.
Dómne, éccă tóte gata.
Pré bine. Poftiţĭ, mă rogŭ.
Éccă-me.
Cumŭ ve se pare? Póte că acestŭ ciăĭ nu este destulŭ de grossŭ pentru d-vóstră.

Biblioteca Universității „Lucian Blaga" din Sibiu

— È bonissimo, ma è un po' troppo cárico per me. Non mi piáce tanto cárico; vo' porvi un po' d'acqua fervénte.
— Il tè scárico a me non piace, poichè mi guasta lo stómaco.
— Questo tè è eccellente. Dove l'ha comprato?
— L'ho compráto in Londra, via B...; da C...; quando viággio, ne ho sempre buóna provvisióne per gli amici e per me.
— La prego di darmi un'altra tazza di tè.
— Con piacére, prenda una fetta di pane abbrustoláto, e ponga vi su del burro fresco che è bonissimo.
— Volentiéri.
— Farémmo bene a mangiáre due óva fresche ciascuno,
— Come voléte.
— Ragazzo! portateci óva fresche.
— Subito, signóre.
— Io mángio un páio d'óva ogni giorno a colazióne; è cibo molto sano.
— A me piace il variare; ora bévo una chicchera di cioccoláta; ora una tazza di caffè; ora una tazza di caffè col latte; e qualche volta mangio carne quando ho appetito.
— Signóre, écco le óva fresche
— Sono fresche davvéro.
— Mi piácciono sommamente.

E pré bunŭ; ensă este camŭ multŭ grossŭ pentru mine. Nu mĭ place așia de grossŭ; voiŭ să puiŭ nițică apă ferbinte.
Căĭ subțire nu mĭ place' pentru că îmĭ strică stomaculŭ'
Acestŭ ciăĭ este eccellentŭ. Unde 'l'ați cumperatŭ?
L'amŭ cumperatŭ în Londra, strada B... da C... quând callatorescŭ amŭ totŭ d'auna buna provisiune pentru amicĭ și pentru mine.
Ve rogŭ să me dați încă uă céscă de ciăĭ.
Cu plăcere, luați uă felliă de pâne pregită, și puneți pe de asupra untŭ prospetŭ ce este pré bunŭ.
Bucurosŭ.
Amŭ face bine să mancamŭ doûe oue prospete fiă-care.
Cumŭ voiți.
Bâete adduceți-ne oûe prospete.
Indată, dómne.
Eŭ manincŭ doûe oûe pe fiăcare ḑi la dejuné; este unŭ cibŭ multŭ sânetosŭ.
Mie îmĭ place varietatea; quândŭ beŭ uă céscă de ciocolatâ; quândŭ uă céscă de café cu lapte; și quâtŭ uă dată manincŭ carne quândŭ amŭ appetitŭ.
Dómne, écca ouele prospete.
Suntŭ prospete entr'adevărŭ.
Îmĭ placŭ pré multŭ.

DIALOGO VII.

Della cena.

— Signori, la cena è pronta.

DIALOGU VII.

Despre cina.

Domnilorŭ, cina e gata.

Biblioteca Universității „Lucian Blaga" din Sibiu

— Andiámo, perchè è tardi. Dobbiamo alzarci per tempo domattina.
— Io non ho appetito; quasi anderei a letto senza cenare.
— L'appetito verrà mangiándo. Venga, c'è buona compagnia: ella si divertirà.
— Buona sera a cotesti signóri. Oh signór conte, ella è quì! Che buon vento l'ha condótta in questa parte?
— Torno d'Italia con mia moglie e col signor marchese.
— Signora contessa, ho l'onóre di riverirla. Come si è divertita in Italia? L'è piaciuto quel paese?
— Moltissimo, signóre. Vi abbiamo passato dieci mesi, senza mai tediarci un sol moménto. Ci avrei volúto rimanére diéci anni.
— Poniámoci a tavola; poichè la cena si raffrédda. Discorrerémo cenándo.
— Signór marchése, qui accánto a mia moglie. Signor baróne, qui tra la signóra e me.
— Io starò bene quì in faccia alla signora contéssa.
— Vuole ch'io ábbia l'onóre di ministrárle maccheróni?
— No, signóre, la ringrázio. Ne ho mangiati così buóni in Italia, che non vo'rischiáre di mangiarne cattivi quì.
— Si, è vero; i maccheróni sono buonissimi in Italia,
— La prego di darmi un po' di quel fritto.
— È molto eccellénte.
— Dátemi da bere.
— Che vino comanda?
— Dateci una bottiglia di vino

Să mergemŭ că e târdiŭ. Trebue să ne sculămŭ de diminéță.

Eŭ nu amŭ appetitŭ; așĭ merge să me culcŭ fóră a cină.

Appetituĭŭ va veni mancândŭ. Veniți, este acolo bună compagniă: veți petrece.

Bună séră la domnĭ. Oh dómne comite, d-vóstră sunteți aci a. Ce bunŭ ventŭ v'a addusŭ în acéstă parte?

Me întorcŭ de la Italia cu soția mea și cu d-lŭ mărchisŭ.

Dómnă comitessă, amŭ onore de a me închina la d-vóstră. Come ați petrecutŭ în Italia? V'a plăcutŭ acea țerră?

Pré multŭ, dómne. Amŭ ședutŭ dece lune fóră a ne se urî verĭ-unŭ momentŭ. Așĭ fi voitŭ să remăiŭ acolo dece annĭ.

Să ne punemŭ la massă, pentru că cina se recesce. Vomŭ vorbi cinândŭ.

Dómne marchise, aicĭ a lăture cu soția mea. Dómne Barone, aicĭ entre dómna și mine.

Eŭ voiŭ sta bine aci în față cu dómna comitessă.

Voiți ca eŭ să amŭ onóre de a ve pune macarone.

Nu, dómne, ve mulțumescŭ. Amŭ mancatŭ așia de bune în Italia, în quótŭ nu voiŭ să rischezŭ a mânca de proste aicĭ.

Da. este adevăratŭ; macaronele suntŭ pré bune în Italia.

Ve rogŭ să mĭ dați nițellŭ din acea friptură.

Este multŭ eccellentă.

Dați-mĭ de beere.

Ce vinŭ porunciți?

Dați-ne uă bottilică de vinŭ

Biblioteca Universității „Lucian Blaga” din Sibiu

di Borgógna. Io ed il mio vicino la berrémo sicuraménte; non sarà tróppo.
— Signóra, vuole un po' di questo intingolo?
— Un tantino, signóre. Ella è molto cortése.
— Vuole ch'io le ministri un po' di queste cicorie: sono buonissime.
— Mille grazie. Che cosa c'è in cotesto altro piatto vicino a léi?
— Sono fagioli. Ne vuole ella?
— No, signóre, molto obligato. Vo'mangiare una costerélla di castráto,
— Favorisca.
— Ella è molto obligante.
— Abbia la bontà di darmi un poco di codésta pernice.
— Con piacére,
— Grazie tante
— Che cosa è in quel piatto all' altro capo della mensa?
— É arrosto di vitello.
— Me ne día un poco la prego.
— Favorisca, signóra.
— Ragázzo, dátemi ólio, aceto sale e pepe per condíre l' insaláta.
— Súbito signóre.
— Apportate anco due bottiglie di vino di Bordò, ed una bottiglia di vino di Sciampagna spumeggiánte.
— Che cosa c'è in codesta bottiglia dinanzi a léi, signóre?
— Rosòlio, credo.
— Scùsi se lo assaggio pria di léi.
— Favorisca, la prego.
— Signóre, fovorisca questo bicchiére di Sciampagna.
— Le sono molto obligato, si-

de Burgognă. Eŭ și alŭ meŭ vecinŭ o vomŭ bee de sigurŭ; nu va fi pré multŭ.
Dómnă, voiți nițellŭ din acéstă mâncare cu bulionŭ?
Nițelluș iŭ, dómne. Sunteți pré curtesŭ d-vóstră.
Voiți ca eŭ să ve puiŭ nițellŭ din acéstă cicoreă: e pré bună.
Ve mulțumescŭ. Ce este ên-tr'acea fârfurie lîngă d-vóstră?
Este fasolă; voiți din asta?
Nu, dómne, multă obligată. Voiŭ să mânincă uă costiță de berbece.
Poftiți.
D-vóstră sunteți pré obligantŭ.
Aveți bunătate de mĭ dați nițelŭ din acea potârnică.
Cu plăcere.
Ve mulțumescŭ.
Ce este entr'acea fârfurie la capulŭ cellŭ l'altŭ alŭ messeĭ?
Este friptură de viețellŭ.
Dațimĭ nițellŭ din acea, ve rogŭ.
Poftiți, dómnă.
Bâete, dați-mĭ untŭ de lemnŭ, oçetŭ, sare și pipere spre a gâti salada.
Îndată, dómne.
Adduceți ăncă doŭe botilie de vinŭ de Bordo, și uă botiliă de vinŭ de Șiampagna spumândŭ.
Ce este entr'acea bottiliă înaintea d-vóstre, dómne.
Licorŭ, credŭ.
Ertați-me; dácă 'lŭ încercŭ maĭ anteiŭ eu.
Poftiți, mă rogŭ.
Dómne, poftiți acestŭ peharŭ de Șiampaguă.
Ve suntŭ multŭ obligatŭ, dóm-

Biblioteca Universității „Lucian Blaga” din Sibiu

gnóra, ma lo tenga per sè. Io ho bevuto or ora un bicchiére di Bordò ch'è delizióso.

— Lo passi dunque al suo vicino a destra.
— Egli è un signóre Inglese; e non fa molte cerimonie.
— Le sono molto obligato, signóra, della sua attenzióne. Io non posso prénder parte ai loro discórsi, poichè non parlo ben francese.
— Se parlassero italiano, potréi anch'io godere della di loro conversazione.
— Ella parla molto bene, signóre; ma per farle piacere parleremo italiano.
— Giovanni, avvicinátemi quel piátto, affinchè io trinci quel pollástro,
— Subito, signóre.
— Esso ha bel colóre, è molto ténero; ma è un pò troppo gràsso.
— Signóra, le piace più l'ala o la coscia.
— Per me è tutt' uno, ma poich'ella è così cortése, mi dia un po di ála.

— Favorisca, la prego.
— Vi ringrázio infinitaménte.
— A me dia, se le piace un po' del groppone Lo bagnerò con sugo di limóne; così, benchè sia grasso, lo mangerò senza náusea.
— Dátemi un pò di pane, Giovanni
— Ècco, signore
— Signor barone, pigli un po' d'insaláta; è molto ténera, e l'ólio è delicato.
— No, signóra, la ringrazio; non ne mángio mái.

nă; ênsă ţineţelŭ pentru d-vóstră ênsăşĭ. Eu amŭ beutŭ acumŭ unŭ paharŭ de Bordò ce e deliţiosŭ.

Treceţĭ-'lŭ dară la vecinulŭ d-vóstre la dréptă.

Ellŭ este unŭ domnŭ Englesŭ, şi nu face multe complimente.

Ve suntŭ multŭ obligatŭ, dómnă, de attenţiunea d-vóstre. Eu nu poţŭ lua parte la discursurile d-vóstre, pentru că nu vorbescŭ bine françusesce.

De aţĭ vorbi italianesce, aşĭ puté şi eŭ să me bucurŭ de conversaţiunea d-vóstre.

D-vóstră vorbiţĭ pré bine, dómne, ênsă spre a ve face plâcere vomŭ vorbi italanesce.

Ioane, appropiaţĭ-mĭ acea fârfurie, ca să taiŭ acelŭ puiŭ.

Îndată, dómne.

Are formósă culóre; este multŭ fragetŭ, ênsă este camŭ multŭ grassŭ.

Dómnă ve place mai multŭ aripă sĕŭ piciorulŭ.

Pentru mine este totŭ una, ênsă pentru că d-vóstră sunteţĭ aşia de curtesŭ, daţĭ-mĭ niţellŭ din aripa.

Poftiţĭ mă rogŭ.

Ve mulţumescŭ pré multŭ.

Mie să mĭ daţĭ niţelŭ dìn diretŭ. 'Lŭ voiŭ uda cu zemă de lămûie; aşia, de şi grassŭ, 'lŭ voiŭ mânca fôră gréţă.

Daţĭ-mĭ niţică pâne, Ioane.

Éccă, dómne.

Dómne barone, luaţĭ niţică saladă; e multŭ fragede, şi untulŭ de lemnŭ este delicatŭ.

Nu, dómna, ve mulţumescŭ; nu mânincŭ nicĭ uă dată saladă.

Biblioteca Universității „Lucian Blaga" din Sibiu

— Mi día piuttósto la metà d'un pollástro.
— Le ne darò uno intero; porga il tóndo; ella lo mangerà con piaere.
— Vi ringrázio di cuore.
— Signore Inglese, che cosa desidera?
— Ella è molto amábile, signóra; niénte per ora; in seguito la pregherò di favorirmi qual cosétta.
— Giovanni, smoccolàte le candele.
— Che cosa portate?
— Fritto di pesce.
— Signore Inglése; le piace il pesce?
— Moltisimo, signóra.
— Permétte ch'io abbia l'onóre di ministrale.
— La ringrázio di tanta bontà, signóra mia.
— Ed ella, signóre, vuol gustáre di questo pesce?
— No, mille grazie, ho mangiáto suffìcientemènte.
— Nessúno più mangia?
Leváte i piatti, e dáteci frutta.

— Gusti, signóra, di queste albicócche.
— Vi ringrázio, signóre, mangerò piuttosto una péra.
— Favorisca, la prégo.
— Ella è molto amábile.
— È tutta sua bontà.
— Signori, e signore, passiámo nel giardino, per bévere ivi il caffè.

Dați-mĭ maĭ bine jumâtatea unuĭ puiŭ.
Ve voiŭ dà unŭ întregŭ; dați-mĭ talerulŭ; 'lŭ veți manca cu plăcere
Ve mulțumescŭ din inimă.
Dómne Englese, ce doriți.

D-vóstră sunteți multŭ amabilă, dómnă; nimică acumŭ; pe urmă ve voiŭ ruga de a me îndatora cu ce-va.
Ioane, luați muculŭ de la luminârĭ.
Ce adduceți?
Friptură de pesce.
Dómne Englese, ve place pescele.
Pré multŭ, dómnă.
Permitteți ca s'amŭ onóre de a ve pune.
Ve mulțumescŭ de atôta bunetate, dómna mea.
Și d-vóstră, dómne, voiți a gustà din acestŭ pesce?
Nu, ve mulțumescŭ, amŭ mâncatŭ în destulŭ.
Nimene nu maĭ manincă?
Luați fârfuriele, și dați-ne fructe.
Gustați, dómnă din aceste caise.
Ve mulțumesŭ, domine, voiŭ mâncà maĭ bine uă péră.
Poftiți, mă rogŭ.
Sunteți multŭ amabilŭ.
Este tótă bunetate a d-vóstre.
Domnilorŭ și domne, să treemŭ în grâdină, spre a bea e colo cafea.

Biblioteca Universității „Lucian Blaga" din Sibiu

DIALOGO VIII.

Della bávatrice.

— Finalménte siéte venuta! Doveváte recarmi la mia biancheria tre giorni addietro.
— Non è colpa mia, signóre; le sue camiscie érano préne di macchie d'inchiostro, ed ho dovuto affaticàrmi molto per cavarle.
— Voi non siéte mái di paróla, e sempre allegáte pretesti. Vediámo se i miéi pannilini sono biánchi.
— Ossérvi, tutta la biancheria di léi è candidíssima, e bene stiráta.
— No, le camicie non sono sufficienteménte bianche, e bene stiráte. Voglio ch'esse siano bianche come la neve, ed abbiano piéghe più minute.
— Fo però quanto posso per servirla bene, affinchè ella sia contenta di me.
— Avéte quel maledétto vizio di far férvere i miéi pannilini fini; in capo a tre mesi saránno cótti, e si potránno porre in távola al pari di un piatto di spináci.
— Signóre, essendo che non si pone alla liscía la biancheria fina, conviéne farla férvere un tantíno, altriménti non è sana indosso.
— Non sono sei mesi che mi feci fare dódeci camicie di tela di Olánda, e giá sono piéne di piccoli fori.
— Io ho molta cura de' suói pannilini. Cio deríva dal nuóvo

DIALOGŬ VIII.

Despre spâlatoressă.

În fine aţĭ venită! Trebuia să mĭ adduceţĭ rufele cu treĭ dile maĭ inainte.

Nu e vina mea dómne; camâşele d-vóstre eraŭ pline de pete de cernélă, şi a trebuitŭ să muncescŭ multŭ spre a le scóte.

Voĭ nu ve ţineţĭ nicĭ uă dată de vorbă, şi totŭ d'una gâsiţĭ preteste. Să vedemŭ décă rufele mele suntŭ albe.

Observaţĭ tóte rufele d-vóstre suntŭ pré albe şi bine câlcate.

Nu, camâsele nu suntŭ albe în destulŭ şi bine câlcate. Voiŭ ca elle să fiă albe ca neve, şi să aibă cerculeţĭ maĭ subţirĭ.

Facŭ ênsă quôtŭ poţŭ spre a ve servi bine, ca să fiţĭ mulţumiţĭ de mine.

Aveţĭ acellŭ blâstematŭ viţiŭ de a face să ferbă rufele mele celle subţire; peste treĭ lune vorŭ fi ferte, şi se vorŭ puté pune pe massă ca uă mancare de spanacŭ.

Dómne fiindŭ că nu se pune la leşia ruferia subţiră, trebue să se ferbă, niţelluşiŭ altŭ-minteré nu e sanetósă asupra corpuluĭ.

Nu suntŭ şése lune de quândŭ fecuĭ douăespredece camâse de pânsă de Olanda, şi acumŭ suntŭ pline de mice gâure.

Eŭ amŭ multă grigiă pentru rufele d-vóstre. Asta derivă din

Biblioteca Universităţii „Lucian Blaga" din Sibiu

método d'imbianchire la tela coll'acido clórico.

Altre volte veniva imbianchita sull'érba con latte e rugiáda: era più lunga l'operazióne e di maggiore dispéndio, ma la tela non era mai abbruciáta.

— Può dársi. Nulladimeno vi prego di non far férvere lungaménte i miei pannilíni, e di non lasciarli lungo tempo bagnáti, pria di stirarli, poichè si guastano. Oltre a ciò, vi prego di éssere più esátta nel portarmeli.

— Farò tutto il mío possibile perchè vossignoria sia contenta di me. Vuole ella darmi oggi i pannilini sporchi?

— No, verrete a prenderli domane. Recheréte il conto, e vi pagheró quanto vi devo.

metoda cea nouă de a înalbi pânsa cu acidulŭ cloricŭ.

Alta dată se înalbia pe erba cu lapte pi rouă: era maĭ îndelungată operaţiunea şi cu maĭ multă câltuélă, ênsă pânsa nu se pârlia nicĭ uă dată.

Se póte. Cu tóte acestea ve rogŭ de a nu ferbe multŭ rufele mele, şi de a nu le lâssá multŭ timpŭ în apă înainte de a le câlca, pentru că se strică. Afară de asta, ve rogŭ de a fi maĭ esactă a mĭ le adducĭ.

Voiŭ face ce mi este prin putinţă ca d-vóstră să fiţĭ mulţumiţĭ de mine. Voiţĭ să mĭ daţĭ astă-dĭ rufele murdare?

Nu, veţĭ veni să le luaţĭ mâne. Veţĭ adduce contulŭ, şi ve voiŭ plâti quôtŭ ve suntŭ datorŭ.

DIALOGO IX.

Del calzoláio.

— Vedéte chi è; mi pare che báttano all'úscio.

— Signóre, è il suo calzoláio.

— Fátelo entráre.

— Signóre, son venuto per ricévere i suói comándi.

— Perchè non veniste íeri l'altro? Vi mandái a chiamáre, perchè ho gran bisogno dí vói.

— Che comanda dunque?

— Non ho piu scarpe. Bisógna che mi prendiáte la misura; perchè le ultime scarpe che mi avete fátte, sono troppo strette, e mi sérrano.

— Volentiéri, signore; le farò

DIALOGŬ IX.

Despre cismarŭ.

Vedeţĭ cine este; mi se pare că battŭ la uşia.

Dómne este cismarulŭ d-vóstre

Faceţĭ-'lŭ să êntre.

Dómne, amŭ venitŭ spre a priimi poruncele d vóstre.

Pentru ce nu venişĭ a l'altăierĭ. Trimisseĭ sa ve chiâme, pentru că amŭ mare trobuinţă de voĭ.

Ce porunciţĭ dară?

Nu maĭ amŭ cisme.

Trebue să mè luaţĭ mesura; câcĭ celle din urma cisme ce mi aţĭ facutŭ, suntŭ pré strinte, şi me superă.

Bucurosŭ, dómne, le voiŭ fa-

Biblioteca Universității „Lucian Blaga” din Sibiu

un po' piú larghe. Vossignoria suole lasciar riposáre troppo le scárpe pria di porsele; mentre conviéne portarle alméno due e tre volte per impedire che si stríngano.
— Prendétemi la misúra, e mi faréte quattro paia di scarpe. Vóglio che la suóla sia un poco grössa.
— Come desídera che siáno le scarpe, signóre?
— Secondo la moda, coi tachi alti; ma che non siano però troppo.
— L'última volta quándo le presi misúra, ella mi disse che desideráva due paia di scarpe fine.
— Si, è vero; avévo dimenticáto. Mi faréte dunque due páia di scarpe fine; ma abbiáte cura che non siano strette.
— Se ella vuole ésser ben calzáta e che la calzatúra nón le sérri, è necessário ch'ella ábbia una forma.
— Voglio che i miéi calzaménti non siano nè largi, nè stretti, nè lunghi, nè corti; voglio esser calzáto comodamente.
— La servirò come comanda, signóre; ella sará contenta.
— Quando mi porteréte il primo paio di scarpe?
— Quando vuol' ella che io le lo parti?
— Lo voglio per domane.
— Sará servita.
— Ricordatevi di quando v'ho detto.
— Non dubiti, signore.

ce nițelŭ maĭ large. D-vóstră obicinuiți a lâsa să se repause pré multŭ cismele înainte de a ve le pune; pe quândŭ trebue să le purtați cellŭ puçinŭ de doue séŭ tre orĭ, ca să nu se strîngă.
Luâți-mĭ mesura, și mi veți face patru parechie de cisme. Voiŭ ca talpa să fiă nițellŭ grósă.

Cumŭ doriți ca cismele să fiă, dómne?
Dupŏ moda, cu tocurĭ înalte; ênsă să nu fiă pré multŭ.

Cea din urma dată quândŭ ve luaĭ mesură, d-vóstră doriați doûe pârecchie de cisme subțirĭ.
Da, este adêvêratŭ; uitassem. Mi veți face dară doûe pârecchie di cisme subțirĭ; ensă să aveți grigiă ca să nu fiă strinte.

Décă voiți a fi încalțați bine, și ca încalzamêntul să nu ve supere, este necessariŭ ca să aveți uă formă.
Voiŭ ca încalzamintele mele să nu fiă nicĭ large, nicĭ strinte, nicĭ lunge, nicĭ scurte; voiŭ să fiŭ încalzatŭ cu comoditate.
Ve voiŭ servi cumŭ porunciți, dómne; d-vóstră veți fi mulțumiți.
Quândŭ mĭ veți adduce cea d'ântêiă parecchiă de cisme?
Quândŭ voiți d-vóstră să ve o adducŭ?
'Lŭ voiŭ pentru mâne.
Veți fi serviți.
Adduceți-ve a minte de ceea ce v'amŭ dișŭ.
Fiți sigurŭ, dómne.

Biblioteca Universității „Lucian Blaga" din Sibiu

DIALOGO X.

Del sartóre.

— Chi batte all'úscio?
— È il sartóre.
— Ditegli che venga.
— Servitór súo, sígnóre.
— Buon dí. Vi ho aspettáto molto.
— Le chiedo perdono; ma le sue vestiménta non érano ancór finite.
— Vediámo; voglio provére pria di tutto i pantalóni, poi proverò l'ábito. Dov'è il corpetto?
— Non è ancór finito. Le lo porterò domattina senza fallo.
— Questi pantaloni sono troppo stretti e troppo corti.
— Non si pórtano piú, signóre, nè così larghi, nè così lunghi, come sí portávano quindeci giorni addietro.
— Come! è cambiáta la moda?
— Signóre, la moda cambia ogni settimána.
— Proviámo ora l'ábito.
— Il suo ábito è di buon gusto, tanto pel pànno, quanto pel colóre, ed è fatto a maravíglia bene.
— Ora lo vedrémo. Osservate, non è giusto alla vita: la fódera non è ben tiráta; le mániche sono troppo strétte, e le saccoccie non sono larghe abbastanza nell'entráta.
— Questi píccioli difetti si póssono corréggere facilmente. Ma i pantaloni le stanno benissimo.
— Anzi mi vanno malissimo. La cintura non è sufficienemén-

DIALOGÙ X.

Despre croitorŭ.

Cine bate la uşia?
Este croitorulŭ.
Diceţĭ-i să viă.
Servitorulŭ d-vóstre, dómne.
Buna ḑió. V'amŭ aşteptatŭ multŭ.
Ve cerŭ ertare; ensă vestimentele d-vóstre nu eraŭ ĕncă finite.
Să vedemŭ; voiŭ să încercŭ maĭ ântêiŭ pantaloniĭ, apoĭ voiŭ încerca haina. Unde este giletca?
Nu s'a finitŭ ăncă. Ve o voiŭ duce mâne de dimineţă negreşitŭ.
Aceştĭ pantaloni suntŭ pré strinţĭ şi pre scurţĭ.
Nu se maĭ portă, dómnè, nicĭ aşia de largĭ, nicĭ aşia de lungĭ, cumŭ se purtaŭ cincĭ spreḑece ḑile îndereturŭ.
Cumŭ! s'a scâmbatŭ moda?
Dómne, moda se scâmbă pe fiă-care septămână.
Să încercămă acumŭ haina.
Haina d-vóstre este de bunŭ gustŭ, atôtŭ pentru materia, quôtŭ pentru colórea, şi e făcutŭ de minune bine.
Acumŭ 'lŭ vomŭ vedé. Observaţĭ, nu e potrivitŭ la mi(l)locŭ; căptuşéla nu e bine trassă, mânicele suntŭ pré strinte, şi pusunarile nu suntŭ destulŭ de large la entrare,
Aceste mice defecte se potŭ îndrepta cu facilitate. Ensă pantaloniĭ ve vinŭ pré bine.

Din contra nu mĭ vinŭ de locŭ bine. Incingătora nu este

Biblioteca Universității „Lucian Blaga" din Sibiu

te alta, e sono difettósi entro le gambe.
— Posso corréggere tutti quei difetti, signóre, prendéndo a casa le vestiménta, e portandole queste domattina insieme col corpetto,
— Beníssimo; ma non mancáte. Al tempo stésso recate i conto.

DIALOGO XI.

Del barbiére.

— Costantíno, andate a chiamármi il barbiére, perchè vo' farmi la barba.
— Signóre, il barbiére è venuto da una mezz'ora: esso aspetta nella sala.
— Egli è qui! e voi perchè non me l'avete annunziáto?
— Io non l'avévo vedúto, poichè ponévo in ordine diversi obbiétti nell'altra stanza,
— Dítegli che venga qua.
— Servitór suo, signóre!
— Ben venúto; io non sapévo niénte che voi aspettaváte nella sala.
— Non fa niénte. signore.
— Vi prégo di farmi la barba con molta diligénza.
— La prego d'ésser sicura di ciò.
— Sono buóni i vostri rasói? Sono puliti? provateli, vi prego.
— Abbia la bontà di permétermi ch'io la serva, ed ella sarà contenta.
— Fate dunque come volete, purchè mi contentiáte.
— La prégo, signóre, di ordinare che pórtino l'occorrente

destulŭ de înaltă, și suntŭ defectuoșĭ entre piciórele.
Poțŭ să îndreptezŭ tóte aceste defecte, dómne, luândŭ a casă vestimentele, și adducânduve aceste mâne de diminéță impreună cu giletca.
Pré bine; ensă nu lipsiți. Într'acellașĭ timpŭ adduceți contulŭ.

DIALOGU XI.

Despre barberŭ.

Costantine, duceți-ve să'mĭ chiamațĭ pe barberulŭ, pentru că voiŭ să me radŭ.
Dómne, barberulŭ a venitŭ de uă jumătate de oră: ellŭ asteptă în sala.
Ellŭ este aicĭ! și voĭ pentru ce nu mĭ l'ațĭ annunțiatŭ?
Eŭ nu'lŭ vedussemŭ, pentru că diretîcam diverse obiecte în odaia cea l'alta.
Diceți sá viă în qua.
Servitorulŭ d-vóstre, dómne.
Bine ațĭ venitŭ; eŭ nu sciam nimicŭ că voĭ așteptațĭ în sală.
Nu face nimică, dómne.
Ve rogŭ de a me rade cu multă diligențiă.
Ve rogŭ de a fi sigurŭ de asta.
Suntŭ bunĭ briciurile vóstre? Suntŭ curate? încercați-le, ve rogŭ.
Aveți bunetatea de a mĭ permitte ca eŭ să ve servŭ, și dvóstră veți fi mulțumiți.
Faceți cumŭ voiți, destul numaĭ să me mulțumiți.
Ve rogŭ dómne de a ordona ca s'adducă ceea ce trebue pen-

Biblioteca Universității „Lucian Blaga" din Sibiu

per fare la barba, poichè quí non vedo niente.
— Costantino, appórtate il bacino con acqua calda, il saponétto e la tovaglia.
— Súbito, signóre.
— Quanta pazieuza dévesi avere con questi servitori!
— Signóre. ecco quanto ha comandáto.
— Prego che mi radiáte pian piano, poichè sento un brucióre dove son raso.
— Come cománda, signóre.
— I vostri rasói sono veramente óttimí.
— Sono i miglióri che ho.
— Avete finito?
— Si, signore.
— Vi ringrázio.

tru radŭ, căcĭ aicĭ nu vedŭ nimică.
Constantine, adducetĭ leghianulŭ cu apa caldă, sâpunellulŭ şi peschirulŭ.
Îndată, dómne.
Quôtă paţienţă trebue s'avemŭ cu aceştĭ servitorĭ!
Dómne, éccă quôtŭ aţĭ poruncitŭ.
Rogŭ ca să me radeţĭ încetŭ, încetŭ, pentru că mĭ ustura unde suntŭ rasŭ.
Cumŭ poruncitĭ, dómne.
Briciurile vóstre suntŭ entr' adeverŭ pré bune.
Suntŭ celle maĭ bune ce amŭ.
Aţĭ finitŭ?
Da, dómne.
Ve mulţumescŭ.

DIALOGO XII.

Per comprare o vendere.

— Buon giorno, signore Ambrósio: come se la pasa?
— Benissimo, grazie a Dio, ed ella come sta? È un gran pezzo che non ho avuto l'onóre di vedérla. Non compra piu nulla?
— Avréi bisógno di qualche gióia; ma in questo moménto sono senza quattríni.
— Tutto ciò che ho quì è a sua disposizióne. Che cosa comanda?
— Avrebbe per avventúra un anello che facésse spicco, e che non fosse troppo caro?
— Écco un brillánte di sei gráni e mezzo, che spicca assai.

DIALOGŬ XII.

Spre a cumpăra şi a vinde.

Bună ḑió dómne Ambrósie; cumŭ petreceţĭ?
Pré bine, graţie luĭ D-ḑeŭ, şi d-vóstră cumŭ staţĭ? Este multŭ de quandŭ nu amŭ avutŭ onóre de a ve vedé. Numaĭ cumpăraţĭ nimică?
Aşĭ avé trebuinţă de quôte-va juvaericale; ensă êntr'acestŭ momentŭ nu amŭ banĭ.
Tóte ceea ce amŭ acĭ este la dispositiune d-vóstre. Ce poruncitĭ?
Aveţĭ din întimplare unŭ inellŭ care să strelucă, şi care să nu fiă pré scumpŭ?
Éccă unŭ briliantŭ de şése granĭ şi jumătate, care strâluce multŭ.

Biblioteca Universității „Lucian Blaga" din Sibiu

— È peccáto che sia un poco colorito.
— Se fósse cristallino varrebbe cento dóppie.
— Desidero un diamánte di molt' apparénza e di poco prézzo.
— Questo è per l'appùnto ciò che le conviéne.
— Mi dica l'ultimo prezzo, e vedrò se può cōnvenirmi.

- Venti doppie, ed è a bonissimo prézzo.
— È carissimo. Le-ne do quindeci, e le pagherò in questo mese.
— È troppo poco, ma siccome ella è mio avventóre, le lo do per questo prezzo.
— Mia moglie ha bisogno di una caténa di orod, ún paio di orecchini, di due braccialétti e di un oriuólo ornáto di diamanti; ma verrà a scéglierli essa medésima.
— Mi farò un onóre di servírla secondo il suo desidério quando verrà. Adesso le faccía i miéi compliménti.

Peccatŭ că este nițellŭ culoritŭ.

De ar fi cristallinŭ ar prețui uă sută de galbenĭ.

Dorescŭ unu diamantŭ de mult'apparență și de puçinŭ prețŭ.

Asta este tocmaĭ ceea ce i se cuvine.

Spunețĭ-mĭ collŭ din urmă prețŭ, și voiŭ vedé décă póte să mĭ cuviă.

Doûe ḑece de galbenĭ, și este la un prețŭ pré bunŭ.

Este pré scumpŭ. Ve voiŭ da cincĭ spre ḑece; și i voiŭ plâti în luna acéstă.

E pré puçinŭ, ensă pentru că d-vóstră sunteți mustériŭ, va 'lŭ daŭ cu acestŭ prețŭ.

Soçia mea are trebuință de unŭ lanțŭ de aurŭ, de uă perecchiă de cerceĭ, di doûe braçiarĭ și de unŭ orologiŭ: ornatŭ cu diámante ensă; va veni ea ensașĭ să îșĭ le alégă.

Me voiŭ face uă onóre de a o servi dupŏ dorință d-eĭ quândŭ va veni. Acumŭ faceți-ĭ complimentele mele.

— Per quanto vendéte il quintale questo caffè?
— Il prezzo fisso è cento trenta fioríni.
— Per questo prezzo non lo posso comperáre.
— Le assicúro che calcolándo le spese di traspórto, di dogana et.cet. non guadagniámo il séi per cento.
— Se vuole lasciármelo per cento fiorini, ne comprerò una grande quantità.

Cu quô tŭ vindețĭ quintalulŭ acéstă café.

Prețulŭ fissŭ este uă sute treĭ ḑece de florinĭ.

Cu acestŭ prețŭ nu poțŭ să o cumpărŭ.

Ve încredințezŭ că calculândŭ câltuelele transportuluĭ și vamelorŭ și c. l. nu castigâmŭ șése la sute.

Décă voițĭ să mĭ o lâssațĭ uă sute de florinĭ, voiŭ cumpera uă mare quantitate din asta.

Biblioteca Universității „Lucian Blaga" din Sibiu

— Se potéssi, lo darei volentiéri, ma non posso, poichè costa tanto a me.
— Ella avrà in me un buono avventóre.
— Per aver l'onóre di servirla, lelo lascerò per cento diéci fiorini.
— È sempre caro
— Io non faccio molte parole; se ella vuóle comprrlo, questo è l'ultimo prezzo.
— A crédito ella non dà niénte?
— Io do fiór di roba, accordo buóni prézzi, e vendo a contanti.

De aşi puté, o aşi dà bucurosŭ, ensă nu poţŭ, pentru că atôtŭ mă costă pe mine.
Veţi avé în mine unŭ bunŭ musteriŭ.
Pentru a avé onóre de a ve servi, ve o' voiŭ lâssa pentru uă sute, ḑece florinĭ.
Este totŭ d'auna scumpŭ.
Eu nu facŭ multe vorbe; décă d-vóstră voiţi a o cumpera, acésta este preţulŭ cellŭ din urmă.
Cu creditŭ d-vóstră nu daţi nimică.
Eu daŭ lucrŭ ḑessŭ, accordŭ bune preţurĭ, şi vindŭ cu banĭ.

— Quanto avete comprato cotesto cavállo?
— Mille fiorini.
— Non costa molto.
— Anzi è comprato a buon prezzo.
— Quanti anni può avere?
— Tre anni e mezzo.
— È nel vigóre dell'etá.
— Si, ma troppo focóso.
— Così dévono éssere i caválli di gusto.
— Io non posso vedére tali caválli.
— Se non vi piáce, vendetelo a a me, ch'io lo compro con piácere.
— Quanto mi date?
— L'istésso prezzo.
— Prendetelo dunque.
— Quanto costa questo cappello?
— Dodeci fiorini.
— Costa caro.
— Me ne dia diéci, e se lo prenda.

Quôtŭ aţi cumperatŭ acellŭ callŭ?
Uă mie de florini.
Nu constă multŭ.
Din contra este cumperatŭ cu bunŭ preţŭ.
Quôţi anni póte să aibă?
Trei anni şi jumătate.
Este în vigorea etâţiĭ.
Da, ensă pré multŭ focosŭ.
Aşia trebue să fie caiĭ de gustŭ.
Eu nu poţŭ vedé assemeuea caĭ.
Décă nu ve place, vendeţi'lŭ mie, că eu 'lŭ cumperŭ cu plâcere.
Quôtŭ mĭ daţi,
Acelaşiŭ preţŭ.
Luaţi-lŭ dară.
Quôtŭ constă acéstă pâllaria?
Douĭ-spre-ḑece florinĭ.
Constă scumpŭ.
Daţĭ-mĭ ḑece, şi luaţĭ-o.

Biblioteca Universității „Lucian Blaga" din Sibiu

— Se vuole dármelo per otto, lo prenderò.
— Per otto non posso.
— Siano otto e mezzo.
— Favorisca per nove.
— Se vuole per quel prezzo che le ho detto, bene; altrimenti vado da un altro cappelláio.
— Lo prenda dunque.

Décă voiţĭ să mĭ o daţĭ cu optŭ, o voiŭ luà.
Cu optŭ nu poţŭ.
Să fiă optŭ şi jumatate.
Poftiţĭ cu noûe.
Décă voiţĭ cu acellŭ preţŭ ce v'amŭ ḑisŭ, bine; altŭ-mintereé me ducŭ la unŭ altŭ pallâriarŭ.
Luaţĭ o dară.

— Mi lasci vedere alcune mostre di panno.
— Éccone, scelga a suo piacere,

— Questo panno mi piace molto. il colóre è bello, e la lána è fina, ma non è tanto forte.
— Se comanda, vi sono altre pezze, alcune più care ed alcune più a buon mercato. Éccolene una ch'è eccellénte, e di una delle migliori fábbriche. Osservi come è fina la tessitúra.
Come trova ella questo panno?

— Il colóre non mi piace.
Non ne ha di color più cupo?

— Le ne mostrerò un altro.
— Cotesto ha troppo lustro; bagnándolo, diventerà grosso. E poi temo che il colóre non resista.
— Per questo garantisco: è tinto in lána.
Questo colóre è all'última moda.
— Prenderò di cotesto. Quanto costa? — quanto ne vuóle?
— quanto dimanda? quanto lo vende?
— Venti fiorini il braccio.

Lâssaţĭ-me să veḑŭ nesce mostre da postavŭ.
Éccă, alegeţĭ dupŏ plâcerea d-vóstre.
Acestŭ postavŭ îmi place multŭ, culorea e formosă şi, lâna e subţire, ensă nu este atôtŭ de tare
Décă porunciţĭ suntŭ aci alte bucaţe, quôte-va maĭ scumbe şĭ quôte-va maĭ eftine,
Éccă una care este eccellentă, şi dintr'una din cellemaĭ bune fabbrice. Observaţĭ cumŭ e subţire ţessitura.
Cumŭ gâsiţĭ d-vóstră acestŭ postavŭ?
Culórea nu mĭ place.
Nu aveţĭ de culóre maĭ închisŭ.
Ve voiŭ areta altŭ.
Acella are pré multŭ lustră; punêndŭ 'lŭ în apa, se va face grossŭ. Şi apŏĭ me temŭ că culórea nu va ţiné.
Pentru acésta garantezŭ, e vâpsitŭ în lână.
Acéstă culóre este dupŏ moda cea din urmă.
Voiŭ lua din acella. Quôtŭ constă? — quôtŭ voiţĭ? quôtŭ cereţĭ? — quôtŭ 'lŭ vindeţĭ?

Doûĭ ḑece de florinĭ cotulŭ.

Biblioteca Universității „Lucian Blaga" din Sibiu

— Dimanda un prezzo troppo caro!
— Mi dica l'último prezzo, poichè non mi piace il contrattare a lungo.
— Ebbéne, le lo lascio — le lo do a diciotto fiorini,
Quante braccia le sono necessárie?
— Per un soprábito saránno necessárie tre braccia e mezzo.
— Favorisca, la prego.

Cereţĭ unŭ preţŭ pré scumpŭ!

Spuneţi-mĭ preţulŭ cellŭ din urma, pentru că nu mĭ place să contractezŭ multŭ.
E bine, ve 'lŭ lassŭ-velŭ daŭ cu optŭ spredece florinĭ.
Quôţĭ coţĭ ve suntŭ necessariĭ?
Pentru uă haină vorŭ fi necessariĭ treĭ coţĭ şi jumâtate.
Poftiţĭ mă regŭ.

DIALOGO XIII.

Della moda.

— Vuole ella venir meco?
— Dove va?
— Vado da un mercante di calze.
— Vi è quache cosa di suo gusto?
— Si, vi ho vedute bellíssime calze che mi piacciono molto.
— Andiámo.
— Desidero di comprare anco un cappéllo.
— Sapete che vi è una moda nuova?
— Si, signore.
— Le mode cámbiano ogni giorno.
— Tanto meglio, poichè la varietà mi piace.
— Anche a me.
— Bisogna conformarsi alle mode nuóve.
— Questo è assolutamente necessario nel secolo in cui viviámo.
— Sarebbe ridicolo il non conformárvisi.

DIALOGŬ XIII,

Despre moda.

Voiţĭ a veni cu mine?
Unde mergeţĭ?
Mergŭ la unŭ negoţetorŭ de ciorapĭ.
Este a colo ce-va dupŏ gustulŭ d-vóstre?
Da, amŭ vedutŭ a colo ciorapĭ pré formoşĭ ce îmĭ placŭ multŭ.
Să mergemŭ.
Dorescŭ de a cumperà şi uă pâllariă.
Sciţĭ că este uă modă nouă.
Da, dómne.
Modele se scâmbă în tóte ḑilele.
Atôtŭ maĭ bine, căcĭ varietatea îmĭ place.
Şi mie,
Trebue să ne conformâmŭ cu modele noŭe.
Asta este de necessitate absolută în secululŭ în care vieţuimŭ.
Ar fi ridiculŭ a nu se conformá.

Biblioteca Universității „Lucian Blaga" din Sibiu

— Vi sono però mode assái ridícole.
— È vero, perchè è il capriccio che le inventa.
— Ed è lo stesso capriccio che le cambia.
— Affrettiamo il passo.

Suntŭ ensă mode pré ridicule.
Este adevêratŭ, pentrú că capriciulŭ le înventă.
Şi ensuşĭ capriciulŭ le scambă.
Să grâbimŭ passulŭ.

DIALOGO XIV,

Del teatro.

— Non va ella al teatro questa séra?
— Che si rappresénta staséra?
— Che spettacolo abbiamo?
— Veda l'annúnzio,
— La nuova commédia del signór N.,, mi dicono che sia un capo di ópera.
— È vero; ieri sera sono stato a teatro per udírne la prima rappresentazione.
— Ebbéne! come le ha piàciuto?
— Infinitamente. Questa sera si dà la seconda rappresentazióne.
— Io l'ho già vedúta rappresentare altrove; l'azióne è interessánte; lo stile è elegante, conciso e puro.
— Fu molto bene rappresentáta ed applaudíta da tutti.
— E l'ópera come le piace?
— Immensaménte, poichè la musica diverte.
— Tróvansi quì buoni attóri e buone attrici?
— La nuova cantatrice che rappresentò la parte di prima dónna l'altra sera, mi piacque oltremodo.
— Essa ha molta gràzia nell'a-

DIALOGO XIV.

Despre teatru.

Nu mergeţĭ d-vóstră la teatru astă-séră?
Ce se represintă astă-séră?
Ce spectaculŭ avemŭ?
Vedeţĭ annunţiulŭ.
Noua comediă alŭ d-luĭ N... imĭ ḑicŭ că este unŭ capŭ de operă.
Este adevëratŭ; a séră amŭ fostŭ la teatru, spre a auḑi prima represintaţiune.
E bine! cumŭ v'a plăcutŭ?
Pré multŭ. Astă-séră se dâ a doua represintaţiune.
Eŭ amŭ veḑut'o represintânduse aiurea; acţiunea este interessantă; stilul este elegantŭ, concisŭ şi purŭ.
Fu pré bine represintată şi applaudată de toţĭ.
Şi opera cumŭ ve place?
Pré multŭ, pentru că musica desfatéză.
Se află aci bunĭ actorĭ şi bune actrici?
Noua cantatrice care represintâ partea de *prima donna* al' altă séră, îmĭ placŭ pré multŭ.
Ea are multă graţiă în acţi-

Biblioteca Universităţii „Lucian Blaga" din Sibiu

zione e nei gesti, grande vivacità nella declamazióne, ha un esterióre aggradévole ed una voce sonóra.

— A qual teatro darebbe ella la preferenza, all'Italiáno, al Francese, al Germáno od all'Inglése.

— Ogni nazione ha il suo carattere originale e le sue particolarità. Così per esémpio l'Itália ha la música e il canto; la Francia ha la decorazióne e il ballo, et. cet,

— Staséra vado al teatro; se vuol favorire nel mio palco, mi farà piacére.

— Ella è troppo amábile; profitterò volentiéri delle sue grázie.

unc și în gesturĭ, mare vivacitate în declamațiune, are un esteriorŭ plăcutŭ și uă voce sonoră.

La care teatru ațĭ dá d-vóstră preferența, la Italianŭ, la Francesŭ, la Germanŭ séŭ la Englesŭ?

Fiă-care națiune are caracterulŭ seŭ originalŭ și particularitățile sele. Așia spre esemplu Italia are musică și cântecŭ: Franția are decorațiune și ballŭ; și c. l.

Astă-séră mergŭ la teatru; décă d-vóstră voițĭ a pofti la logia mea, mĭ veți face plăcere.

D-vóstră sunteți pré amabilŭ; voiŭ profità bócurosŭ de grațiele vóstre.

DIALOGO XV,

Della passeggiata.

— Che faremo dopo pranzo?

— Quel ch'ella vuóle.

— Andremo un po' a passeggiare nel publico giardino.

— Volentiéri; ma se preferissimo d'andare al giardino regale, sarebbe contenta?

— Perchè no?

— Lì la passeggiáta è molto piacévole; tanto più che la música attráe ivi molta gente.

— Oltre a ciò vi si vede il nostro Re galantuómo mescolársi alla moltitudine.

Davvéro quel nostro óttimo *Vittório Emmanuele* non imita gli altri Re, che crédóno di degradársi allorquando tróvansi nel mezzo del popo-

DIALOGU XV.

Despre preumblare.

Ce vomŭ face după prândŭ?

Ceea ce d-vóstră voițĭ.

Vomŭ merge să ne preumblăm nițel în grădina publică.

Bucurosŭ: ensă décă amŭ preferí să mergemŭ la grădina regéscă, ațĭ fi mulțumitĭ?

Pentru ce nu?

Acolo preumblarea este pré plăcută; cu atôtŭ maĭ multŭ că musica attrage acolo ómenĭ mulțĭ.

Afară de asta se vede acolo alŭ nostru Rege *galantuómo* ammesticânduse cu mulțimea.

Entr'adeverŭ acellŭ optimŭ al nostru *Victoriŭ Emmanuelŭ* nu imitéză pre ceĭ l'alțĭ Regĭ, carĭ credŭ de a se degradà atuncĭ quândŭ se află în mĭdlocul

Biblioteca Universității „Lucian Blaga" din Sibiu

lo, quasi fóssero di natura diversa, e si contagiassero al contatto de'loro concittadini

populului, ca cumŭ ar fi de natură diversă, și s'arŭ contagia la contactulŭ concetățenilor lor

— Quei Re sono assái ridicoli, poichè non inténdono in chè consiste la vera maestà.

Aceĭ Regĭ sunt pré ridiculĭ, căcĭ nu înțelleg în ce consistă adevărata majestate.

— É vero; ma essi crédono di pérderla, trattándo con affabilità il popolo.

Este adèvêratŭ; ensă eĭ credŭ de a o perde, trâtândŭ cu affabilitate pe populŭ.

— Se pensássero che il pópolo è la nazióne; e che conseguentemente non avrebbero alcuna potestà, se non fóssero sostenúti dalla publica opinióne, si farebbero piú esatta idea della di loro autorità.

De s'ar gândi că popululŭ este națiunea; și că prin urmare, nu arŭ avé nicĭ uă potestate de nu arŭ fi susținuțĭ de opiniunea publică, s'arŭ face uă idea maĭ esactă despre autoritatea lorŭ.

— La sua osservazióne è molto filosófica; però quei re (e sono la più parte) i quali difendono la própria sovranità contro i pópoli, dichiarándo ch'églino l'esércitano per dritto di successióne, e, quel che è peggio, per dritto di conquista, come se trattássesi di proprietà o di altra cosa aquistáta per via di usurpazióne, non póssono, nè vógliono riconóscere l'autorità e quindi la sovranità della nazione personificáta in loro per delegazióne di questa, in modo da costituire non un dritto da far valere, ma un deposito da conservare con grandissima diligenza e precauzióne.

Observațiunea d-vóstre este pré filosófică; ensă; aceĭ regĭ (și suntŭ cea maĭ mare parte) carĭĭ defendŭ suveranitatea lorŭ contra populilorŭ, declarâudŭ că eĭ o esercită cu dreptŭ de successiune, și ceea ce este maĭ reŭ, cu dreptŭ de conquistă, ca cumŭ ar fi vorba de proprietate seŭ de altŭ ce-va acquistatŭ prin usurpățiune, nu potŭ, nicĭ nu voescŭ a recunosce autoritatea și, prin urmare, suveranitatea națiunii, personificate êntr'ênșĭ prin delegațiuna din partéa acesteĭ, astŭ-felŭ în quôtŭ să fiă nu unŭ dreptŭ de apâratŭ, ci unŭ depositŭ de consèrvatŭ cu pré mare diligență și precauțiune.

— Éssi diféndono una causa ingiústa; perocchè il dritto della nazione è riconosciúto universalmente; e la ragione inségna che i re, esséndo membri della famiglia sociale, possono divenír capi della me-

Eĭ defendŭ uă causa îngiustă; câcĭ dreptulŭ națiuniĭ este recunoscutŭ de toțĭ, și rațiunea învéță că regiĭ, fiindŭ membrĭ aĭ familie sociale, potŭ deveni capiĭ eĭ prin voluntatea societâțiĭ după meritŭ, ci nu stâpêniĭ eĭ

Biblioteca Universității „Lucian Blaga" din Sibiu

desima per volontà della società mediánte merito. non padróni di essa per dritto qualunque che non hanno nè possono aver mái sugli uómini che intendono la própria dignità.

— Noi dobbiámo reputarci felici che il nostro popolaríssimo Re è superióre a tutte codéste irragionevolézze della decrépita monarchia, perocchè ésso intende che la sua autorità emána dall'unánime consentimento dell' Itala Nazióne, che régna per elezióne più che per succescióne, e che per consequenza è il primo cittadino d'Italia.

— Entriamo adunque nel giardino regale, pria che la gente si moltiplichi, e contínuerémo ivi l'istesso argomento del nostro collóquio, senza ésser distrátti dalla moltitúdine,

— Dice bene, tanto più che pochíssimo tempo ne rimane sino all'ora indicáta.

dupŏ unŭ dreptŭ orĭ-care ce nu aŭ, nicĭ nu potŭ su aibă verĭuă dată asupra ómenilorŭ carĭ inţellegŭ propria lorŭ dignitate.

Noi trebué să ne socotimŭ pré fericĭ că alŭ nostru Rege este superiorŭ la tóte acelle nerationabilitâţĭ ale vechieĭ monarchie; câcĭ elŭ înţellege că a sea autoritate vine de la consentimentulŭ unanimŭ alŭ Naţiunĭĭ Italiane, că regnă prin elecţiune maĭ multu de qnâtu prin successiune, şi că este prin urmare, primulŭ cétaţenŭ alŭ Italieĭ.

Să êntrâmŭ dară în grădină regéscă înainte de a se îmmulţi gintea, şi vomŭ continua a colo acelaşĭ argumentu alu convorbirĭĭ nostre, fără a fi distrassĭ de multitudinea.

Bine diceţĭ, cu atôtŭ maĭ multŭ că pré puţinŭ timpŭ ne remâne pêne la ora indicată.

DIALOGO XVI.

Per montare a cavállo.

— Écco un cavállo che non mi piáce affatto.

— Dátemi un altro cavallo; non voglio questo.

— Che ha questo cavallo?

— Non vedéte che non può caminére?

— Provi, e vedrà come cammina.

DIALOGU XVI.

Spre a se sui pe callŭ.

Éccă unŭ callŭ cere nu 'mĭ place de locŭ.

Daţĭ-mĭ unŭ altŭ callŭ: nu voiŭ pe acesta?

Ce are acestŭ callŭ?

Nu vedeţĭ că nu potŭ umblà

Încercaţĭ, şi veţĭ vedé cumŭ umblă.

Biblioteca Universității „Lucian Blaga" din Sibiu

— Pare che siáte orbo, poichè non avete osserváto ch'è sferráto.
— Le chiédo scusa: io non avévo ciò osserváto.
— Conducételo al maniscalco, perchè lo ferri.
— Intántó datemi un altro cavállo.
— Subito, signóre.
— Cotesto cavallo è miglióre.
— Ma la sella dov'è?
— Èccola qui, signóre.
— Quella! essa è tróppo dura e quindi mi farà male.
— Le ne darò un'altra se quella non le piace.
— Qualè volete darmi?
— Questa, signóre.
— Cotesta è preferibile: ma la cígna parmi pútrida.
— Pare così, ma è forte.
— La briglia è tutta guasta.
— Porrò la nuóva, se vuole.
— Vediámo che sapéte fare.
— Credo che così vada bene.
— Si, così va bene.
— Vuole altro, signóre?
— Dátemi la frusta.
— Éccola, signóre.
— Avete poste le pistóle?
— Avévo dimenticato di porle.
— Sempre così fate voi.
— La prégo di perdonarmi.
— Andiamo presto, ch'è tardi.
— Abbia la bontà di pazientare ancóra un tantino.
— Éccomi, son pronto.

Pare că sunteţĭ orbŭ, pentru că nu aţĭ observatŭ că e despotcovitŭ.
Ve cerŭ ertare: eu nu observasemŭ asta.
Duceţĭ 'lŭ la potcovarŭ ca să 'lŭ potcovéscă.
Acumŭ daţi-mĭ unu altu callu.
Îndată, domne.
Acellu callu e maĭ bunu.
Ensă şéa unde este?
Éccă-o aci, domne.
Acea! ea este pré tare, şi prin urmare me va superà.
Ve voiŭ dà altă décă acea nu ve place.
Care voiţĭ a'mĭ dà?
Acésta domne.
Acea este preferibilă; ensă chinga mĭ se pare putridă.
Se pare aşia, ensă e tare.
Câpestrulŭ e totŭ stricatŭ.
Voiŭ pune cea nouă décă voiţĭ.
Să vedemŭ ce sciţĭ să faceţi.
Credŭ că aşia merge bine.
Da, merge bine aşia.
Voiţĭ altŭ ce-va, dómne.
Daţĭ-mĭ biciulŭ.
Éccă-o, dómne.
Aţĭ pusŭ pistolele?
Uitassemŭ să le puiă.
Totŭ d'auna aşia faceţĭ voĭ.
Ve rogŭ să me ertaţĭ.
Să mergemŭ iute că e tărdiŭ.
Aveţĭ bunetate de a paţienta încă niţelluşiŭ.
Éccă-me, suntŭ gata.

DIALOGO XVII.

Per visitare.

— Buon giórno—buon dì signóre, come sta?

DIALOGŬ XVII.

Spre a visita

Bună dió, dómne, cumŭ ve aflaţĭ-ce faceţĭ?

Biblioteca Universității „Lucian Blaga" din Sibiu

— Benisimo, grazie.
— Me ne rallégro infinitamante.
— Ed élla come se la passa?
— Così e così. Sono stato infermo questi giorni passáti; oggi però sto un tantino meglio.
— A dir vero la stagione non è favorévole alle persone grácili come nói. Anch'io ho sofferto raffreddóre otto giorni continni.
— È dunque per questo che non abbiámo avuto il piacére di averla a pranzo iéri l'altro. La signóra contessa fu molto inquiéta, non vedendola; e ha detto che avrebbe mandáto ad inténdere nuove di vossignoria stamatina.
— È vero. Ella ha avuto questa bontà. È una signora molto amabile. Spero che avrò l' onóre di pranzáre con lei oggi purchè i miéi interéssi me lo perméttano. Ho un affáre che m'inquiéta moltissimo.
— Questa è la sorte di chi vive nelle grandi cittá; molti piacéri e molti fastidii;
— Anzi, dovrebbe dire, molte cúre e nessun piacére; io, per me non ho avuto sinóra altro che fastídii; Non so quando gusterò i piacéri.

— Come può dir così un giovinotto pari suo! Alla sua età tutto è divertimento.
— Si, quelli che non hanno niente da pensare. Se non avéssi maï pensato sarei stato più felice sinora. Gl'ignoránti sono sempre líeti, ma chi vorrebbe mai éssere ignoránte?
— È verisimo, tutt'inostri fas-

Pré bine, ve mulțumescŭ.
Me bucurŭ pré multŭ.
Și d-vósrră cumŭ petreceți?
Așia și așia. Amŭ fostŭ infirmŭ ḑilele trecute; astă-ḑĭ ênsă suntŭ nițelușiŭ maĭ bine.
Entr'adêverŭ sesonulŭ nu e favorabilú persónelorŭ debile ca noĭ. Și eu amŭ sufferitŭ recélă optŭ ḑile ne încetatŭ.

Este dară pentru acéstă că nu amŭ avutŭ plâcerea de a ve avé la prânzŭ al'altă ierĭ. Dómina comitessă fu multŭ ne odihnită și a ḑisŭ că ar fi trimissŭ astă-ḑĭ de diminéță ca să află de d-vóstră.

Este adevêratŭ. Ea a avutŭ acéstă bunetate. Este uă dómnă multŭ amabilă. Sperŭ că voiŭ a vé onórea de a prânḑi cu d-eĭ astă-ḑĭ, décă interesele mele me permittŭ. Amŭ uă affacere ce me neodihnesce pré multŭ.
Acéste este sortea cellorŭ carĭĭ vieţuescŭ în orașele marĭ: multe plâcerĭ si multe superarĭ.
Din contra, ar trebui să ḑiceţĭ, multe grigie și nicĭ uă placere: eu, quôtŭ despre mine, nu amŭ avutŭ pênë acumŭ de quôtŭ superârĭ. Nu sciŭ quândŭ voiŭ gustà plâcerĭ.
Cumŭ póte ḑice așia unŭ june ca d-vóstră! La etatea d-vóstre tóte suntŭ petrecerĭ.
Da, aceia, carĭĭ nu se gândescŭ la nimică. Décă nu me ași fi gânditŭ nicĭ uă dată, și fi fostŭ ferice pênë acumŭ. Ignoranțiĭ suntŭ totŭ d'auna vesseli, ensă cine maĭ ar voi să fiă ignorantŭ?
Este pré adeveratŭ, tóte su-

Biblioteca Universității „Lucian Blaga" din Sibiu

tidii procédono dal troppo pensare.

— Ma ella rimane in piédi. Si accómodi la prégo.

— Date una sédia al signóre.

— No, la prego di non far cerimónie. Egli è giá tardi; bisogna ch'io me ne vada. Ho un appuntaménto per le undeci, e sono già le dieci e mezza.

— Abbia la bontà di rimanere ancór due minùti; ella viene da me sì di rado! La prego di avvicinarsi al fuoco, per tógliersi l'umidità di dosso. Fa una nebbia così densa, ch'ella deve avér freddo.

— No, signóre, non ho fréddo. Benchè nebbióso, il tempo è molto dolce. Mene vo, perchè è tardi. La riverisco; Ci rivedrémo questa sera dove c'incontriámo sempre.

— Si, vi verrò; tanto più che ho da parlare al signor N...

— La prego di fare i miéi complimenti alla sua signóra consorte.

— Sarà obbedíta.

— A rivederla.

— A rivedérla staséra.

perările nostre procedŭ de gândirile celle multe.

Dară d-vóstră şedeţĭ în picióre. Şedeţĭ mă rogŭ.

Daţĭ un scaunŭ la domnŭ.

Nu, ve rogŭ de a nu face complimente. Acumŭ este târdiŭ trebue să me ducŭ. Amŭ să me întelnescŭ cu cine-va la unspredece, şi acumŭ suntŭ dece şi júmatate.

Aveţĭ bunătate de a remâné încă doŭe minute: d-vóstră veniţĭ aşia de rarŭ la mine! Ve rogŭ de a ve apropia la focŭ spre a ve scóte umiditatea de asupra. Este o negură aşia de désă, în quôtŭ d-vóstre trebue să ve fiă frigŭ.

Nu, dómne, nu mie frigŭ. De şi negurosŭ, timpulŭ este multŭ dulce. Me ducŭ pentru că e târdiŭ. Me închinŭ. Ne vomŭ revedé astă-sérâ unde ne întelnimŭ totŭ d'auna.

Da, voiŭ veni a colo; cu atôtŭ maĭ moltŭ că amŭ să vorbescŭ cu d-lŭ N....

Ve rogŭ, de a face complimentele mele la dómna consórtea d-vóstre.

Veţĭ fi ascultatŭ.

La revedere.

La rivedere astă-séră.

DIALOGO XVIII.

Per dimandare della sanità, e fare i complimenti convenevoli.

— La riverisco divotamente, signóre.

— La saluto, signore.

DIALOGŬ XVIII.

Spre a întrebà despre sânetate şi a face complimentele convenabile.

M'inchinŭ cu plecâciune, dómne.

Ve salutŭ, dómne.

Biblioteca Universității „Lucian Blaga" din Sibiu

— Come sta ella?
— Benissimo, la ringrázio.
— E la sua sanità come va?

— Molto béne, signôre.
— Me ne rallégro infinitamente.
— Grázie alla bontà sua.

— Godo di vedérla sana.

— E anch'io léi.
— Ho chiesto stamane nuóve di lei ai signór B....
— La ringrazio della sua attenzióne
— Come sta la sua signóra consorte?
— Da alcuni giorni in qua non si sente troppo bene.
— Me ne dispiáce al maggiór ségno.
— Oggi però ha cominciáto a star meglio.
— Ne godo sommaménte. E i figliuóli come stanno.
— Grázie a Dio, gódono tutti quanti parfetta sanità.
— Mi fáccia il favóre di riveríre da parte mia la sua signóra madre.
— Farò con sommo piacére ciò che desídera.
— Ho l'onóre di riverirla.

— A rivederla, signore. La prego di manifestare i miei rispetti a casa sua.
— Non mancherò di abbedirle.

Cumŭ ve aflaţĭ d-vóstră.
Pré, bine ve mulţumescŭ.
Şi sânetatea d-vóstre cumŭ merge?
Pré bine, dómne.
Me bucurŭ pré multŭ.
Ve mulţumescŭ de bunetatea d-vóstre.
Me bucurŭ de a ve vedé sânetosŭ.
Şi eŭ pe d-vóstră.
Amŭ întrebatŭ astă-dĭ de diminéţa pe d-lŭ B.... de d-vóstră.
Ve mulţumescŭ de attenţiunea d-vóstre.
Cumŭ se află-ce face-dómna consórtea d-vóstre!
De quôte va ḑile în qua nu pré i e bine.
Mi pare fórte reŭ.

Astă-dĭ ensă a începutŭ tă i fiă maĭ bine.
Me bucurŭ pré multŭ.
Dară copiĭ ce facŭ.
Mulţumită luĭ D-ḑeu se bucurŭ toţĭ de uă sănetate perfectă.
Faceţi-mĭ favorea de a ve închina din parte mea la dómna mama d vóstre.
Voiŭ face cu mare placere ceea ce doriţĭ.
Amŭ onóre de a ne închina la d-vóstră.
La rivedere, dómne. Ve rogŭ de a manifestà respectele mele a casă la d-vóstră.
Nu voiŭ lipsi de a i obedi.

DIALOGO XIX.

Per préndere qualcuno al servizio.

— Dove avete servito sinóra?

DIALOGŬ XIX.

Spre a lua pe cine-va la serviciŭ.

Unde aţĭ servitŭ pênĕ acumŭ?

Biblioteca Universității „Lucian Blaga" din Sibiu

— Dal signór P....
— Quanto tempo siéte stato al servízio di lui?
— L'ho servito durante i tre masi ch'égli è stato in questa città.
— È molto tempo che siéte servitóre?
— Sono ormái quindeci anni: ho girato tutta l'Europa.

— Avete il vízio di bere?
— Beo con piacére un bicchiere di vino, ma non m'imbriáco mái.
— Quanti anni avete?
— Ho trentacinque anni.

— Avete moglie?
— No, signóre; un uómo che va girando di continuo, come io faccio, non dée ammogliarsi, per non far mendici.
— Sapete cavalcáre?
— Si, signóre; non v'è nessuno che corra la posta a cavallo meglio di me.
— Sapete governare un cavállo?
— Si signore, ed anco due e tre quando bisogna.
— Conoscéte le monéte, i pési e le misaire de'várii paesi d'Europa?
— Si, signóre.
— Che salário chiedéte?
— Cinque franchi al giorno.
— Ma voi non avete sempre quadagnáto tanto.
— Eh! padrone, alle volte ho guadagnáto solamente un franco.
— Fa d'uópo che siate ognóra pulito e ben vestito.
— Io son nemíco della sporcizia e della miséria.

La d-lŭ P....
Quôtŭ timpŭ aţi fostŭ la serviţiulŭ d-luĭ.
'L'amŭ servitŭ pe celle treĭ lune ce ellŭ a fostŭ în acéstă cetate.
Este multŭ timpŭ de quândŭ sunteţĭ servitorŭ.
Suntŭ acumŭ cincĭ-spre-ḑece anní: amŭ umblatŭ prin tôtă Europă.
Aveţĭ viţiulŭ de a bee?
Beŭ cu placere unŭ paharŭ de vinŭ, ensă nu me îmbétŭ nicĭ uă dată.
Quôţĭ anni aveţĭ?
Amŭ treĭ ḑece şi cincĭ de anni.
Aveţi nevastă?
Nu, dómne, unŭ omŭ care umblă neincetatŭ, precumŭ facŭ eŭ, nu trebue să se însore spre a nu face cerşitorĭ.
Seiţĭ să încallicaţĭ?
Da, dómne; nu este nicĭ unulŭ care să alerge cu posta pe callŭ maĭ bine de quôtŭ mine.
Sciţĭ să mânaţĭ unŭ callŭ?
Da, dómne, şi chiarŭ doŭĭ şi treĭ quândŭ face trebuinţă.
Cunosceţĭ monetele, cântarele şi mesurele varielorŭ ţerre ale Europeĭ?
Da, dómne.
Ce salariŭ cereţĭ?
Cincĭ francĭ pe ḑi.
Ensă voĭ n'aţĭ câstigatŭ totŭ d'auna atôtŭ.
Eh! stâpêne, de une orĭ amŭ câstigatŭ numaĭ unŭ francŭ.

Trebue să fiţĭ totŭ d'auna curatŭ şi bine îmbrăcatŭ.
Eŭ suntŭ inimiculŭ murdăriĭ şi ticăloşieĭ.

Biblioteca Universității „Lucian Blaga" din Sibiu

— Vi avverto che se vi prendessi al mio servízio, bisognerébbe ch'eseguíste esattamente i miéi órdini; e che se vi avvinazzaste, saréste licenziáto immediataménte.
— Tutt'i míéi padroni sono stati sempre contenti di me: quindi spero che anco Vossignória lo sarà.
— Tornate domani, perchè voglio informármi di voi pria di préndervi al mio servizio.

Ve însciinţezŭ că de ve aşĭ lua la serviţiul meŭ, ar trebui să esecutaţĭ cu esattitate ordinele mele, şi că de v'aţĭ îmbetà, aţĭ fi gonitŭ îndată.

Toţĭ stâpênii meĭ aŭ fostŭ totŭ d'auna mulţumiţĭ de mine: prin urmare sperŭ că şi d-vóstră veţĭ fi.

Întórceţi-ve mâne, pentru că voiŭ să întrebŭ de voĭ înainte de a ve lua la serviţiulŭ meŭ.

DIALOGO XX.

Per appiggionàre una stanza in una locanda.

— Signóre, avreste una camera da locare?
— Ne ho vàrie e di varii prezzí. Vuole affittárla a giorno, a settimana od a mese.

— Fatémela vedere prima, e poi mi deciderò.
— Écco una cámera molto bella, con un cabinétto accanto, ed è al primo piàno..
— Quanto voléte pel pigióne di essa.
— Se ella la prende per pochi giorni solaménte, ne voglio tre franchi al giorno; se la prende per una settimana, mi dará quindeci franchi; se poi la prende a mese, il pigióne sarà di cinquanta franchi.
— Mi pare un po'cara.
— Questa stanza, com'ella vede, è molto pulíta; i móbili sono nuóvi e belli, e c'è un lim-

DIALOGU XX.

Spre a închiria uă odaiă într'un otelŭ.

Dómne aveţĭ uă odaiă de închiriatŭ?

Amŭ maĭ multe şi cu maĭ multe preţuri. Voiţĭ să o închiriaţĭ cu ḑi, cu septemână séŭ cu lună?

Faceţĭ să o veḑŭ maĭ întêiŭ, şi pe urma me voiŭ decide.

Éccă uă odaiă pré formosă, cu unŭ cabinettŭ alăture, şi este la primulŭ catŭ.

Quôtŭ voiţĭ pentru chiria eĭ.

Décă o luaţĭ pentru puçine ḑile numaĭ voescŭ treĭ francĭ cu ḑi; décă o luaţĭ pe uă septemână, îmĭ veţĭ da cincĭ-spre-ḑece francĭ; décă ensă o luaţĭ cu lună, chiria va fi de cincĭ-ḑece de francĭ.

Mi se pare camŭ scumpă.

Acésta odaiă, precumŭ d-vóstră vedeţĭ, este pré curată; mobilele suntŭ noue şi formose, şi

Biblioteca Universității „Lucian Blaga" din Sibiu

pidíssimo specchio sul caminétto.
— È buóno il letto?
— I materássi sono stati fatti da poco tempo; esso è assái morbido.
— Quante volte al mese cambiáte le lenzuóla?
— Due volte; cioè ogni quíndeci giórni una volta.
— È ben sicúra la casa?
— La casa è sicuríssima: bisógna passáre dinanzi al mio úscio pria di arriváre alla scala, la quale è, come ha veduto, chiaríssima.
— È sempre netta la scala di questo albergo?
— Non solaménte la scála ma tutta la locanda è netta.
— Fa fumo il caminetto? perchè l'inverno si appróssima, e bisogna accéndere il fuóco. Già principia a far freddo.
— Non fa fumo niente affatto.
— Si pone ogni mattina acqua fresca nella brocca? e potrò io avere acqua calda da lavarmi ogni qualvolta ne avrò bisogno?
— Mediánte una ténue ricompénsa, sarà servita dalla serva con somma attenzione.
— Quando è così, la prenderò per tre mesi; farò subito portare la mia roba, e vi pagherò una mesata anticipataménte.

este uă oglindă pré limpidă pesoba.
Este bunŭ patulŭ?
Saltelele suntŭ făcute de puçinŭ timpŭ. Ellŭ e pré mólle.
De quôte orĭ pe lună scâmbaţĭ cérciafurile?
De doûe orĭ; adecă la cincĭ spre ḑece ḑile uă dată.
E bine secură casa?
Casa este pré secură: trebue să trécă cine-va d'înaintea uşieĭ mele maĭ întêiŭ de a ajunge la scara, care este, precumŭ aţĭ veḑutŭ, pré clară.
Este totŭ d'auna curată scara acestuĭ otelŭ.
Nu numaĭ scara, ci totŭ otelulŭ e curatŭ.
Face fumŭ sala? pentru că iarna se appropiă, şi trebue să apprindemŭ focŭ. Acumŭ începe a fi frigŭ.
Nu face fumŭ de locŭ.
Se pune pe fiă-care diminéţă apă rece în ibricŭ? şi voiŭ puté avé apà caldă să me spellŭ, de quôtŭ orĭ voiŭ avé trebuinţă?
Cu uă mică recompensă va fi servitŭ de serventea cu pré mare attenţiune.
Décă este aşia, o voiŭ lua pentru treĭ lune; voiŭ face să se adducă calabâlîculŭ meŭ, şi ve voiŭ plâti uă lună înainte.

DIALOGO XXI.

Per pigliare a fitto un appartamento mobigliáto.

— Avréi bisogno di un apparta-

DIALOGO XXI.

Spre a lua cu chiriă unŭ appartamentŭ mobilatŭ.

Aşia avé trebuinţă de unŭ

Biblioteca Universității „Lucian Blaga" din Sibiu

mento, e di camere separate. Ne avete da affittare?
— Si, signore, ne ho al primo, al secondo, al terzo ed al quarto piáno; sul dinanzi e sul di dietro, sulla corte e sul giardino.
— Date anco da mangiare?
— Tengo sempre una buóna távola rotonda bene imbandíta.
— A che ora si pranza?
— Alle cinque.
— Sarà troppo tardi per mia moglie che non istà troppo bene.
— La farò servire nel suo appartamento a quell'ora che comanderá.
— Quanto voléte per la colazióne, il pranzo e la cena?
— Quante persone sono elleno?
— Siamo sei: quattro padróni e due servitóri.
— Vuole ésser servita a un tanto per piatto o per persona?
— Ameréi meglio pagare un tanto al giorno per tutti, purchè il prezzo fosse discreto.
— Come vuóle,
— Di quante stanze si compone un appartamento?
— Di due, di tre, di quattro e di cinque stanze.
Secóndo il suo piacere.
— Affittate voi anco cámere per quelli che vógliono soltánto alloggiáre?
— Si, signóre; ho cámere separáte, ed appartaménti di due, di tre, di quattro e di cinque stanze allo stesso piano.
— Dove allóggiano i sérvitori?
— Ho stanze e letti al quinto piano per loro.

appartamentŭ şi de odăĭ separate. Aveţĭ de închiriatŭ?
Da dómne, amŭ la prinu, la secundŭ, la térţiŭ şi la quartŭ catŭ; d'inainte, d'inderetŭ, spre curte şi spre grădină.

Daţĭ şi de mâncare?
Ţiŭ totŭ-d'auna oŭ bună mésă rotundă bine gatită.
La ce oră se prânḑesce?
La cincĭ.
Va fi pré tîrḑiŭ pentru soçia mea, câria nu pré i e bine.

O voiŭ face servi în appartamentulŭ séŭ la orĭ ce oră va porunci.
Quôtŭ voiţĭ pentru dejuné prânḑŭ şi cină?
Quôte persône sunteţĭ d-vóstre?
Suntemŭ şése: patru stâpênĭ şi doŭĭ servitorĭ.
Voiţĭ a fi servitŭ dupŏ foia séŭ dupŏ personă?
Aşĭ dori sŭ plâtescŭ ceva în tóte dilele pentru toţĭ decă preţulŭ ar fi discretŭ.
Cumŭ voiţĭ.
De quôte odăĭ se compune unŭ appartamentŭ
De doŭe, de treĭ, de patru şi de cincĭ odăĭ.
Dupŏ placerea d-vostre.
Închiriaţĭ şi odăĭ pentru aceia, carĭĭ voescŭ a locui numaĭ.

Da, dómne; amŭ odăĭ separate, şi appartamente de doŭe, de treĭ, de patru şi de cincĭ odăĭ ĕntr'acellaşĭ catŭ.
Unde locuescŭ servitorĭĭ?
Amŭ odăĭ şi paturĭ la quintulŭ catŭ pentru eĭ.

Biblioteca Universității „Lucian Blaga" din Sibiu

— Mia moglie ha bisogno di avére la sua cameriéra vicina.
— Ho alcuni appartaménti con un camerino per la cameriéra.
— Fatémeli vedére.
— Vuóle un appartamento sulla strada o sul giardino?
— Lo preferísco sul giardíno; mia moglie avrà così piú tranquíllità.
— Senza dúbio.
— Io vorréi solamente una camera ed un cabinetto, e vorréi ésser libero di mangiáre in casa o fuóri.
— Come desídera.
— Fátemi vedére l'appartamento sul giardíno. É esso al primo od al secondo piáno?
— É al terzo piano.
— Temo che sia troppo in alto per mia moglie.
— Non téma, signóre, la scala è bella e cómoda assái.
— Giachè non avete altro, ve diámo l'appartaménto del terzo piano.
— Per adésso ho solaménte quello; ma tra cinque o séi giorni, ne avrò un altro al primo piano egualmente sul giardino.
— Mi farete vedere nel medésimo tempo una cámera ed un cabinetto per me.
— Si, signore. Giovanni; dátemi la chiave del numéro quindeci, e quella del numero diciótto.
— Di quante stanze è composto questo appartamento?
— Di cinque stanze. I mobili sono di buón gusto, ed ogni stanza ha due specchi.
— Quanti letti vi sono?

Soçia mea are trebuință să aibă fata din casa lûngă dênsa.
Amŭ nesce appartamente cu uă odâiță pentru fata din casă.
Faceți să le vedŭ.
Voiți unŭ appartamentŭ la strada séŭ la gradină?
'Lŭ preferŭ la gradină; soçia mea va avé așia maĭ multă tranquillitate.
Fôră îndoială.
Eu așĭ voii numaĭ uă odaiă și unŭ cabinetŭ, și așĭ voi să fiŭ liberŭ de a mâncà în casă séu afară.
Cumŭ doriți.
Faceți să vedŭ appartamentulŭ la grădină. Este la primŭ séu la secundulŭ catŭ?
Este la terțiulŭ catŭ.
Temŭ că va fi pre în susŭ pentru soçia mea.
Să nu temeți, dómne, scara este formosă și comodă pré multŭ.
Décă nu aveți altŭ, să vedemŭ appartamentulŭ terțuluĭ catŭ.
Acumŭ amŭ numaĭ acella; ensă peste cincĭ séu șése dile, voiŭ avé altŭ la primulŭ catŭ totŭ la grădină.
Mi veți face să vedŭ în acelașĭ timpŭ uă odaiă și unŭ cabinetŭ pentru mine.
Da, dómne. Ioane, dați-mĭ chiea numeruluĭ cincĭ-spredece, și acea a numeruluĭ optŭ-spredece.
De quôte odâĭ e compusŭ acestŭ appartamentŭ?
De cincĭ odâĭ. Mobilele suntŭ cu gustŭ bunŭ, și fiă-care odaiă are doûe oglinḑĭ.
Quôte paturĭ suntŭ?

Biblioteca Universității „Lucian Blaga" din Sibiu

— Ve ne sono quattro, e sono molto mórbidi.
— Per quanto l'affittate?
— Pe quattro cento franchi il mese; e l' ho affittato più volte séi cento.
— Ve ne darò trecento cinquanta.
— Signóre; non posso; è l'último prezzo, ed è a molto buon mercáto.
— Per quanto lo volete affittáre al giorno od alla settimana?
— Venticinque franchi al giorno o cento attanta franchi la settimána.
— Pel pranzo e per la cena quanto ci faréte pagare?
— Quattro franchi ciascuno per ogni pasto, senza comprendervi la colazione.
— È troppo caro. Amo meglio pagáre un tanto per piátto.

— Com'ella cománda.
— Vediamo la stanza che destinate per me.
— Éccola, signóre. È bella, comoda, ed addobbata con gusto.
— Si è vero; ma il cabinétto mi pare un poco piccolo.
— Anzi è grandissimo: vi si potrébbe collocáre un letto.

— Ci sono pulci?
— Non ci sono nè pulci, nè cimici in tutto il mio albergo: esso è tenúto colla mássima pulizia.
— Quanto chiedéte per questa camera?
— Cento cinquanta franchi al mese. È a buonissimo prezzo.

— La prenderò per tre mesi, e

Suntŭ patru şi suntŭ pré molle.
Cu quôtŭ 'lŭ închiriaţĭ?
Cu patru sute de francĭ pe lună; şi 'lŭ amŭ închiriatŭ de maĭ multe orĭ cu şése sute.
Ve voiŭ dà treĭ sute cincĭ-ḑece.
Dómne, nu potŭ, este preţulŭ cellŭ din urmă, şi e pré eftinŭ.

Cu quôtŭ voiţĭ să 'lŭ închiriaţĭ cu ḑi séŭ cu septemână?
Douĭ ḑece şi cincĭ de francĭ pe ḑi séŭ uă sută optŭ ḑece de francĭ pe septemână.
Pentru prânḑŭ şi pentru cina quôtŭ ne veţĭ face să plâtimŭ?
Patru francĭ fiă-care pentru orĭ-ce mâncare, fôră a se coprinde dejunéulŭ.
Este pré scumpŭ Voiŭ maĭ bine să plătescŭ ce-va pentru fiă-care mâncare.
Cum porunciţĭ d-vóstră.
Să vedemŭ odaia ce destinaţĭ pentru mine.
Éccă-o dómne. Este formósă, comodă şi împodobită cu gustŭ.
Este adevĕratŭ; ensă cabinetulŭ mi se pare camŭ micŭ.
Din contra e pré mare; se ar puté pune unŭ patŭ enir'ĕnsulŭ.
Are puricĭ?
Nu are nicĭ puricĭ, nicĭ peduchie de lemnŭ totŭ otellulŭ meŭ: e ţinutŭ cu cea maĭ mare curaţenie.
Quôtŭ cereţĭ pentru acéstă odaiă?
Uă sute cincĭ ḑece de francĭ pe fiă-care lună. Este cu unŭ preţŭ pré bunŭ.
O voiŭ lua pentru treĭ lune

Biblioteca Universității „Lucian Blaga" din Sibiu

vi darò cento quaranta franchi al mese.

— Affittándola per tre mesi, posso darlela a quel prezzo che desidera.

— E l'appartamento, volete dármelo per trecento cinquanta franchi al mese?

— Davvéro non posso. Il mio albergo è sito nel centro degli affári, e vicino al teatro.

— Lo prendo dunque pel prezzo che chiedéte, con condizióne che ci daréte, ogni settimána, lenzuóla pulite, ed ogni giorno tovaglióli egualmente puliti.

— Ella sarà servita di tutta la biancheria necessária. Questa sarà fina è di óttima qualità.

— Benissimo. Così anco mia moglie potrà esser contenta.

şi ve voiŭ dà uă sute patru dece de francĭ pe lună.

Închiriândŭ-o pentru treĭ lune, poţŭ să ve o daŭ cu acellŭ preţŭ ce doriţĭ.

Şi appartamentulŭ, voiţĭ să 'mĭ 'lŭ daţĭ cu treĭ sute cincĭ dece de francĭ pe lună?

Entr'adevêrŭ nu poţŭ. Otelulŭ meŭ este în centrulŭ affacerilorŭ şi appróp de teatru.

'Lŭ iaŭ dară cu preţulŭ ce cereţĭ, cu condiţiune că ne veţĭ dà, pe fiă-care septemână, cercéfurĭ curate, şi pe fiă-care di şervete assemenea curate.

Ea va fi servítă cu tótă ruferiă necessariă. Acésta va fi subţire şi de pré bună qualitate.

Pré bine. Aşia şi soçía mea póte fi mulţumită.

DIALOGO XXII.

Di quanto è necessario per iscrivere. Partenza ed arrivo della possa.

— Ho bisogno di scrivere una lettera, e non ho calamaio. Posso servírmi del vostro?

— Lo prenda pure, e se ne serva col suo cómodo.

— Si vende carta quì vicino?

— Si vende in questa strada nella terza bottega a man sinistra, uscendo della porta.

— Vorréi compráre tre, quattro, cinque o sei quaderni di carta da léttere, inchiostro e penne.

— Ragazzo, andate a compráre

DIALOGŬ XXII.

Despre quâtŭ e necessariŭ spre a scrie. Plecarea şi sosirea posteĭ.

Amŭ trebuinţa să facŭ uă scrissóre, şi nu amŭ câlâmare. Poţŭ se me servŭ cu alŭ vostru?

Luaţĭ-'lŭ şi serviţivĭ cu dênsulŭ dupŏ comoditatea d-vostre.

Se vinde hartie aci approp?

Se vinde în acésta strada înterţia prâveliă la stânca eşindŭ din porta.

Aşi voi să cumperŭ treĭ patru, cincĭ séŭ şése testele de hartie pentru scrisorĭ, cernélă şi penne.

Bâete, duceţĭ-ve de cumpe-

Biblioteca Universității „Lucian Blaga" din Sibiu

ciò che comanda questo signóre.
— Si, mi farete piacere. Prendéte questo denáro: basteranno cinque franchi?
— Si, signóre, credo di si. Frattanto si serva di questo foglio di carta fina e di óttima qualità.
— Vi sono molto obligáto.
— Se quella penna non iscrive bene, prenda quest'altra,
— Non ho quì il mio sigillo; voléte imprestármi il vostro?
— Volentieri.
— Che giorno parte la posta d'Inghilterra?
— Il lunedi, il mericoledí, e il venerdí di ogni settimána pria dí mezzogiorno.
— Si affráncano le lettere?
— Bisogna affráncarle; altramente rimángono in posta.
— Quali souo i giorni dell'arrivo?
— Il martedi, il giovedí e il sabato, quando ad un' ora, quando ad un' altra, a causa del passaggio del mare.
— Vi ringrázio del ragguáglio che avete avuto la bontà di darmi.
— Questo non e niénte.
— Ecco viéne il ragazzo colla carta; vado nella mia stanza.

raţĭ ceea ce porunceste acesto domnŭ.
Da, 'mĭ veţĭ face plâcere. Luaţĭ acestĭ banĭ: vorŭ ajunge cincĭ francĭ?
Da, dómne, credŭ că da. Pênă atuncĭ serviţĭ-ve cu acéstă foiă de harţie subţire şi de qualitate pré bună.
Ve suntŭ multŭ obligatŭ.
Décă acea pénnă nu scrie bine, luaţĭ acéstă l'altă.
Nu amŭ aci peceta mea; voiţĭ a mĭ împrumuta pe a vóstră?
Bucurosŭ.
În ce ḑi plécă posta Engliterĭĭ?
Lunĭ, mercurĭ, vinerĭ ale fiăcărĭĭ septemâne, înaintea miaḑĭ.
Se plâtescŭ scrisórile?
Trebue să se platéscă: altŭminterea remâiŭ la postă.
Carĭ suntŭ ḑilele sosirĭĭ?
Marţĭ jouĭ şi sâmbătă, quandŭ la uă oră, quândŭ la uă altă, din causa trecerĭĭ pe mare.
Ve mulţumescŭ de înscinţare ce aţĭ avutŭ bunetate de a 'mi dà.
Asta nu e nimică.
Éccă vine bâiatulŭ cu hartie: me ducŭ în odia mea.

DIALOGO XXIII.

Per prendere ragguagli pria di fare un viaggio.

— Quante leghe ci sono di qua a N . . . . .
— Cento leghe.
— Quante miglia fanno?

DIALOGŬ XXIII.

Spre a lua insciinţărĭ inainte de a face uă callătorie.

Quôte poste s untŭ de aicĭ la N . . . . .
Uă sute de poste.
Quôtŭ millie facŭ?

Biblioteca Universității „Lucian Blaga" din Sibiu

— Quasi trecento.
— È buóna la via?
— Tutta buóna.
— Sono buone le osterie che s'incóntrano via facendo?

— Ce ne sono di buone e di cattive.
— Sono púliti i letti?
— In alcuni luoghi şi, in altri no.
— Si danno facilmente lenzuola pulíte.
— Alle volte si stenta ad averne.

— Che città s'incóntrano per via?
— Se ne incóntrano molte che non meritano di éssere osservate.
— Quanti giorni ci vógliono per arriváre a N . . . . ?
— Cinque giorni colla diligenza, e quattro colla posta.
— Quanti giorni ci vógliono con carrózza?
— Otto giorni alméno.
— È caro il nutriménto per le osteíe?
— Andándo con carrózza o con diligenza, si paga quattro franchi per pasto in circa.
— Ed andando colla posta?
— Séi, sette, otto, nove, diéci franchi per pasto.
— Si ferma la diligenza per pernottáre?
— Credo che si fermi una volta per tre o quatro ore.
— È sicúra la vía?
— È sícurissima, ma è prudente il non viaggiare dopo il tramontar dol sole.
— Ho udito díre che non è neanco prudente il viaggiáre per

Apprópe trei sute.
E bună callea?
Tótă bună.
Suntŭ bune hanurile ce se întelnescŭ pe drumŭ?
Suntŭ şi bune şi rele.

Suntŭ curate paturile?
În unele locuri da, în alte nu.
Se daŭ cu facilitate cerciafurĭ curate?
Quôtŭ uă dată se aŭ cu mare ostenélă.
Ce oraşe se întelnescŭ pe drumŭ?
Sŭ întelnescŭ multe ce nu merită de a fi observate.

Quôte ḑile trebue spre a ajunge la N . . . . ?
Cincĭ ḑile cu diligenţa, şi patru cu posta.
Quôte ḑile trebue cu câruţa?

Cellŭ puçinŭ optŭ ḑile.
E scumpŭ nutrimentulŭ pe la hanurĭ?

Mergêndŭ cu câruţa séŭ cu diligenţa se plâtesce patru franci apprópe pentru mâncare.
Şi mergêndŭ cu posta?
Şése, şépte, optŭ, noŭe, ḑece, franci pentru mâncare.
Se opresce diligenţa spre a pernoptà?
Creḑŭ că se opresce uă dată pentru treĭ séŭ patru ore.
Este securŭ drumulŭ?
Este pré secură; ensă este prudentŭ a nu callatori dupŏ appunerea sóreluĭ.
Amŭ auḑitŭ ḑicêndŭ că nu e nicĭ prudentŭ a căllători pe

Biblioteca Universității „Lucian Blaga” din Sibiu

questa via sul far del giorno.

— Si è vero, poichè vi sono boschi e selve.
— Sono insolénti i postiglioni?
— Giammái, quando si pagano bene.
— Quanto si da al postiglione?
— Mezzo franco per posta; ma quando si è contenti, si dà di più.
— Quanto si paga per cavallo?
— Un franco per ogni posta.
— La via è larga da per tutto come quì?
— In alcúni luóghi è stretta, in altri è larga.
— Vi sono montagne da passare?
— Ve ne sono tre.
— È molto scoscésa la via per le montagne?
— In alcuni luóghi è molto ripida.
— È necessário lo scéndere di carrózza?
— Lo scénder di carrózza è sempre prudente.
— S'incóntrano luóghi sabbiosi?
— No, ma se ne incóntrano di petrósi.
— È in questa città qualche carrozza di ritorno?
— Credo che ve ne siano due.
— Io ho la mia carrózza. Potrò io trovár caválli a nolo a buon prezzo?
— Se ne tróvano molto facilménte in questa cittá.

acestŭ drumŭ quándŭ începe a se face ziŏ.

Da este adeveratŭ, căcĭ suntŭ pe acia padurĭ ci grânguri.

Suntŭ însolenţĭ postalioniĭ?

Nicĭ uă dată, quândŭ se platescŭ bine,

Quâtŭ se dâ postalionuluĭ?

Uă jumătate de francŭ; ensă. quândŭ cine-va se mulţumesce, dâ maĭ multŭ.

Quâtŭ se plătesce pentru callŭ?

Un francŭ pe fiă-care postă

Drumulŭ este latŭ peste totŭ ca aci.

În unele locurĭ este strintŭ, în alte este latŭ.

Suntŭ munţĭ de trecutŭ?

Suntŭ treĭ.

E multŭ scoboritorŭ drumulŭ pe la munţĭ?

În unele locurĭ e multŭ repedŭ.

Este necessariŭ de a se da cine-va din căruţă josŭ?

A se dà josŭ cine-va din căruţă e totă d'auna prudentŭ.

Se întîlnescŭ locurĭ nisipose?

Nu, ensă se întîlnescŭ petrose.

Este în acestŭ oraşiŭ verĭ uă căruţă de întorsŭ.

Credŭ că suntŭ doue.

Eŭ amŭ căruţa mea. Voiŭ puté eŭ să găsescŭ caĭ cu chiriă cu preţŭ bunŭ?

Se găsescŭ, cu multâ facilitate, în acestŭ oraşiŭ.

DIALOGO XXIV.

Nel momento di porsi in viaggio.

— Sono arrivati i cavalli?

DIALOGŬ XXIV.

In momentulŭ de a se pune în căllătorie.

Aŭ sositŭ caiĭ?

Biblioteca Universității „Lucian Blaga" din Sibiu

— Si, signóre.
— Presto, presto fate pórre sotto, che vogliámo partir subito.
— Sono già posti.
— È ben legáto il baule?
— Senza dúbbio.
— Non vorréi che ci rubássero il baúle per via.
— Non vi è perícolo.
— Avete preso tutto?
— Non ho dimenticato niénte.
— Scendiámo, signóri; è ora di partire.
— Prendete questi due cappélli, questa imbrella e questa scátola: ponételi sulla carrózza.
— Ascoltate, postiglióne, andréte piáno quando sarà guasta la vía.
— Come cománda, signóre.
— Sono buóni i cavalli?
— Si signóre, sono buonissimi.
— Quanto tempo durerà questo viaggio?
— Quante miglia sono da quì a Bológna?
— Cinquanta miglia.
— È bella quella città?
— È bellíssima.
— Poniámoci dunque in carrózza.
— Facciámo buon viággio signóri.

Da, dómne.
Iute, iute faceţĭ să se puiă caiĭ, că voimŭ să plecămŭ îndată.
Acumŭ s'a pusŭ.
E bine legatŭ sepetulŭ?
Fără îndoială.
Nu aşĭ voi ca să ne fure sepetul pe drumŭ.
Nu e periculŭ.
Aţĭ luatŭ tôte?
Nu amŭ uitatŭ nimicŭ.
Se mergemŭ josŭ, domnilor, este ora de a pleca.
Luaţĭ aceste doue pălârie, acestŭ ombrellŭ şi acéstă cutiă: puneţi-le pe căruţă.
Ascultaţĭ, postalione, veţĭ merge încetŭ quând va fi stricatŭ drumul.
Cum porunciţĭ, dómne.
Sunt bunĭ caiĭ?
Da, dómne, sunt pré bunĭ.
Quâtŭ timpŭ va ţiné acéstă căllătorie?
Quâte millie sunt de aci la Bologna?
Cincĭ dece de millie.
Este formósă acea cetate?
E pré formosă.
Să ne punemŭ dară în căruţă.
Să facemŭ căllatoria bună, domnilorŭ.

DIALOGO XXV.

Delle cose che si védono nel viággio, e di quel che può accadere per via.

— Siamo felici avendo un tempo così bello.
— Temo che pióva; fa troppo caldo; il sole è cocénte.

DIALOGŬ XXV.

Despre ceea ce se vede în callátorie şi despre cea ce póte să se întêmple pe drumŭ.

Suntemŭ fericĭ avênd un timpŭ aşia de formosŭ.
Temŭ să ploe; pré e caldŭ; sórele este arţetorŭ.

Biblioteca Universității „Lucian Blaga” din Sibiu

— Come si chiáma quel villágio sito su quella collína?
— È un bórgo; lo traverserémo.

— Vedo in lontanánza un fiúme. Come mai lo varcherémo? non vi e ponte.
— Il ponte trovasi a mano destra, quegli árbori c'impediscono di vederlo.
— Di chi è quella villa? il palázzo mi par bello assái.
— È del principe A... Or'ora passerémo dinanzi un viale d'árbori, lungo un miglio, che conduce al palazzo, ed allora potrà vederlo molto meglio. Princípia ad annottare. Postiglióne, non ci lasciate di notte sulla via. Affrettátevi quanto più potéte, per arrivár piu presto all'osteria.
— Non ábbiano alcun timóre, o signóri.
— Quì la via è scoscésa e petrosa: state attento, ed allontanátevi da quel precipízio.
— Siáte tranquílli, o signóri; sono abituáti a questo passăggio i miéi caválli.
— Credo che farémmo benissimo, se scendessimo di carrozza.
— Non è cosa da farsi, signori, perocchè. avendo piovuto, si sdrúcciola, e si fa un passo avanti ed un altro indiétro.
— Giacchè è cosí, andate adagio. Siámo ancór molto lunge dalla posta?
— Circa un miglio.
— Io voglio scender di carrozza: ío vó' camminére un po' a piédi.
— No, amico caro, è búio, e voi non siete prático della via;

Cumŭ se chiamă acellŭ satŭ asupra acelleĭ colline?
Este unŭ satuleţŭ; vomŭ trece prín mijloculŭ luĭ.
Veţŭ în depărtare unŭ flumine. Cum 'lŭ vom trece? nu este punte acolo.
Puntele este la mână dréptă, aceĭ arborĭ ne oprescŭ de a'lŭ vedé!
A cuĭ este villa acea? palatulŭ 'mĭ se pare pré formosŭ.
Acuşică vom trece pe d'înaintea uneĭ allee de arborĭ, lungă un milliŭ, ce duce la palatŭ, şi atuncĭ veţĭ puté să'lŭ vedeţĭ cu multŭ maĭ bine.
Începe a să înopta.
Postalióne, nu ne lâsaţĭ noptea pe drumŭ. Grâbiţi-ve quôtŭ maĭ multŭ puteţĭ spre a ajunge maĭ iute la hanŭ.
Să nu aveţĭ nicĭ uă temere domnilorŭ.
Aci drumulŭ este scoboritorŭ şi petrosŭ: faceţĭ attenţiune, şi dapartaţĭ-ve de acea prepastiă.
Să fiţĭ tranquillĭ, domnilorŭ, suntŭ obicinuiţĭ cu acestŭ passagiŭ caiĭ meĭ.
Credŭ că amŭ face pré bine, de ne amŭ dà josŭ din caruţă.
Nu e lucru de facutŭ, domnilorŭ; câcĭ, fiindŭ că a ploatŭ se aluneca, şi se face unŭ passŭ înainte şi unŭ passŭ înderetŭ.
Decă este aşia, să mergeţĭ încetŭ. Suntemŭ ăncă multŭ de parte de posta?
Unŭ milliŭ apprópe.
Eu voiŭ să me daŭ josŭ din câruţă: eu voiŭ să umblŭ niţellŭ pe josŭ,
Nu, amice scumpe, este întunericŭ, şi voĭ nu cunosceţĭ dru-

Biblioteca Universității „Lucian Blaga" din Sibiu

potréste porre un piéde in fállo, cadére, farvi male, è frángervi un bráccio od una gamba.
— Vo' dimandare a quei contadini che vengono alla nostra volta, se per dove son passáti è guasta la via.
— È inútile, éccoci giunti all'ostería sani e salvi.

mulŭ; atĭ puté să grâşiţĭ unŭ passŭ, să câdeţĭ, să ve loviţĭ, şi să ve frângeţĭ uă mână séu unŭ piciorŭ.
Voiŭ să întrebŭ pre aceĭ terranĭ carii vinŭ spre noĭ dacă pe unde aŭ trecutŭ, e stricatŭ drumulŭ.
Este inutilŭ, êccă că amŭ sositŭ sânetoşĭ la hanŭ.

DIALOGO XXVI.

I viaggiatóri all'albergo; interrogazióni; posta di léttere.

— Dáteci quattro stanze con quattro buoni letti.
— Signóri, non posso dar loro, se non due cámere con due letti in ciascuna.
— Questa séra abbiámo molti forestiéri, e tutte le stanze sono piéne
— Che forestieri avéte?
— Tre Inglessi; un Francése con sua moglie ed un fanciúllo; due Spagnuóli ed un Tedésco.
— A che ora si cena?
— Alle diéci. Vogliono, signóri, cenare soli o a tavola rotónda?
— Cenéremo a távola rotonda; cosí udrémo qualche novità.
— Quanto si paga?
— Cinque franchi ciascuno.
— È caríssimo.
— Anzi è a bonissimo prezzo, perchè la távola è bene imbandíta.
— Fate scaldáre acqua da lavarci, e portate nella nostra stanza due bottíglie di buon vino ed una caraffa di acqua, poichè abbiámo gran sete.

DIALOGŬ XXVI.

Calletoriĭ la otellŭ; intrebărĭ; posta de scrisórĭ.

Daţi-ne patru odăĭ cu patru bune paturĭ.
Domnilorŭ nu poţŭ să ve daŭ, de quôtŭ doŭe odăĭ cu doue paturĭ în fiă-care.
Astă-séră avemŭ mulţĭ musafirĭ, şi tóte odâile suntŭ pline.
Ce musafirĭ aveţĭ?
Treĭ Englesĭ; unŭ Francesŭ cu soţia sea şi unŭ băiatŭ; doŭĭ Spanioliĭ şi un Nemţŭ.
La ce ora se cină?
La ţece. Voiţĭ, domnilorŭ, să cinaţĭ singurĭ séu la méssa rotundă?
Vomŭ cina la méssa rotundă; aşia vomŭ auţi verĭ-uă noutate.
Quâtŭ se plâtesce?
Cincĭ francĭ fiă-care.
È pré scumpŭ.
Din contra este cu preţŭ pré bunŭ, căcĭ méssa e bine gâtită.
Faceţĭ să se încălţescă apă de spăllatŭ, şi adduceţĭ în odaiă nostra doue buttilie de vinŭ şi uă sticlă cu apă, pentru că pré n'è sete.

Biblioteca Universității „Lucian Blaga" din Sibiu

— A che prezzo ne vogliono, signóri?
— Quanto lo véndete la bottíglia?
— Tre franchi, quattro franchi, cinque franchi, sei franchi, secondo la qualità.
— Apportátene due di sei franchi ciascúna.
Súbito, signóri.
— Ascoltáte un momento.
— Comándino, signóri.
— Desideriámo che le lenzuola de' letti síano nette.
— Signóri, síano sicuri di ciò: perocchè nel nostro albergo le lenzuóla non servono mai a due divérse persóne.
— Saliámo dunque, se vi piáce
— Volentiéri; cosí ci riposerémo un poco sinchè venga l'ora del cenáre.
— Ragázzo, conducete questi signori al di loro appartaménto.
— Dov' è il nostro appartamento?

— Quí al primo piáno verso strada.
— È molto lontana di quì la posta delle lettere?
— Non è molto distante; è quì vicina, nella terza strada a man destra.
— Vi débbono éssere léttere in posta per noi.
— Comándano che si mandi qualcuno a vedére?
— Desidero che facciate insegnáre la strada al nostro servitóre che non è prático della cittá.
— Sarà servita signóre.

Cu ce preţŭ, voiţi domnilorŭ?

Cu quôtŭ vindéţi bottilia?

Treĭ francĭ, patru francĭ, cincĭ francĭ, şése francĭ, dupŏ qualitate.

Adduceţi doŭe de şése francĭ fiă care.
În dată, domnilorŭ.
Ascultaţi unŭ momentŭ.
Porunciţi, domnilorŭ.
Dorimŭ ca cerciafurile patturilorŭ să fiă curate.
Domnilorŭ, fiţi siguri de asta; câcĭ în otellulŭ nostru cerciafurile nu servescŭ nicĭ uă dată la doŭe persóne diverse.
Să ne suimŭ dară décă ve place.
Bucurosŭ, aşia ne vomŭ repausà nicellŭ pênê se viă óra cineĭ.

Bâiete, duceţi pre acesti domnĭ la appartamentulŭ d-lorŭ.
Unde este appartamentulŭ nostru?
Aci la primulŭ catŭ spre stradă,
E multŭ departe de aci posta scrisorilorŭ?
Nu e multŭ departe; este aci apprope, êntr'a trea stradă la mâna dréptă.
Trebue să fiă scrisóre la postă pentru noĭ.
Porunciţi ca să trimittemŭ pe cine-va să véḑă?
Dorescŭ ca să faceţi arcta drumulŭ la servitorulŭ nostrŭ, care nu cunósce oraşiulŭ.

Veţi fi serviţi, dómne.

Biblioteca Universității „Lucian Blaga" din Sibiu

DIALOGO XXVII.

Per préndere un cavállo a nolo o per comprarlo.

— Vorréi préndere a nolo un cavallo, per andare a spasso per la cittá e ne' dintorni; ne avréste voi uno? E fors'anco lo comprerò, se mi piacerà.
— Ne ho di ogni qualità e di ogni paése. Di che peláme lo bramerebbe?
— Il peláme è tutt'uno per me, purchè il cavallo sia bello e dócile.
— Écco un cavallo di cinque anni beníssimo ammaestrato.
— Cavalcátelo, fátelo córrere; voglio vedére se ha qualche vizio naturále.
— Questo è un cavallo che non ha nè difetti, nè vizii.
— Fatelo insellére ed imbrigliáre; voglio cavalcárlo io stesso per provárlo.
— Volontiéri. Un ragázzo gli porrá subito la sella e la briglia, ed ella potrá montarlo.

— Questo cavállo va ottimaménte. Per quanto lo voléte véndere?
— Mi è stato più volte offerto il prezzo di cinquánta luigi d'oro, e l'ho rifiutato: lo darò a léi per sessánta.

— È carissimo. È un prezzo che mi spavénta.
— Ossérvi il capo, le orecchie, la chioma, il petto e le gambe di questo cavallo. È perfetto in tutte le sue parti.

DIALOGŬ XXVII.

Spre a luà unŭ calŭ cu chiriă séŭ spre a lŭ cumperà.

Aşi voĭ să iaŭ unŭ callŭ cu chiriă, ca să mergŭ la preumblare în oraşiŭ şi în prejurŭ; aveţĭ voĭ verĭ-unŭ? Si póte 'lŭ voiŭ şi cumperà de 'mĭ va plâcé,

Amŭ de tóte qualităţi şi de tóte terre. Cu ce perŭ 'lŭ doriţĭ?

Perulŭ este totŭ unŭ pentru mine, numaĭ să fiă callulŭ formosŭ şi supusŭ.

Écă unŭ callŭ de cincĭ annĭ pré bine înveţatŭ.

Încallicaţi-'lŭ, faceţĭ să alerge; voiŭ să vedŭ déca are verĭ-unŭ viţiŭ naturalŭ.

Acesta este unŭ callŭ ce nu are nicĭ defecte, nicĭ viţie:

Faceţĭ să i se puiă şéa şi câpestrulŭ; voiŭ să 'lŭ încallicŭ eŭ ênsumĭ spre a 'lŭ încercà.

Bucurosŭ. Unŭ bâiatŭ i va pune în dată şéa şi câpestrulŭ, şi d-vóstră veţĭ puté să ve suiţi pe callŭ.

Acestŭ callŭ merge pré bine. Cu quôtŭ voiţĭ să 'lŭ vindeţĭ?

Mĭ s'a offeritŭ de maĭ multe orĭ preţulŭ de cincĭ ţece de *luigĭ* de aurŭ, şi 'lŭ amŭ refusatŭ: ve 'lŭ voiŭ dà d-vóstre cu şése ţece.

E pré scumpŭ. Este unŭ preţŭ ce me spâimentéză.

Observaţĭ capulŭ, urecchiele, coma, peptulŭ piciórele acestuĭ callŭ. Este perfectŭ în tóte pârţile sele.

Biblioteca Universității „Lucian Blaga" din Sibiu

— Lo prenderò a nolo per quindeci giorni; e se avrà quelle buóne qualità che io desídero, ci aggiusterémo.
— Come vuóle.
— Quanto chiedéte pel nolo?
— Diéci franchi al giorno, ed è a boníssimo prezzo.

'Lŭ voiŭ luà cu chiriă pentru cincĭ spreḑece ḑile, şi décă va avé acelle bune qualitâţĭ ce eŭ dorescŭ, ne vomŭ învoi.
Cumŭ voiţĭ,
Quôtŭ cereţĭ pentru chiria?
Ḑece francĭ pe ḑi, şi este cu preţŭ bunŭ.

DIALOGO XXVIII.

Per compráre una carrózza da viaggio.

— Ho da fare un lungo viaggio, ed ho bisogno di una buona carrózza; ne avete da véndere.
— Signóre, abbia la bontà d'entrare nel mio magazzino; ivi vedrà legni d'ogni forma: carrozze, carrozzini, caléssi, sedie di posta et. cet. ella potrà scegliere quale le piace.
— Écco una carrózza che fa per me. Per quanto la voléte véndere?
— Quattro mila franchi, signóre; cioè a buon prezzo.
— Questo prezzo è troppo caro per me; io non voglio spéndere tanto.
— Che prezzo vuol darmi ella?
— Temo di fare un'esibizióne troppo ténue, anco offerendo più di quello che voglio spéndere per cotesta carrozza.
— Ella è padróne di esibirmi quel prezzo il qual créde convenirsi a questa carrózza, io non andrò in cóllera per questo.
— Vedo che siéte un uómo oné-

DIALOGŬ XXVIII.

Spre a cumpera uă câruţă de călletorie.

Amŭ să facŭ uă lungă calletorie, şi amŭ trebuinţa de uă bună câruţa; aveţĭ verĭ-una de vendare?
Dómne, aveţĭ bunetate de a întra în magazinulŭ meŭ; a colo veţĭ vedé trâsure de orĭ-ce formă; câruţe, câruţaşĭ, calescĭ, scaune de posta şi c. l. d-vóstră veţĭ puté! alege care ve place.
Éccă uă câruţă ce face pentru mine. Cu quôtŭ voiţĭ să o vindeţĭ?
Patru mie de francĭ domne; adecă cu preţŭ bunŭ.
Acestŭ preţŭ e pré scumpŭ pentru mine, eŭ nu voiŭ să câltuescŭ atâtŭ.
Ce preţŭ voiţĭ să 'mĭ daţĭ d-vóstră?
Temŭ de a face uă esibiţiune pré mică, chiarŭ offerindŭ maĭ multŭ de ceea ce voiŭ să câltuescŭ pentru acéstă câruţă.
D-vóstră sunteţĭ stápânĭ să mĭ esibiţĭ acellŭ preţŭ care credeţĭ că se cuvine la acéstă câruţă; eŭ nu me voiŭ mania pentru asta.
Veḑŭ că sunteţĭ unŭ omŭ ones-

Biblioteca Universității „Lucian Blaga” din Sibiu

sto, e perciò ve ne darò quattro mila cinquecénto franchi.
— In coscienza ci perdo; ma cóme ora non si vende quasi nulla, le la voglio dare a così buon prezzo, sperando ch'ella mi farà guadagnáre un'altra volta quanto perdo adesso.

tŭ, si pentru acésta ve voiŭ da patru mie cincĭ sute de francĭ.
În consciinţa perdŭ: ênsă fiindŭ că acumŭ nu se vinde camŭ nimica, ve o voiŭ dà cu unŭ aşia de bunŭ preţŭ, sperândŭ că d-vóstră mĭ veţî face câstigà altă dată quôtŭ perdŭ acumŭ.

DIALOGO XXIX.

Dell'imbarcamento e di quel che avviéne in máre.

— Stiámo per far vela; non aspettiámo che lor signóri.

— Veniámo; siamo pronti.
— Éntrino, signóri, nella barca.

— Mi pare che il mare sia molto agitatŭ.
— Il nostro Vapóre sta pronto a riceverne: ma non so se vi porrémo dentro il piéde, poichè questa barca è sul punto di capovolgersi.

— Non teméte, signóre, poichè non v'è alcun perícolo.
— Éccoci giunti al Vapóre; ma avéte duráta molta fatíca; avéte docúto remigár molto: siéte sudato tutto quanto.
— Il vento cresce. Osserváte quello spaventévole flutto che viéne ad infrángersi contro il nostro Vapóre. Temo che avrémo tempesta: il ciélo è molto fosco verso ponénte.
— Stíano tranquilli, lor signóri, poichè la tempesta non può

DIALOGŬ XXIX.

Despre îmbarcare şi despre ceea ce se întîmplă în mare.

Este să desfăsiorâmŭ velele (adecă este să plecămŭ) nu asteptâmŭ de quôtŭ pe d-vóstre.
Venimŭ; suntemŭ gata.
Entraţi, domnilorŭ în barcă (corabiă).
Mi se pare că marea este multŭ agitată.
Alŭ nostru Vaporŭ stâ gata să ne priimésca; ênsă nu sciŭ décă vomŭ pune piciorŭ (adecă vomŭ intra) în êntru a colo, pentru că acésta barcă va să se restórne.
Să nu temeţi, dómne, pentru că nu e nicĭ unŭ periculŭ.
Éccă că amŭ ajunsŭ la Vaporŭ; ênsă v'aţĭ ostenitŭ pré multŭ; aţĭ muncitŭ multŭ cu lopâţĭ: sunteţĭ totŭ sudatŭ.
Vêntulŭ cresce. Observaţĭ acellŭ vallŭ spâimântătorŭ care vine să se frângă contra Vaporuluĭ nostrŭ. Temŭ că vomŭ avé tempestate. cerulŭ e pré întunecatŭ spre apusŭ.
Să fiţĭ liniştiţĭ, domnilorŭ, pentru că tempesta nu póte opri cur-

Biblioteca Universității „Lucian Blaga" din Sibiu

arrestare il corso del Vapóre. Essa può soltanto diminuirne la velocità.
— Ma il mare è molto tempestóso, ed il moto del Vapóre mi causa molta náusea; miduóle il capo.
— Odóri un po' d'aqua di Cológna che le farà béne.
— Mi viéne il vómito.
— Beva una góccia di essénza di ginépro. Questa le fortificherà lo stómaco.
— Sono assái débole: vorréi coricármi, per provâre di non soffrire tanto, quanto soffro.
— Si córichi signóre; il ripóso le farà bene.

sulŭ Vaporuluĭ. Ea póte numaĭ micŭșora velocitatea luĭ.

Ènsă marea e pré tempestósă, și mișcarea Vaporuluĭ mĭ causă multă gréță; me dóre capulŭ.

Odorațĭ nițică apă de Coloniă, că ve va face bine.
Mi vine să versŭ.
Să beți uă picătură de essență de ginepru. Acéstă ve va întari stomaculŭ.
Suntŭ pré debilŭ; așĭ voi să me culcŭ, spre a încerca de a nu sufferi atâtŭ, quôtŭ sufferŭ.
Culcați-ve dómne; repausulŭ ve va face bine.

DIALOGO XXX.

Del disbarcaménto e dellu visita de deganiéri.

— Éccoci giunti finalmente sani e salvi, ma abbiámo però corso gran perícolo. Che ne dite, signór capitáno?
— Anzi. signóri. abbiámo fatto boníssimo viaggio; perocchè io un giorno e mezzo, abbiamo fatto quel che altre volte si fa in tre, in quattro ed in cinque gíorni.
— Signóri, fa d'uopo trasportáre i di lor bagágli alla dogána, per vedersi se non vi è niénte di contrabbándo, pria di portarsi all' albergo.
— Sarà lunga la visita?
— Il mare mi ha troppo affaticáto, e vorréi andare a ríposarmi all'albergo.
— Mi dia le chiávi de' suói ba-

DIAOGŬ XXX.

Despre desbârcare și despre visita doganerilorŭ (ómeni de vamă)

Éccă că am ajunsŭ în fine sânetoși; ênsă amŭ trecutŭ mare periculŭ. Ce diceți, dómne capitanie?
Din contra, domnilorŭ, amŭ fâcutŭ uă calletorie pré bună; câcĭ într'uă ḑi și jumatate, amŭ fâcutŭ ceea ce altă dată se face în treĭ, în patru și în cincĭ ḑile.

Domnilorŭ, trebue să transportațĭ calabalicurile d-vóstre la dogana (vama) spre a se vedé déca nu e nimica de contrabandŭ a colo înainte de a se duce la otellŭ.
Va fi lungă visita?
Marea m'a ostenitŭ pré multŭ, și așĭ voi să me ducŭ să me repausezŭ la otellŭ.
Dațĭ chiecle sepeturilor d-vóstre,

Biblioteca Universității „Lucian Blaga" din Sibiu

üli, e le sarà lécito di andare dove vorrà.

— Io voglio seguíre i miéi bauli; voglio éssèr presénte alla visita, perchè desídero ch'essa sia fatta, senza che i miéi effétti vengano maltrattáti.

— Faccia come le piace, signóre.

și ve se va permitte de a merge unde veți voi?

Eu voiŭ să urmezŭ sepeturilorŭ mele; voiŭ să fiŭ presentŭ la visită, pentru că dorescŭ ca ea să se facă, fără ca effectele mele să se mototolescă.

Faceți cumŭ ve place, dómme.

Nozióni ed avvertiménti su i modi di viaggiáre per l'Itália.

— Siccóme avéte per molto tempo viaggiáto per l'Italia, vi prego di darmi alcune informazioni su quel bellíssimo paése che desídero anch'io di vedére.

— Con molto piacere, signóre. Princípierò a darvi alcune nozieni generáli, poichè le minuzióse particolarità domanderébbero molto tempo, e poi la mía memória poténdo facilmente tradírmi, vi consiglio di procurárvi l'óttima *Guida dei viaggiatóre in Italia dell'ingegnére géografo Richard*, autóre ancóra della *Guida classicca del viaggiatóre in Fráncia.*

Si può viaggiáre per l'Itália con tanta economia, quanta nelle altre parti di Europa. I prezzi négli alberghi sono generalmente moderati. In quelli di primo órdine il prezzo dell'alloggio váría secondo la situazióne, l'appartaménto e'l numero di camere che si vógliono préndere.

Il dispéndio oltrepassa assái di rado 5 franchi per persona.

Noțiuni și insciințări asupra modurilorŭ de a căllători prin Italia.

Fiind că ați callătoritŭ multŭ timpŭ prin Italia, ve rogŭ să mi dați nisce insciințări asupra acelleĭ țerre pré formose ce dorescŭ și eŭ să vedŭ.

Cu multă plăcere dómne. Voiŭ începe a ve da nisce noțiunĭ generale, pentru că particularitățile minuțióse arŭ cere mult timpŭ, și apoi memoria mea putendŭ cu facilitate să me tradeze, ve consiliŭ de a ve procura cea pré bună *Guida* calletorului în Italia a ingenierului geografŭ *Richard*, care este și autorulŭ *Guidei* classice a calletorului în Francía.

Se póte calletori prin Italia cu atôta economiă, quôtŭ în celle l'alte parți ale Europeĭ.

Prețurile în otellurile suntŭ, în generalŭ, moderate. În acelle de primŭ ordinŭ prețulŭ varieză după situațiunea, appartamentulŭ și numerulŭ odăilorŭ ce voesce cine-va a lua.

Cheltuéla trece pré rarŭ 5 francĭ pe fiă-care persónă. În cea

Biblioteca Universității „Lucian Blaga" din Sibiu

Nella maggiór parte degli alberghi una cámera costa da 1 a 3 franchi.

Negli albérghi d'Italia la távola rotónda non è frequentatíssima, e più comuneménte si pranza a un tanto il pasto od alla carta. La mancia ai camerièri dipende dalla generosità del viaggiatóre.

Se avete intenzióne di fermarvi più di un mese in una città, sarà bene cerchiáte un appartamento ammobigliáto che troverete agevolmente. Il prezzo è sempre in proporzióne del numero delle stanze, e della maggióre o minore elegánza dei mobiliáre.

In generale un appartamento composto di tre, quattro, cinque stanze corredate del necessário con biancheria da letto, da távola e da mano costa da 100 a 150 franchi al mese. Con 300 franchi al mese si può avere un bellíssimo appartamento con rimessa e scuderia. Una cámera sola si paga in ragióne di 20 a 30 franchi per mese.

I divertimenti sono egualmente pochissimo dispendiósi. Non è forse paese in Europa dove l'entrata de' teatri costi méno. Nel gran teatro di S. Carlo a Napoli in quello della Scala a Milano, ed in quello della Fenice a Venézia, il viglietto d'ingrésso non oltrépassa mái i tre franchi a l'eccezióne di qualche circostanza straordinária. Questo prezzo diminuisce ancóra secondo le stagióni. Ne' teátri di prim' órdine, e specialmente in quello della Scala a Milano, le Signo-

maĭ parte a otellurilorŭ uă odaiă constă de la 1 pênĕ la 3 francĭ.

În otellurile Italiĕĭ méssa rotunda nu pré e frequentată, și maĭ multŭ se prândesce platenduse ce va pe mâncare, séŭ dupŏ lista. Bacșișulŭ pentru servitorĭ depinde de generositatea calletoruluĭ.

Décă aveți de gândŭ de a ve opri maĭ multŭ de quâtŭ uă lună êntr'unŭ orașiŭ, va fi bine de a căuta unŭ uppartamentŭ mobiliatŭ ce veți găsi cu facilitate. Prețulŭ este totŭ d'auna în proporțiunea numeruluĭ odăilorŭ si dupŏ cea maĭ mare séŭ cea maĭ mică eleganță a mobiliaruluĭ.

În generalŭ, un appartament de treĭ patru, cincĭ odăĭ împodobite de celle necessarie, cu ruferiă de patŭ, de méssă și de mână constă de la 100 pênĕ la 150 de francĭ pe lună. Cu 300 de francĭ pe lună se póte avé unŭ pré formosŭ appartamentŭ cu șiopronŭ și grajdiŭ. Uă odaiă singură se plătesce de la 20 pênĕ la 30 de francĭ pe lună.

Petrecerile cerŭ assemenĕ pré puçine câltuele. Nu e póte nicĭ uă țérră în Europa unde intrarea teatrelorŭ constă maĭ puçin. În teàtrulŭ *S-luĭ Carolŭ* la Neapoli, în cellŭ *de la Scala* la Milanŭ, și în cellŭ *de la Fenice* la Venezia, billetulŭ întrăriĭ nu è nicĭ uă dată maĭ multŭ de treĭ francĭ, afară de verĭ uă circonstanță estraordinariă. Acestŭ preț varieză dupŏ sesonele. În teatrele de primŭ ordinŭ, și maĭ cu sémă în cellŭ de *la Scala* la Milanŭ, damele nu aŭ nici uă

Biblioteca Universității „Lucian Blaga" din Sibiu

re non hanno alcuna difficoltá d'andare nella platéa.

Ciò non ostante le signore ricche ed eleganti prendono in affitto palchi, di cui il prezzo vária secóndo il concorso e a norma del successo dello spettacolo che vien rappresentato. Si può préndere un palco per una sera o per tutto il corso delle recite. Alla Scala un palco in prima o seconda fila è stato talvolta pagato fino a 100 franchi, ma il prezzo consueto è di 10 a 15 franchi per sera.

Quando vorréte fermarvi molto tempo in una cittá, avrete cura di abbonarvi al corso delle rappresentazioni che ne' teátri di second'órdine appena vi costerà da 10 a 15 franchi per trenta rappresentazioni.

Per visitare sufficientemente l'Italia, sono necessarii alméno otto mesi. Peró fa d'uopo evitare la calda stágione; massimamènte percorréndo la parte meridionale.

I mesi più propízii per fare questo amenissimo viaggio sono dal settembre all'aprile; perocchè si può passáre l'inverno a Nápoli, ed il carnevále e la primavera a Roma, dove le cerimónie e processióni della settimana santa interessano sommaménte la curiosità. La distribuzióne del viaggio deve éssere presso a poco la seguente: due mesi nel Piemónte e nel Lombardo-Véneto, dimorando otto giorni in ciascuna capitale. Quattórdici dì occórrono per visitare

difficultate de a merge la parterrŭ.

Cu tóte aceste damele bogate şi elegante iaŭ cu chiriă loge, alŭ cărorŭ preţŭ varieză dupŏ concursŭ, şi dupŏ successulŭ spectaculului ce se represintă. Se póte luà uă logiă pentru uă séră séŭ pentru totŭ cursulŭ representaţiunilorŭ. La Scala uă logiă de primŭ séŭ de secundŭ rîndŭ s'a plătitŭ quô tŭ uă dată pêne la 100 de francĭ, dară preţulŭ obicĭnuitŭ este de la 10 pêne la 15 francĭ pe séră,

Quândŭ voiţĭ a ve opri multŭ timpŭ într'unŭ oraşiŭ, ve veţĭ îngrigi a ve abonà la cursulŭ representaţiunilorŭ, carĭ în teatrele de secundŭ ordinŭ, abìa ve va constà de la 10 pêne la 15 francĭ pentru treĭ-ţece de representaţiunĭ.

Spre a se visità în destulŭ Italia, suntŭ necessarie cellŭ puçinŭ optŭ lune. Ensă este de trebuinţă a se evità sesonulŭ caldŭ; maĭ cu se- mă câlletorêndŭ prin partea cea meridională.

Lunele celle maĭ favorabile spre a face acéstă câlletorie pré plâcută suntŭ de la Septembrie pênê la Aprilie; câcĭ se póte petrece iarna la Neapolĭ, şi carnevalulŭ şi primavéra la Roma, undè cerimoniele şi processiunile septemânei mare interreseză pré multŭ curiositatea. Distribuţiunea câlletoriĭ trebue să fiă urmàtorea: doûe lune în Piemonte si în Lombardo-Véneto, dimorândŭ optŭ ţile în fiă-care capitală. Patru spre ţece ţile trebuescŭ spre a visitá Florenţa, şése sep-

Biblioteca Universităţii „Lucian Blaga" din Sibiu

Firénze, sei settimane per osservâre i monuménti di Roma, un mese a Napoli e dintorni, un mese nelle provincie napolitane un mese in Sicília, ed un mese per ritornâre addietro e visitâre con qualche attenzióne le altre numerose città che tutte contengono rarità e monumenti proprii o delle belle arti o dell'istória degni veramente di essere ammiráti da tutti coloro, i quali viaggiano per quella classica terra.

Sarà cosa, se non del tutto necessária, almeno molto utile, il premunírvi di léttere commendatizie, ed in ispécie per le città di Milano, Firénze, Roma e Nápoli. Esse vi saránno utilíssime, perchè siâte ammésso nella conversazióne delle società elette, e possíate conóscere in poco tempo gli usi e costumi del paése. In quelle società potréte ancora far conoscenza co' principali artisti, e co' piu célebri letterati, per éssere da essi accompagnáti nelle scientifiche vostre escursióni.

Se desideráte copiare qualche capolavoro o monumento a Pompéi, Ercolano e Pesto (Pestum) dovete preventivamente ottenerne la permissióne speciale, che si concede diétro petizióne, dal direttóre dell'escavazióni residente in Napoli.

Le lèttere di credito, sono anch'esse di grande utilità ai viaggiatóri, ed evítano l'incomodità ed il pericolo di caricarsi di troppo denaro contante. In quanto alla qualità della moneta da portare seco, quella de'napoleóni

temâne spre a observa monumentele Romei, uă lună la Neapolĭ și d'in prejurile, uă lună în Siciliă, și uă lună spre a se întorce în deretŭ și a visità cu óre-care attentiune celle l'alte numeróse orașie, ce tóte conținŭ raritâțĭ și monumente proprie séŭ ale artelorŭ formóse séu ale istoriei, demne într'adêvêrŭ de a fi admirate de toțĭ aceia, carĭ câlletorescŭ printr'acea classică terră.

Va fi, de și nu cu totulŭ necessariŭ, cellŭ puçinŭ pré utilŭ de a și procurà scrisóre de recomandațiune, maĭ cu sémă pentru orașiele de Milanŭ, de Florența de Roma și de Neapoli. Elle ve vorŭ fi pré utile, ca să fiți admissŭ la conversațiunea societăților ălesse, și să poteți cunosce în pucinŭ timŭ usanțele și obicêurile terrei. În acelle societați veți puté ăncă să faceți cunoscință cu principaliĭ artistĭ și cu ceĭ maĭ celebrĭ literați, spre a fi de dênși însoțiți în scientificele vostre escursiunĭ.

Décă doriți de a copia veriunŭ capolavóro séu monumentŭ la Pompéi, la Ercoláno și la Pesto (Pestum) trebue să obtineți maĭ înainte permissiunea specială, care se acordă, dupŏ petițiune, de directorulŭ escavațiuniiorŭ residentŭ la Nêapolĭ.

Scrisórele de creditŭ suntŭ și elle de mare utilitate, câlletorilorŭ, și evită încomoditatea și pericululŭ de a se încarcà pré multŭ cu baniĭ numerariĭ. Quôtŭ despre qualitatea moneteĭ ce trebue cine-va să ia cu

Biblioteca Universității „Lucian Blaga" din Sibiu

d'argento o d'oro conviéne piu perchè guadágna mòlto piu del corso legale. In Piemónte, nel Piacentino, nel Modenése e nel Milanese sì conteggia a lire italiáne, cioè a franchi; nel Veneto si conteggia a lire austriache (svanziche); nella Toscána e nella Romágna le monete in corso sono gli scudi ed i paoli; e finalmente nel Napolitàno han corso le once di oro, i colonnati ed i ducati d'argénto, siccome ancora la piccola moneta di argento nomata: carlino.

In Sicilia ha corso l'istessa moneta. Adesso, in virtú della formazióne del Regno d'Italia, han corso le monete francesi ed italiane comprese le antiche piemontesi.

sine, acea a napoleonilorŭ de argintŭ şi de aurŭ se cuvine maĭ multŭ pentru că câştigă maĭ multŭ de quôtŭ cursulŭ legalŭ. În Piemonte la Placenţa, la Modena, la Milanŭ se numeră cu lire italiane, va se ḑică cu franciĭ; la Veneţia se numeră cu lire austriace (sfanţichĭ), în Toscana şi în Romania monetele in cursŭ suntŭ scudi şi paoli; şi în fine la Neapoli aŭ cursŭ once d'oro, colonnati şi ducati d'argento precumŭ şi mica moneta de argintŭ numită: carlino.

În Sicilia are cursŭ aceaşĭ moneta. Acumŭ în virtutea formaţiuneĭ Regatuluĭ Italieĭ, aŭ cursŭ monetele francesc şi italiane, coprinḑenduse celle piemontése vecchie.

ITALIANISMI.

Questa pénna non iscrive bene
Temperátemi questa penna.
Egli nol prenderà in mala parte.
È lo stesso,
Questo non è affar suo.
Lo conósco di vista.
Sono ancór digiuno.
Questa non posso digerírla.
È meglio fare che dire.

Dal mattino si conosce il buon giórno.
Egli s'ingerisce degli affari altrui.
È partito senza dirmi niente.

Egli mente per la gola.

ROMANISME.

Acestŭ condeiŭ nu scrie bine.
Faceţi-mĭ acestŭ condeiŭ.
Ellŭ nu se va superă.

Totŭ una este.
Acésta nu e tréba luĭ.
Îlŭ cunoscŭ din vedere.
Nu amŭ mâncatŭ nimic ancă.
Asta nu poţŭ să o suferŭ.
Este maĭ bine a face de quôtŭ a ḑice.
De diminéţă se cunósce ḑió bună.
Ellŭ se amestecă în affacerile altora.
A plecatŭ fôră să mĭ spue nimică.
Ellŭ minte pré tare.

Biblioteca Universităţii „Lucian Blaga" din Sibiu

Volete pranzare-cenár meco?

S'intende facilmente.
Via facendo, lo incontrái.
Di che età siéte voi?
Fa baruffa con tutti.
Senza sale e senz'ólio.
Col tempo e colla paglia matúrano le nespole.
È meglio tardi che mái.

Godo di vedervi sano.

Egli prométte mari e monti.

Gli ha cavato il cocómero di bocca.
Esso se l'ha a male.
Póveri noi.
Prende lúcciole per lanterne.
Non ho voglia di far niente.
La dovéa proprio toccáre a me.

Ha fatto un buco nell'acqua.
Vuoi tu pestar l'acqua nel mortáio?
Dico da senno.
Non m'importunáre.
Il pentírsi da sezzo a nulla giova.
Esso non dice mai di no.
Lo tira pel naso.
La è molto lunga.
Apre un palmo d'occhi.
Egli va troppo per le lunghe.
A qual pro?
Lo concerò pel dì delle feste.

Verrò ad accarezzargli le spalle.
Ha una buona pelliccia.
Troverái il tuo malánno.
A malincóre fa questo,
Ne fa sempre delle sue.

Poftiţi să prânziţi-să cenaţi cumine?
Se înţellege cu facilitate.
Căllătorindŭ 'lŭ întelniĭ.
Ce etate aveţĭ voĭ?
Se cértă cu toţĭ.
Fôră nicĭ unŭ gustŭ.
Cu timpŭ ajunge cine-va la ţinta dorită.
Este maĭ bine târziŭ de quôtŭ nicĭ uă dată.
Îmĭ pare bine că ve vêdŭ sânetosŭ.
Ellŭ fâgâduesce marea cu sare.
Ia scosŭ totŭ ce a sciutŭ prin întrebârĭ iscusite.
Ellŭ se superă de asta.
Vai de noĭ.
Înţellege una pentru alta.
Nu mĭ vine să facŭ nimică.
Trebuea să mi să întêmple tocmaĭ mie.
S'a câsnitŭ în zadarŭ.
Voesci a te câsni în zadarŭ?

Dicŭ într'adevêrŭ.
Nu me superă.
A se câi pe urmă nu folosesce nimică.
Ellŭ este totŭ d'auna gata.
Face de ellŭ ce voesce.
Merge pré departe.
Deschide nesce occhi marĭ.
Ellŭ spune vorbe multe.
Ce folosŭ?
Îĭ voĭ da uă battaiă din cele maĭ straşnice.
Voi venĭ se-i rupŭ ósele.

Este bétŭ de mórte.
Te veĭ prepâdi.
Cu necazŭ face asta.
Nu se-lassă de neravurile séle.

Biblioteca Universității „Lucian Blaga" din Sibiu

Non mi farái questo torto.

Mi sòn lambiccato il cervello.
Si accómodi, la prego,
Ho unappuntamento stasera

Mi sono abboccato con luì
Sai tu che mi è accadúto?
Vuoi darla ad intendere a me che son pratico del mondo.
Fa come ti pare e piace.
È un imbroglione di prima sfera.
Che! vi è venuto il grillo di maritarvi?
Non mi assordare le orecchia.
Vuole l'erba salva e la pécora grassa.
Non ha dove dar di mano.
Esso fa orecchia da mercante.
Questo uómo ha fatto bei denari.
Chi sparte ha la peggior parte.
Stavo per cadére.
Fa i conti senza l'oste.
Te la faró pagár cara.
Non me ne cale un ácca.
Non me ne preme un fico.
Non lo curo affatto.
Ha creduto di toccáre il ciélo col dito.
Voi siéte nel fiore dell'età.
Ciò non va bene.
Non ti vergogni di far questo?
Farái la figura dello sciocco.
Siamo a cavallo.
Non gli dar retta.
È gente da trivio.
Fa d'uopo báttere il ferro quando è caldo.
L'amo come la pupilla degli occhi miéi.
Questo è lampánte.
Ciò finirà di rovinarlo.
Tocca a me.

Nu me vei face acéstă ne dreptate.
Mĭ amŭ bătutŭ capulŭ.
Şedeţĭ mă rogŭ.
Amŭ să întelnescŭ pe cine-va astă-séră.
Amŭ vorbitŭ cu ellŭ.
Sciĭ tu ce mĭ s'a întîmplatŭ?
Voescĭ câ să creḑŭ asta eŭ. care cunoscŭ lume prin esperienta.
Fă cumŭ vreĭ.
Este unŭ încelletorŭ din ceĭ d'antêţŭ.
Ce! ţĭ a venitŭ poftă să te însorĭ?
Nu me mâncă urecchiele.
Voesce a isbuti cu nimică.

Nu are unde să puiă mână.
Îşi preface că nu aude.
Acestŭ omŭ îşĭ a făcutŭ stare.

Cine împârţesce nu sporesce.
Eram să caḑŭ.
Nu se gândesce bine.
Te vei câi de asta.

Nu me passă de locŭ.

Nu l'amŭ entre nimică.
A ereḑutŭ că ar fi potulŭ să facă minune.
Sunteţĭ în florea etăţiĭ.
Asta nu şéde bine.
Nu ţĭ e ruşine că facĭ asta?
Veĭ fi socotit ca nerodŭ.
Suntemŭ siguri.
Să nu'l asculţĭ.
Suntŭ ómenĭ trivialĭ.
Trebue să nu perḑĭ timpŭ qundŭ vreĭ să facĭ ce-va.
O iubescŭ ca lumina occhilorŭ meĭ.
Acésta este învederatŭ.
Asta 'lŭ va prâpâdi cu totulŭ
Este rêndulŭ meŭ.

Biblioteca Universității „Lucian Blaga" din Sibiu

Tenetevelo per detto.
Vi consento.
Esso ne verrà a capo.
Volge tutto in ridicolo.
I viaggi ammaestrano.
Mi ha fatto una seconda di cámbio.
Gli renderà la pariglia.
Se n'è ritornáto colle pive in sacco.
Di che si tratta?
Corre a scavezzacollo.
Io gli voglio bene.
Gli ha dato uno scapellotto.
Fate a modo mio.
Io son venuto al mondo pria di te.
Pone tutto sotto sopra.
È un beffardo di prim'ordine.

Dice mal di tutti.
È un maldicente.
Vi da molto da fare.
Non ci vedo chiaro.
È un fonte di sciénza.
Non v'è tempo da perdere.
Non ci è via di mezzo.
Fa il bello spirito.
Questi due uómini sono dell'istessa pasta.
Sto sulle spine.
Io me ne lavo le mani.
Esso impara bene a memória.
È stato comprato a peso d'oro.
È una virgola d'uómo costúi.

Io vo sempre a piédi.
Perchè rimanéte in piédi.
Grida come un disperáto.
Questi ha molta propensióne al male.
Esso suóna ottimamente il fláuto.
Siete adirato contro di me.

Fiţi încredinţaţi de asta.
Me învoescŭ.
Ellŭ va isbuti.
Ia tóte în rîsŭ.
Calletoriile facŭ ómenĭ sciuţĭ.
Mĭ a făcutŭ totŭ ca altă dată.
I va face assemenea.
S'a întorsŭ fóră să facă nimicŭ.
Despre ce e vorba?
Alergă în fuga mare.
Eŭ 'lŭ iubescŭ.
I a trassŭ uă palmă.
Faceţĭ cumŭ ve ḑicŭ eŭ.
Eŭ m'amŭ născutŭ maĭ înainte de tine.
Restornă tóte.
Este unŭ batjocoritorŭ din ceĭ d'ântêiŭ.
Vorbesce reŭ de totă lumea.
Este unŭ vorbitorŭ de reŭ.
Ve dâ de lucru multŭ.
Nu înţellegŭ bine.
Este uă fóntână de sciinţă.
Nu e timpŭ de perdutŭ.
Nu se póte altŭ-minterea.
Face pe înţelleptulŭ.
Aceştĭ doŭĭ ómenĭ suntŭ totŭ una.
Suntŭ pré neodihnitŭ.
Eŭ nu voiŭ să maĭ sciŭ de asta.
Ellŭ învéţă bine pe din afară.
S'a cumperatŭ fórte scumpŭ.

Este unŭ omŭ neinsemnatŭ acesta.
Eŭ umblŭ tòtŭ d'auna pe josŭ
De ce şedeţĭ în picióre?
Strigă din tóte puterile sele.
Acesta are multă aplecare la reŭ.
Ellŭ cántă pré bine cu flautŭ.

Sunteţĭ superaţĭ pe mine?

Biblioteca Universității „Lucian Blaga" din Sibiu

PROVERBII.

Quando il gatto non c'è, i sorci ballano.

La paura dà ali.

Chi pécora si fa, il lupo se la mangia.

— Val meglio un tristo accómodo che una sicura lite prolungata.

I pesci più grossi mangiano i più piccoli.

Questi dal cuór suo l'altrui misura.

Un bene male acquistato è presto sciupato.

L'ozio è padre di tutt'i vizii.

Il sázio non crede il digiúno.

Di gusti non è a disputáre.

Non v'ha rosa senza spina.

— Egli fa della necessità, virtù.

Esso fa sempre castelli in ária.

A buono intenditór poche paróle.

La sobrietà è madre della sanità.

Non è tutt'oro quel che luce.

Uomo avvisáto è mezzo salváto.

— Giuóco di mani, giuóco di villáni.

Chi ben comincia, è alla metà dell'opra.

Nel bisogno si conósce l'amico.

L'uomo propóne, Dio dispòne.

Dopo la tempesta vien la calma.

Povertà non fa ingiuria.

PROVERBIE.

Quândŭ stâpêniĭ nu suntŭ a casă, slugile facŭ ce voescŭ.

Frica iuțesce fuga.

Cine se face oaiă, lupulŭ o mânincă.

Este maĭ bine uă rea învoire de quôtŭ uă pricină sigură îndelungată.

Ceĭ puternicĭ apesă pe ceĭ neputerniciĭ.

Acesta după sine judecă despre alțiĭ.

Avere câstigată cu nedreptate nu folosesce nicĭ uă dată.

Din lenevire isvorescŭ tóte viţiele.

Cellŭ sâturatŭ nu crede pe cellŭ flămendŭ.

Pentru gustŭ nu se dispută.

Nu e placere fôră să fiă amestecată cu neplâcere.

Ellŭ face de bună voiă unŭ lucru ce nu i place.

Ellŭ are totŭ d'auna inchipuiri netemeinice.

La unŭ bunŭ înțellegêtorŭ trebue puçine vorbe.

Sobrietatea este mâma sânetâțeĭ.

Totŭ ce sbóră nu se mânincă.

Omulŭ însciințatŭ este pê jumatate scâpatŭ.

Jocŭ cu mâncle, joculŭ prostilorŭ.

Cine începe bine, este la jumâtatea opuluĭ.

În trebuința se cunosce amiculŭ.

Omulŭ propune, Dumnedeŭ dispune.

Dupŏ tempestate vine liniștea.

Paupertatea nu face injuriă.

Biblioteca Universității „Lucian Blaga" din Sibiu

Ogni simíle al suo simíl s'appiglia.

L'abito non fa il mónaco.

Lungi dagli occhi, lunge dal core.

La necessità è madre dell' industria.

Noi vediamo un fil di paglia nell' occhio del nostro vicino, ma non vediamo una trave nel nostro.

Personele de accellaşĭ caracterŭ petrecŭ împreună.

Haina nu face pe omŭ.

Departe de occhĭ, departe de inima.

Trebuinţa este mama iscusinţeĭ.

Noĭ vedemŭ unŭ paiŭ în occhiulŭ altuia, dară nu vedemŭ uă grână entr'alŭ nostrŭ.

FINIS.

Biblioteca Universității „Lucian Blaga" din Sibiu

APPENDICE

Regulele poesiei Italiane

Prefaţiune

Istoria poesiei italiane 1
Capu I. — Versificaţiunea 4
— II. — Accentulŭ tonicŭ 6
— III. — Poterea accentului 7
— IV. — Denominaţiunea verselorŭ 8
— V. — Rima 9
— VI. — Metre differente de verse Italiane 10
— VII. — Compositiunile poetice 17

DIALOGE.

Dialogu I. Despre timpŭ 29
— II. — sculare 32
— III. — culcare 34
— IV. — dejuneu 35
— V. — prândŭ 37
— VI. — ciaĭ 39
— VII. — cină 40
— VIII. — spălătoressă 45
— IX. — cismarŭ 46
— X. — croitorŭ 48
— XI. — barberŭ 49
— XII Spre a cumpora şi a vinde 50
— XIII. Despre modă 54
— XIV. — teatru 55

Biblioteca Universităţii „Lucian Blaga” din Sibiu

Pagina
— XV. — preumblare 56
— XVI. Spre a se sui pe callŭ 58
— XVII. — a visita 59
— XVIII. — a întreba despre sănetate și a face complimentele convenabile 61
— XIX. — a lua pe cine-va la serviciŭ . . . 62
— XX. — a închiria uă odaiă într'unŭ otellŭ . 64
— XXI. — a lua cu chiria un appartamentŭ mobilatŭ. 65
— XXII. Despre cât e necessariu spre a scrie. Plecarea și sosirea posteĭ 69
— XXIII Spre a lua însciinţărĭ înainte de a face uă căllătorie 70
— XXIV. In momentulŭ de a se pune în căllătorie . 72
— XXV. Despre ceea ce se vede în căllătorie, si despre ceea ce póte să se întîmple pe drumŭ . 73
— XXVI. Căllătoriĭ la otellŭ; întrebărĭ; postă de scrisorĭ 75
— XXVII. Spre a lua un callŭ cu chiriă séŭ spre a'l cumpera 77
— XXVIII. — a cumpăra uă căruţă de călletorie . 78
— XXIX. Despre îmbarcarea și despre ceea ce se întîmplă în mare 79
— XXX. — desbarcare și despre visita doganerilorŭ 80
Noţiunĭ și însciinţărĭ asupra modurilorŭ de a căllători prin Italia 81
Italianisme — Romanisme 85
Proverbie — 89

Biblioteca Universității „Lucian Blaga” din Sibiu